

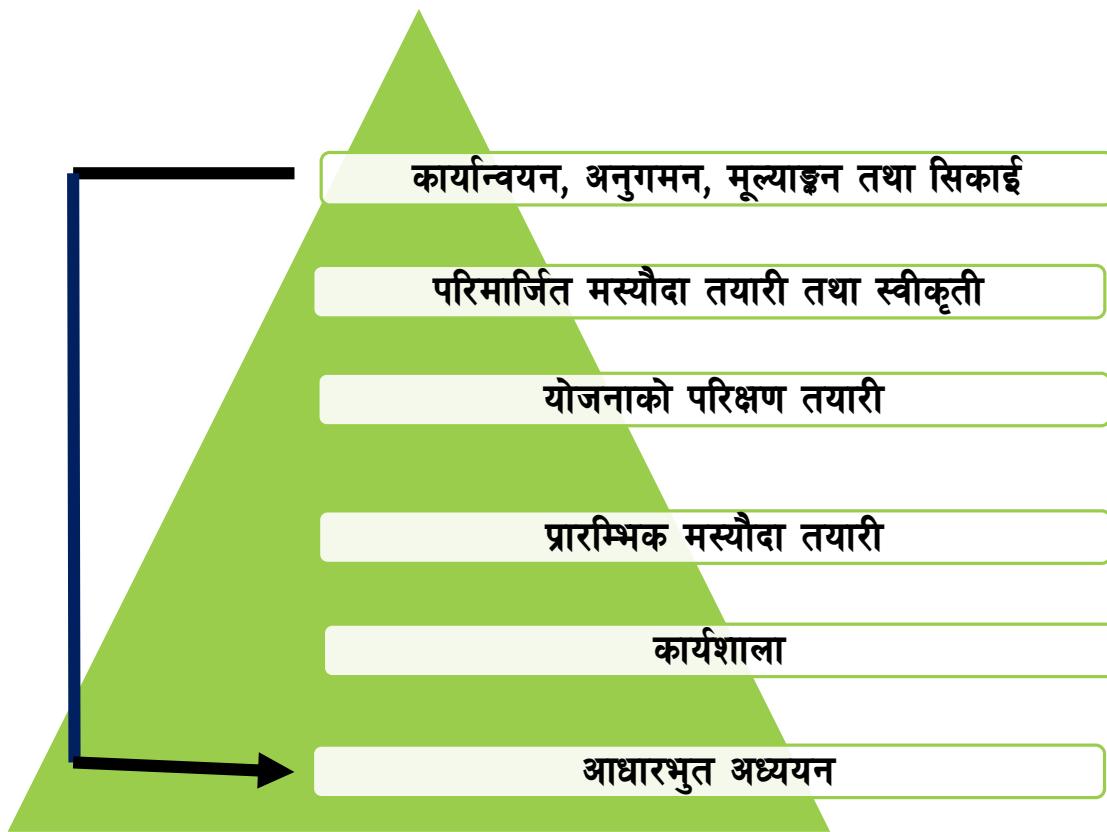
आपतकालिन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८०

Emergency Preparedness and Response Plan (EPRP) 2080

नेपालगंज उप-महानगरपालिका
कार्यालयको कार्यालय
नेपालगंज
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल
२०८०

आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा

दस्तावेज : आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, नेपालगंज उप-महानगरपालिका, बाँके

सर्वाधिकार : © नेपालगंज उप-महानगरपालिका, बाँके

प्रथम प्रकाशन : २०८०

सेटिङ :

मुद्रण :

प्राविधिक सहयोग :

युरोपियन यूनियनको आर्थिक सहयोगमा “**शहरी विपद् तथा भूकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)**” अन्तर्गत नेपालगंज उप-महानगरपालिका, बाँकेले तयार गरेको हो ।

नेपाल गंज उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

नेपाल गंज उप-
महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
प्रभाग सचिव
नेपाल
काठमाडौं, नेपाल
१०७८

शुभकामना

नेपालले संविधानले विषद् व्यवस्थापन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साफा अधिकार तथा स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा समेत सामाजिक गरी विषद् व्यवस्थापन कार्यताई संदर्भानिक रूपमै सुनिरिच्छत घरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय स्तरमा विषद् आपत्तकालीन पूर्वतयारी तथा ग्रीष्मकार्य योजना पूर्व सूचना प्रणाली खोज तथा उदाहर राहत सामग्रीको दृर्घ भण्डारण वितरण र समन्वय गर्ने, विषद् जोखिम क्षेत्रको नवकाहकन तथा बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण गर्ने, विषद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय सम्बद्ध संघ, संघ तथा निजी क्षेत्रहरूको सहयोग समन्वय र सडकार्य गर्ने तथा वैरी ऐन, नीति, नियम तथा निर्देशकाहरू आण्टकालीन विषद् न्यूनीकरणका लागि योजना निर्माण गर्ने अपरिहार्य छ । नेपाल गंज उप-महानगरपालिकाले २०७८ मा तपार पारेको विषद् पूर्वतयारी तथा ग्रीष्मकार्य योजनालाई अद्यावधिक गरी आपत्तकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० नगरपालिकाको कार्यपालिकाको बैठकबाट अनुमोदन गर्न पाउदा खुसी लागेको छ ।

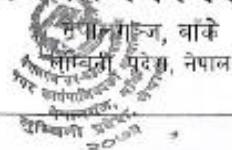
यस उप-महानगरपालिकाको आपत्तकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने यस उप-महानगरपालिका स्थानीय स्थानीय विषद् व्यवस्थापन शमिल र तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने गहरी विषद् तथा न्यूकल्नीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER) को स्थानीय साफेदार संस्थाहरू UNDP, UNICEF, UNWOMEN, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी बाके तथा सम्बद्ध विज्ञ तथा सबै पकाहलाई विदेश छन्यावाद दिन चाहन्छ । प्रस्तुत योजनाले सनेटेक्स क्रियाकलापहरूहरै समयमै कार्यान्वयन गरी आपत्तकालीन विषतको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा सहयोग पुऱ्ये विश्वास गरेको छ ।

यस योजना निर्माण पछि समय हामी उपमहानगरपालिकाको विषद् व्यवस्थापन प्रभावकारी हुने छ । सबैको सहभागिता र सकृदाताना विषद् व्यवस्थापन कार्य हुने विश्वास गरेको छ ।

प्रभाकर बिस्टा
नगर प्रमुख

नेपालगंज उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

शुभकामना

नेपालगंज उपमहानगरपालिकाले आपतकालीन विषद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८० शब्दावधिक नगरको कुरा सून्न पारदा खुशी लागेको छ । विषद् अवस्थापन कुनै एक सरकारको दायित्व मित्र नभइ सबैले उतिकै दायित्व रहने मैले महसुस गरेको छ ।

विषद् जोखिम धोन्नाकै नभाऊकन तथा बस्तीहरूको धाइचान र रथानात्तरण गर्ने, विषद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय संघ, संस्था तथा निजी क्षेत्र भैंगको सहयोग समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा छैरे रेत, नीति, नियम तथा नियंत्रिकाहरू आपतकालिन विषद् त्यूनिकरण गर्ने चरेका छन् । जायिका सबै यानुत, नीति, नियमहरूलाई आत्म राख्न राख्ने उपमहानगरपालिकाले विषद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना गिराएर गरी कार्यान्वयनमा लाउन लाग्दा खुशी लागेको छ । विषद् जोखिम दिनानुदिन बढीरहेको छ भन्ना शतियुक्त नहोला । विषद् प्रतिकार्य एवम् जोखिम त्यूनीकरण गर्ने एक उपाय पूर्वतयारी र समन्वयात्मक प्रतिकार्य नै हो भन्ने कुरा विगतका अनुभवहरूबाट सिकाई भएको छ ।

यस योजनाको मूल्य उद्देश्य विषद्को सम्बन्धमा विषद् एटिटिको गीचन र बहुमूल्य सम्पत्तियो दरकम्य तथा सुरक्षा नदी प्रतिकूल प्रभावको रासन्ना गर्ने स्थानीय साधन तथा झोलाको अधिकताम उपर्योग गर्दै प्रभावित सम्बन्धलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र ज्योकरेही गानवीय बहयोग उपलब्ध चराउन तथा विषद् जोखिम त्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रवर्द्धन गर्नु रहेको छ । याथै सबै विषयगत क्षेत्रले उतिकै प्रभावकारी रूपले विषद् व्यवस्थापनमा लायं गर्नु रहेको छ ।

अन्तमा मी योजना निर्माणमा जाहयोग गुन्याउने सबै प्रति हाँदिङ्क बन्धयाद दिन आहाल्छु । याथै यस उपमहानगरपालिकाले लाघार पारेको विषद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन हुने विभवास समेत व्यक्त गर्दछु ।

कमलादेवी राई
नगर उपमुख

कार्यकारी सारांश

नेपालगंज उप-महानगरपालिका विभिन्न प्रकारका प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपत्तिबाट उच्च प्रभावित उप-महानगर हो । यस उप-महानगर क्षेत्रमा हरेक वर्ष विशेष गरी बाढी, आगलागी, शितलहर, हावाहुरी, लूँ, महामारी जस्ता प्रकोपका कारण उत्पन्न विपत्तिबाट बढी प्रभावित भइरहेको पाईन्छ । त्यसैगरी सुख्खा खडेरी, फौजी किराको प्रकोप, डुवान, सडक दुर्घटनाबाट पनि जनधनको क्षति भइरहेको पाईन्छ । पश्चिम राप्ती नदीमा आउने बाढी र गर्मी याममा हुने आगलागीका घटना एवम् हिउँदमा हप्तौं चल्ने शितलहरका कारणले जिल्लाका अधिकांश परिवार तथा समुदाय विपद् जोखिममा रहेका छन् । तुलनात्मक रूपमा हरेक वर्ष दोहोरिने र एकैपटक धेरै जनसंख्यालाई प्रभाव पार्ने भएकाले उपमहानगर क्षेत्रमा बाढी तथा डुवान, शितलहर, आगलागी मुख्य प्रकोपको रूपमा रहेको छ । यसर्थे विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बाढी विपत्तिको प्रतिकार्यका लागि बढी केन्द्रित रहेको पाईन्छ । यसका साथसाथै, विगत ३ वर्षदेखि विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ माहामारीले नेपाललाई पनि अत्याधिक प्रभाव पारेको छ । बाँके जिल्लाका साथै उप-महानगरमा पनि यसको नकारात्मक प्रभावबाट धेरै मानवीय क्षती भएको छ । यसकारण यस पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा कोभिड-१९ तथा यसै आर्थिक वर्ष फैलिएको दादुरा रोगको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि आवश्यक पूर्वतयारी र प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरु समेटिएको छ ।

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट जारी भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०८७ (प्रथम संशोधन २०७६), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यदाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन, २०७५) साथै नेपाल सरकारले मिति २०७४ कात्तिक ०५ गते तत्कालिन दैवीप्रकोप उद्धार ऐनलाई विस्थापित गर्दै जारी गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७६) जस्ता दस्तावेजहरुका मार्गदर्शन तथा स्थानीय तहबाट सङ्गति सूचना र जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको “आपतकालिन पूर्वतयारी प्रतिकार्य योजना २०८०” तयार गरिएको छ ।

विगतका वर्षहरुमा भएका विपत्तिका घटनाहरुको असर र प्रभावको आधारमा नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको विद्यमान वा अनुमानित प्रकोपका कारण सृजित विभिन्न विपद्बाट प्रभावित हुने अनुमान सहित क्षेत्रगत अवधारणा अनुरूप र वटा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना र प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारीको कार्य सहितको योजना समावेश गरिएको छ । यसका अलावा विषयगत क्षमता (Capacity) र खाडल (Gap) पहिचान गरिनुका साथै गाउँ/नगरपालिकाहरुको साभा पूर्वतयारी कार्यहरु, स्वास्थ्य आपतकालिन सेवा र जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालयको प्रतिकार्य योजना समेत समावेश गरिएको छ । यसरी नै सबै विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजनामा Gender in Emergency र विपत्तिमा वालवालिकाको संरक्षणलाई मुलप्रवाहीकरण गरिएको छ, साथै निजि क्षेत्रसंगको सहकार्य तथा समन्वयलाई पनि समावेश गरिएको छ । साथै विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रमुख क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्न र व्यवसायिक निरन्तरता योजनालाई सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अङ्गको रूपमा समावेश गरिएको छ । साथै आगलागी तथा भुकम्पको प्रतिकार्य ढाँचालाई छुट्टै अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ ।

शब्द-संक्षेप

जिविव्यस	:जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
प्रजिअ	: प्रमुख जिल्ला अधिकारी
सप्रजिअ	: सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्रउ	: प्रहरी उपरिक्षक
सप्रउ	: सशस्त्र प्रहरी उपरिक्षक
विफोप	: विपद् फोकल पर्सन
जिसस	: जिल्ला समन्वय समिति
स्थाविव्यस	: स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
प्रप्रअ	: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नेरेसो	: नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
गैसस	: गैर सरकारी संस्था
जिआकासके	: जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र
NEOC	: National Emergency Operation Center
PEOC	: Province Emergency Operation Center
DDMC	: District Disaster Management Committee
DEOC	: District Emergency Operation Center
LEOC	: Local Emergency Operation Center
OSM	: Open Street Map
IRA	: Initial Rapid Assessmet
MIRA	: Multi-Cluster Initial Rapid Assessmet
CSDA	: Cluster Specific Details Assessment
PDNA	: Post Disaser Need Assessment
DRR&M Act	: Disaster Risk Riduction and management Act.
DPRP	: District Disaster Preparedness Plan
DHM	: Department of Hydrology and Metrology
WFP	: World Food Programme
NRCS	: Nepal Red Cross Society
NFRI	: Non Food Relief Iteam
RRT	: Rapid Resonse Team
QRT	: Quick Response Team
IMO	: Information Management Officer
DMA	: Data Management Assisstant
SAR	: Search and Rescue
DLSA	: District Lead Support Agency
UNICEF	: United Nations Internaionals Childrens Emergency Fund
DRR Portal	: Disaster Risk Riduction Portal
SOP	: Standard Operating Procedure
SDF	: Social Development Forum,BEE-Group : Bheri Environmental Excellence Group

बिषय सूची :

खण्ड: १ प्रारम्भिक परिचय

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	उप-महानगरपालिकाको पृष्ठभूमि	८
२	अवस्थिति र भौगोलिक अवस्था	८
३	वर्तमान अवस्था	९
४	मौसम तथा जलवायुको अवस्था	९
५	विपद्को पृष्ठभूमि र समयरेखा	९

खण्ड: २ योजनाको उद्देश्य तथा आवश्यकता

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	परिचय	१२
२	योजनाको उद्देश्य	१३
३	आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	१३
४	विपद् व्यवस्थापनका लागि अवलम्बन गरिने रणनीति, मान्यता	१४
५	आपतकालिन विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संवैधानिक कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू	१४

खण्ड: ३ विपद्को जोखिम, संकटासन्ता तथा क्षमता विश्लेषण

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	विपद्का प्रकार	१५
२	संकटासन्ताको विश्लेषण	१५
३	प्रकोपहरुको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण	२५

खण्ड: ४ आपतकालीन, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभ योजना

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	योजना निर्माणको प्रक्रिया	२९
२	पूर्वतयारी योजना	३०

खण्ड: ५ योजना तर्जुमा सम्बन्धी मान्यता, भूमिका र जिम्मेवारी

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	विपद्को अवस्था र मान्यता योजना	३२
२	निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी:	३३

खण्ड: ६ विषय क्षेत्रको परिचय र क्षेत्रगत अवधारणा

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	विषय क्षेत्रको परिचय (क्षेत्रगत अवधारणा)	३६
२	विषय क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूचि	३७

खण्ड: ७ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	३८
२	समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार	३८
३	खाद्य	४३
४	आवास तथा गैरखाद्य	४७
५	खानेपानी तथा सरसफाइ	५१
६	स्वास्थ्य र पोषण	५५
७	शिक्षा	५९
८	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा	६४
९	पुनलाभ तथा पुनर्निर्माण	६८
१०	तातो हावाको लहर (लू) प्रतिकायको समग्र योजना	७२
११	जोखिम व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी रणनीतिक क्रियाकलापहरु	७४

खण्ड: ८ निजी क्षेत्रसंग सहकार्य

क्र.स.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	निजीक्षेत्र संग सहकार्य	८३
२	आपतकालिन पूर्वतयारी तया प्रतिकार्यमा नीजि क्षेत्रको भूमिका	८३
३	निजि क्षेत्र अन्तर्गत रहेको संघसंस्थाहरुको विवरण	८४

खण्ड: ९ कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

क्र.सं.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	८७
२	आपतकालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने	८७
३	आपतकालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना	८८
४	आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समिक्षा तथा अद्यावधिक	८८

खण्ड: १० प्रतिवेदन, अभिलेखन र सूचना

क्र.सं.	बिषय/शिर्षक	पेज नं
१	अनुगमन	९०
२	प्रतिवेदन तथा सञ्चार	९०
३	संस्थागत व्यवस्था	९०
४	अभिलेखीकरण	९१

अनुसूचीहरु

खण्ड - १ प्रारम्भिक परिचय

१.१ उप-महानगरपालिकाको पृष्ठभूमि

लुम्बिनी प्रदेशको पश्चिम तर्फ र साविक मध्यपश्चिमाञ्चल बिकास क्षेत्रको केन्द्र बिन्दुको रूपमा रहेको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र तथा लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका १२ जिल्लाहरु मध्ये सबैभन्दा महत्वपूर्ण जिल्ला मध्ये बाँके जिल्लाको सदरमुकामको रूपमा रहेको उप-महानगरपालिका हो । शहर बाँके जिल्लामा अवस्थित पश्चिम नेपालको द्वार, नेपालगंज नगरी, नेपालकै नामबाट स्थापना भएको प्रमुख शहरको रूपमा परिचित स्थान हो । यो शहर वि.सं. २०१७ सालमा नेपालगंज नगर पञ्चायतका नामबाट स्थापना भई २०१९ सालमा नगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको हो । नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद्को मिति २०७१ मंसीर १६ गतेको निर्णयबाट साविकका १० वटा गा.वि.स. गाभेर २७ वटा वडा कायम गरि नेपालगंज उप-महानगरपालिका घोषणा गरिएको र मिति २०७२/६/१ को निर्णयबाट पुरैनी गा.वि.स. गाभेर २८ वडा कायम गरिएको थियो । मिति २०७३/११/२७ गतेको निर्णयानुसार साविकका २८ वडा परिमार्जन भई २३ वटा वडा कायम गरिएको छ । २३ वडाको कूल क्षेत्रफल क्षेत्रफल ८५.९४ वर्ग कि.मि. रहेको छ । पुर्व-पश्चिम राजमार्गबाट १० किलोमिटर दक्षिणमा पर्ने नेपाल भारत सिमा नाकासंग जोडिनु यो शहरको अर्को विशेषता पनि हो । यस नेपालगंज उप-महानगरपालिका क्षेत्रसंग सिमाना जोडिएका पालिकाहरु पूर्वमा-दुडुवा गाउँपालिका, पश्चिममा-जानकी गाउँपालिका, उत्तरमा-जानकी गाउँपालिका र कोहलपुर नगरपालिका र दक्षिणमा दुडुवा गाउँपालिका र मित्रराष्ट्र भारतको सीमाना पर्दछ । भारतसंग यस उप-महानगरपालिकाको वडा नं १५ र १६ को सीमा जोडिएको छ । २०७८ को जनगणना अनुसार यस उप-महानगरपालिकाको कूल जनसंख्या १,६६,२५८ मध्ये पुरुष ८३,३११ र महिला ८२,९४७ रहेका छन् ।

पश्चिम क्षेत्रका सबै जिल्लालाई राजधानी काठमाण्डौं संग जोड्ने जिल्लाको पहिलो नगरपालिका भएकै कारणले पनि यस उप-महानगरपालिकाको महत्व आफैमा बढेको छ । यहाँको पुरानो बजारको रूपमा एकलैनी बजारलाई मानिन्छ । त्यसै गरि प्रमुख बजारका रूपमा सदरलाईन, त्रिभुवन चौक, बि.पी. चौक, धन्मोजी चौक, घरबारी टोल तथा सुर्खेत रोडलाई मानिन्छ । तापक्रम जाडो मौसममा न्युनतम ५.४ डिग्री सेल्सीयस तथा गर्मी मौसममा अधिकतम ४६ डिग्री सेल्सीयस सम्म हुने गर्दछ¹ ।

१.२ अवस्थिति र भौगोलिक अवस्था

राजधानी काठमाण्डौंबाट करिव ६०० किलोमिटर पश्चिमको दुरीमा रहको नेपालगंजको भुभाग ८१. १७.२४ पुर्वदेखि ८२.४८.०० पुर्वी देशान्तर र २७.३०.३६ उत्तरदेखि ८८.१२.०० उत्तरी आक्षांश बिच रहेको छ । यहाँका महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरुमा बागेश्वरी मन्दिर सोहिं परिसर भित्र नेपालकै पहिलो जुङे महादेवको मूर्ति समेत रहेको छ । वडा नं. १ र १८ जोडेर बनेको वाटरपार्क ९९६.०१ हेक्टर, वडा नं २ मा पर्ने बागेश्वरी तलाउ, ९९०.६५ हेक्टर वडा नं. ८ स्थित रानी तलाउ ९९०.६६ हेक्टर, वडा नं. ६ स्थित फुल्टेका तलाउ ९९६.९४ हेक्टर क्षेत्रफल, वडा नं. ८ स्थित महेन्द्र पार्क तथा मिनी जु ९९१.२ हेक्टर, वडा नं २ स्थित बागेश्वरी चिल्ड्रेन पार्क ९९१.३ हेक्टर क्षेत्रफल, वडा नं २२ कान्ति ताल, वडा नं २३ कान्जिहाउस एवं ल्याण्डफिल साईट जस्ता महत्वपूर्ण क्षेत्रहरु रहेका छन् । नेपालको व्यस्त विमानस्थल मध्येको एक राँझा विमानस्थलबाट काठमाण्डौं र पोखराका साथै कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका दूर्गम जिल्लाहरुमा समेत नियमित उडान हुने गर्दछ । सरकारी अस्पतालको रूपमा भेरी प्रादेशिक अस्पताल रहेको छ भने अन्य

¹ श्रोत : नेपालगंज उपमहानगरपालिकाको वेभसाइट : २०७९

सामुदायिक तथा नीजि अस्पतालहरु अन्तर्गत फत्तेबाल आँखा अस्पताल, नेपालगंज शिक्षण अस्पताल रहेका छन् । शिक्षण संस्था तर्फ त्रिभुवन विश्वविद्यालयको आङ्गिक क्याम्पसको रूपमा महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगंज नर्सिङ्ग क्याम्पस रहेको छ भने अन्य नीजि क्षेत्रका क्याम्पसहरु समेत रहेका छन् । भाटभटेनी सुपर मार्केट, बाटिका होटल, स्नेहा होटल, सिद्धार्थ होटल, सोल्टी होटल जस्ता महत्वपूर्ण तारे होटलहरु समेत यस उप-महानगरपालिका क्षेत्रमा रहेका छन् । यस उप-महानगरपालिकाबाट सहज पहुँचका रूपमा रहेको पर्यटकीय गन्तव्यहरु बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, लुम्बिनी प्रदेश र सुदूर पश्चिम प्रदेशको सीमानाका रूपमा रहेको कर्णाली नदीमा एउटै पिलरको जगमा बनेको पुल समेत घुम्न र हेर्न लायक गन्तव्यमा पर्दछन् । समग्रमा बहुधार्मिक सम्प्रदायहरु एक आपसमा मिलेर बसेकोले धार्मिक सहिष्णुयुक्त शाहरको रूपमा पहिचान बनाउन समेत सफल भएको छ ।

१.३ वर्तमान अवस्था :

नेपाल भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, असिना, चट्याड, जड्गली जनावरको आक्रमण, पशु तथा बालीमा रोगकिरा, सुख्खा खडेरी जस्ता विविध प्राकृतिक प्रकोपका घटनाहरूबाट संकटासन्न अवस्थामा रहेको छ । यसका अतिरिक्त कोरना भाइरस, बर्ड फ्लु, डेंगु भाईरस, स्वाईन फ्लु जस्ता नयाँ प्रकृतिका महामारी, औद्योगिक दुर्घटना, विस्फोटन, विद्युतीय दुर्घटना, सडक, हवाई, डुङ्गा दुर्घटना तथा विषालु पदार्थसँग सम्बन्धित विपत्का घटनाहरू पनि हुने गरेका छन् । जलवायु परिवर्तनका कारण देशले ठूलो सास्ती भोग्नु परिरहेको र यो समस्या दिनप्रतिदिन विकराल बन्दै गर्दछरहेको छ । यसरी नेपालले वर्षेनी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक (मानव सिर्जित) विपत्का घटनाहरूको सामना गरिरहनु परेको छ । केही तथ्य र तथ्याङ्कहरूका आधारमा नेपाल विश्वमा विपद् जोखिमको नक्शाङ्कनमा बीसौं स्थानमा रहेको छ, भने नेपाललाई पहिरो र बाढीजस्ता जलजन्य प्रकोपको जोखिमको दृष्टिकोणबाट तीसौं स्थानमा राखिएको छ । काठमाण्डौ उपत्यका भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिबाट प्रथम जोखिमपूर्ण स्थानमा रहेको छ । नेपालको सम्पूर्ण भूभाग भूकम्प जाने संभावित क्षेत्रभित्र पर्दछ भने मध्य भूभाग अति जोखिम क्षेत्रभित्र पर्दछ । संकटासन्नता र जोखिमका सम्बन्धमा गरिएको अध्ययन अनुसार भूकम्पको सापेक्षिक संकटासन्नताका दृष्टिबाट नेपाल संसारका सबैभन्दा बढी जोखिममा रहेका देशहरू मध्ये एघारौ स्थानमा रहेको छ । त्यसै गरी अध्ययन अनुसार जलवायु परिवर्तनका कारणले हुने असरका दृष्टिले नेपाल जोखिमको चौथो स्थानमा रहेको छ । नेपालमा रहेका २,३२३ हिमतालमध्ये २२ वटा विष्फोट हुने खतरामा छन् । आगलागी तर्फ विशेष गरी तराईमा गर्मीको मौसममा तापक्रम ४२ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्ने भएकाले ग्रामीण वस्तीहरूमा आगलागी ठूलो समस्याको रूपमा रहेको छ । साथै हालका दिनहरूमा वनडेलो समेत विपत्को रूपमा बढ़दै गएको छ ।

१.४ मौसम तथा जलवायुको अवस्था

यो उप-महानगरपालिका नेपालको तराई क्षेत्रमा पर्ने भएकोले यहाँको हावा पानी उष्ण तथा उपोष्ण प्रकारको मनसुनी हावापानी पाईन्छ । यस नगरपालिकाको औसत तापक्रम २३.९८ डि.से. रहेको छ । गर्मी महिनामा औसत अधिकतम तापक्रम ४३ डि.से. र जाडो महिनामा औसत न्युनतम तापक्रम ६.९६ डि.से.सम्म पुग्न जान्छ । यस उप-महानगरपालिकामा बैशाख र जेठ महिनामा अत्यधिक गर्मी र पुस र माघ महिनामा सबैभन्दा जाडो हुने गर्दछ । यहाँको आद्रता सरदर ७९.१६ % रहेको छ । यहाँ वार्षिक सरदर १५७५ मि.मि. वर्षा हुने गर्दछ ।

१.५ विपद्को पृष्ठभुमि र समयरेखा

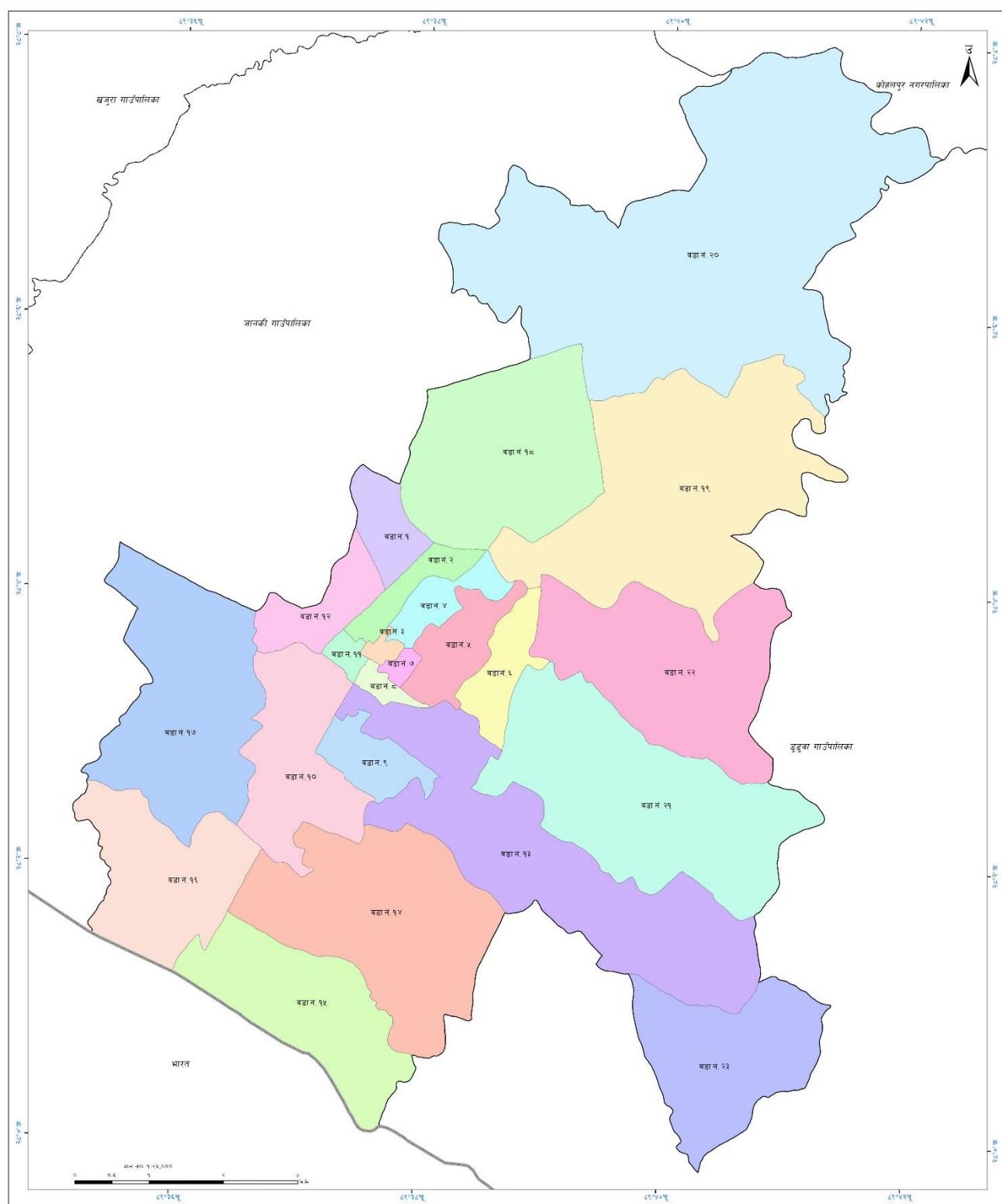
भौगोलिक विविधताको आधारमा कारण समय, परिस्थितिले गर्दा यस नगरपालिकामा २०४५ साल देखि बाढी, डुवान, कटान, आगलागी, शितलहर, हावाहुरी तथा जंगली जनावरको आक्रमण जस्ता प्रकोपहरु

दोहोरीरहने गरेका छन् भने हाल आएर कोरोना भाइरस कोभिड-१९ पश्चात डेंगु रोग प्रमुख प्रकोप को रूपमा थपिएको छ। यसका अतिरिक्त सडक दुर्घटना, शीतलहर, लू-लाग्नु सहायक प्रकोप हुन्। भूकम्पको जोखिमलाई भने कहिल्यै पनि नकार्न मिल्दैन। उत्तर चुरे पहाडबाट दक्षिणतिर बग्ने नदीहरू र खहरे खोलाहरूमा बाढीजन्य प्रकोपबाट यस उप-महानगरपालिकामा डुबान र कटानले धेरै धनजनको क्षति हुने गरेको छ। समय अनुसारको अन्नबाली तथा बेमौसमी तरकारी खेतीका साथै बगर खेतीमा समेत ठुलो नोक्सान पुऱ्याइ रहेको छ। नेपालगंज उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्र विगत २०२७ सालदेखि हालसम्म भएको स्थानिय विपद् तथा जलवायुजन्य प्रकोप लगायत प्राकृतिक प्रकोपहरूको निरन्तरता तथा उक्त प्रकोपहरूसंग अनुकूलित हुन गरिएका प्रयासहरूको लेखाजोखा र विश्लेषण गरी भविष्यमा दोहोरिन सक्ने अथवा जोखिमको रूपमा पटक-पटक आउन सक्ने सम्भावना भएका प्रकोपहरूको आँकलन गरिएको छ। ऐतिहासिक समय रेखा विश्लेषण गर्दा बाढी, खडेरी, हुरीबतास, सितलहर, आगलागी संकटका कारण समुदायको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष असर परेको पाइएको छ। जलवायुजन्य प्रकोपको कारणले मानिस, कृषिबाली र पशुपक्षीहरूमा विभिन्न रोगहरूको प्रकोप बढ्नुको साथै खडेरीले यस क्षेत्रमा सताएको पाइएको छ। हालको अवस्थामा कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) महामारीहरू बारम्बार दोहोरिने र ठूलो प्रभाव पार्ने प्रकोपका रूपमा रहेको देखिन्छन्।

यस्ता असरहरूबाट बच्नको लागि स्थानीय स्तरमा एकल तथा सामुहिक रूपमा केहि प्रयासहरू गरिएको छ। यद्यपि यस्ता समस्यासंग दीर्घकालीन रूपमा अनुकूलित हुने प्रकारका उपायहरूको योजनाबद्ध रूपमा तयारी तथा कार्यान्वयन गरिनु आवश्यक देखिन्छ। वि.स. २०७८ सालमा आएको बेमौसमी वर्षाले उप-महानगरपालिका भित्र ५९२२ घरधुरी प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुनुका साथै ८९५४९.२०८ कट्टा जमिनमा लगाईएको धान वाली क्षति भएको थियो।

१.६ नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको वडा विभाजन नक्सा

चित्र नं १:

खण्ड - २ | योजनाको उद्देश्य तथा आवश्यकता

२.१ परिचय (Introduction)

समुदायमा स्थान वा परिस्थिति कुनै पनि विकास, उन्नति तथा त्यहाँ भएका सङ्गठनहरू र तिनले निम्त्याउने विपत्सँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्दछन्। नेपालगंज उप-महानगरपालिका विभिन्न प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट प्रभावित हुने गरेको छ, विगतलाई हेर्ने हो भने आगलागी, सडक दुर्घटना, बाढी, महामारीले उल्लेख्य मात्रामा जनधनको क्षति गर्दछ। त्यसै गरी हावाहुरी, कृषिबालीमा हुने रोग-कीरा, आगलागी, शीतलहर, लू, खडेरी, पशुरोग, असिना पानीजस्ता प्रकोपहरूले नोक्सान गरिरहेका छन्।

मुलुकको सबैधानिक प्रावधान र संघीय संरचना अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहवाट विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनको काम हुँदै आइरहेको छ। विपत्वाट सर्वसाधारणको जीउज्यान, सार्वजनिक निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एंव सास्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ कार्यान्वयनमा रहेको छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत एकिकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरूप हुने गरि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वय नगर्ने भनि उल्लेख गरिएको सन्दर्भमा संघीय प्रणाली बमोजिम स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन अधिकार, जिम्मेवारी र दायित्व बहन गर्न विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नुपर्ने आवश्यकता छ।

सम्भव भएका प्रकोपहरूको असरहरु न्यूनीकरणका लागि विकासका कार्यक्रम तथा योजनाहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका प्रयासहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै लैजाने र न्यूनीकरणबाट पनि सम्भव नभएको विपत्जन्य घटनाहरूमा प्रभावकारी प्रतिकार्य आवश्यक रहेको हुँदा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले उल्लेख्य सहयोग पुऱ्याउने छ, भन्ने विश्वास छ, हालको अवस्थामा कोरना भाइरस कोभिड-१९ तथा डेंगु, महामारीहरु बारम्बार दोहोरिने र ठूलो प्रभाव पार्ने प्रकोपका रूपमा रहेका देखिन्छन्।

विपद् व्यवस्थापनका तीन चरणहरू: विपद् पूर्व तयारी, विपत्का समयमा खोज उद्धार व्यवस्थापन र विपत्पछि राहत र पुनर्स्थापनमध्ये विपद् पूर्व गरिने न्यूनीकरण र पूर्वतयारी कार्य ६ गुणा सस्तो र प्रभावकारी हुने हुन्दै त्यसकारण दिगो विकासको प्रयासलाई सघाउन र विपत्को प्रभाव घटाएर सुरक्षित समाजको विकासको लागि विपत्को जोखिममा रहेका समुदायको विपद् सामना क्षमता अभिवृद्धि गर्नु नितान्त आवश्यक छ। नेपाल सरकारले २०६६ असोजमा स्वीकृत गरेको “विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति” र “ह्योगो कार्यसंरचना २००५-२०१५” ले मार्गदर्शन गरेअनुरूप विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ लाई समेत आधार मानेर विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने यो एक प्रयास हो। विपद् व्यवस्थापनको यही प्रयास स्वरूप नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिएको छ। यस योजनाभित्र मूलभूत रूपमा क्षेत्रगत अवधारणा (Cluster Approach) लाई आत्मसात गरिएको छ।

२.२ योजनाको उद्देश्य :

यो योजनाको प्रमुख उद्देश्य नेपालगंज उप-नगरपालिकामा विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाई जनधनको क्षति कम गर्नु रहेको छ। यसका देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरू रहेकाछन्।

(क) विपद् प्रतिकार्यकालागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी निकायहरू पहिचान र अद्यावधिक गर्नु।

(ख) विपद् प्रतिकार्यकालागि उपलब्ध स्रोत, साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा र सम्भावित विपत्को सामना गर्न आवश्यक क्षमताको आँकलन गर्नु।

(ग) विपद् प्रतिकार्यकालागि विषयगत क्षेत्रहरूको जिम्मेवारी तथा भूमिका निर्धारण गरी प्रभावकारी विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गर्नु ।

(घ) विपद् प्रतिकार्यकालागि सामान्य, पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तय गर्नु ।

(ङ) विपद् पूर्वतयारी, जोखीमको विश्लेषण तथा योजनाका आधारमा प्रतिकार्यका गतिविधी गर्न सहायता मिल्नु ।

यस योजनाको उद्देश्य निम्नानुसार रहेका छन् ।

२.३ समष्टिगत उद्देश्य :

विपद् जोखिमबाट हुनसक्ने मानवीय असरहरू न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको पहिचान गरी प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्दै पूर्वतयारी (Preparedness), प्रतिकार्य (Response) तथा पुर्नलाभ (Recovery) का क्रियाकलापहरू प्रभावकारी एवम् समन्वयात्मक रूपमा सञ्चालन गर्नु यस योजनाको उद्देश्य रहेको छ ।

२.३.१ सहायक उद्देश्य :

- (क) विगतका अनुभवलाई लेखाजोखा गरी उप-महानगरपालिकाको विपद् जोखिम नक्शाङ्कन गरी संकटासन्नताको अवस्था पहिचान, स्तरीकरण मार्फत जोखिमयुक्त क्षेत्रका व्यक्ति, परिवार र समुदायको जीउ, धन तथा प्राकृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण गर्ने ।
- (ख) विपद् जोखिमबाट हुन सक्ने सम्भावित क्षति न्यूनिकरणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- (ग) विपद् व्यवस्थापनमा सरोकारवाला निकाय तथा संघ संस्थाहरूबाट मानवीय सहायता तथा आर्थिक श्रोत नक्शाङ्कन गरी परिचालनमा समन्वय गर्ने ।
- (घ) उपलब्ध न्यूनतम साधन श्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने ।

२.४ आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

यस आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूले निम्न बमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन् ।

- क) विपद् जोखिम र संकटासन्नताको अवस्थाको आधारमा जोखिम विश्लेषण हुनेछ र विपद् पूर्व, विपत्का समयमा र विपद् पछि गर्नुपर्ने कार्यहरूको पूर्वतयारी भएको हुनेछ ।
- ख) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न सरोकारवाला निकाय तथा संघ संस्थाहरू सँग प्रभावकारी सहयोग, समन्वय र सहकार्य भई विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सेवा पुऱ्याउने कार्यमा सहजता आएको हुनेछ ।
- ग) विपत्को समयमा स्थानीय निकाय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधिलाई अधिबढाइनेछ ।
- घ) विपद् व्यवस्थापनका लागि उप-महानगरपालिकामा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी संस्था लगायत निजी क्षेत्रहरूबाट समेत विपद् व्यवस्थापनका लागि समन्वयात्मक सहयोग उपलब्ध भएको हुनुका साथै आपतकालिन प्रतिकार्यका सन्दर्भमा खोज तथा उद्धार लगायतका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयार हुनेछन् ।

- ड) विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभका लागि विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रको संलग्नतामा तथा बडा स्तरमा गठन भएका टोल विकास संस्थाहरु सहित गठित विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूबाट मानवीय सहयोग मानवीय सिद्धान्त अर्थात् मानवता, निष्पक्षता तथा तटस्थता बमोजिम विशिष्ट तथा प्रभावकारी कार्य सम्पादन हुनेछ ।
- च) उप-महानगरपालिका स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा क्रियाशील अन्य निकायहरूको पहिचान भई सबै निकायहरूको सहभागिताको माध्यमबाट आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना अनुरूप कार्य भएको हुनेछ ।

२.५ विपद् व्यवस्थापनका लागि अवलम्बन गरिने रणनीति, मान्यता

(क) एकद्वार नीति

नेपालगंज उप-महानगरपालिका कार्यालय मार्फत एकद्वार नीति अनुरूप समग्र समन्वय र व्यवस्थापनको काम हुनेछ । प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले कुनै शाखा कर्मचारीलाई समन्वयका लागि जिम्मेवारी दिन सकिनेछ ।

(ख) विषयगत समन्वय

विभिन्न कारणबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापनका लागि सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रको सहभागितामा विभिन्न द (आठ) वटा विषयगत क्षेत्र तोकिने छ । ती विषयगत क्षेत्रहरूसँगको समन्वयमा विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

२.६ आपत्कालिन विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संवैधानिक कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू

- क) नेपालको संविधान
- ख) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ग) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- घ) पहिलो योजना (२०७६/०७७)
- ड) विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४
- च) राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यदाँचा, २०७०
- छ) दिगो विकास लक्ष्यहरू (२०१५-२०३०)
- ज) विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना :२०१७-२०३०
- झ) महामारी रोग जन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरण :

विपद्का प्रकार

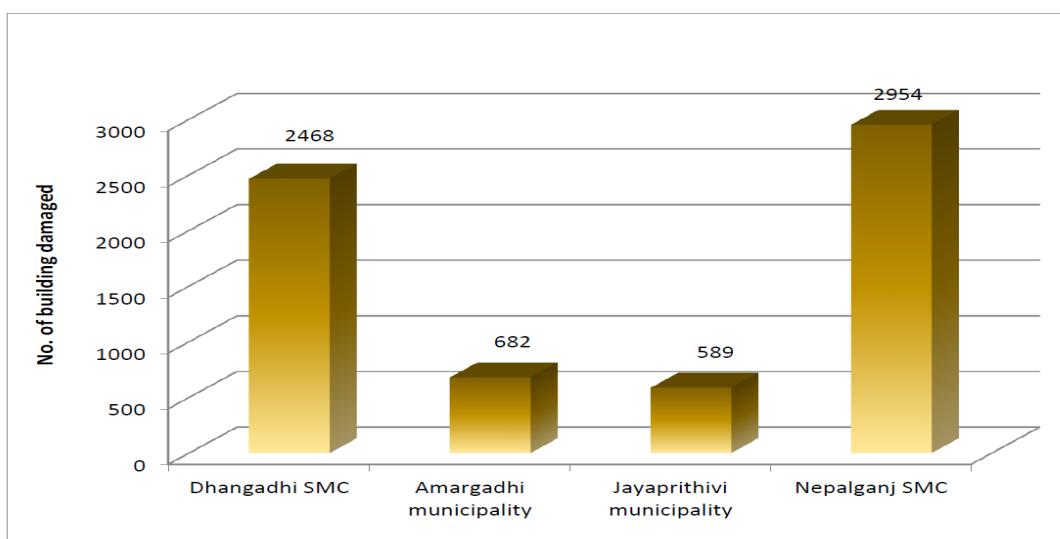
नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको करिव ५० वर्ष यताको बिपद्को ऐतिहासिक समय रेखा विश्लेषण गर्दा यस पालिका अन्तरगत बाढी, छुवान, कटान, महामारी, खडेरी, हुरीबतास, सितलहर, आगलागी, चट्याड, र सडक दुर्घटना यस उपमहानगरका प्रमुख प्रकोपहरु हुन्। हाल आएर यस उपमहानगरमा घरेलु छाडा चौपाया लाई पनि प्रमुख प्रकोपको रूपमा लिइएको छ। हालको अवस्थामा लामखुट्टेबाट सर्ने रोग डेंगु भाइरस महामारीहरु बारम्बार दोहोरिने र ठूलो प्रभाव पार्ने प्रकोपका रूपमा रहेको देखिन्छन्। घरेलु छाडा चौपायाले करिव ३ बर्षयता लगाएका वाली नाली नष्ट गरिदिने, सडक दुर्घटना गराउने गरिरहेका छन्।

संकटासन्ताको विश्लेषण

नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको ३ र ७ नम्बर वडामा भूकम्प र आगलागीको जोखिमको सम्पूर्ण घरहरु को संकटासन्ता अध्ययन अनुसार अधिकांश घरहरु भूकम्पको जोखिममा रहेको पाइएको छ। साथै ९ प्रतिशत घरहरु दमकलको पहुँचबाट टाढाभएको पाइएको छ। नेपालगंज उप-महानगरपालिका भित्र ९१३६ जना सामाजिक सुरक्षा कोष मार्फत समावेश भएका छन्।

दुरत्वम यूनिर्भसिटीका अनुसार पश्चिम नेपाललाई केन्द्र विन्दु बनाएर द.६ रेक्टरस्केलको भूकम्प गएको खण्डमा नेपालगंज उप-महानगरपालिकाका करिव २९५४ घरहरुमा क्षती पूर्ने अध्ययन गरिएको छ।

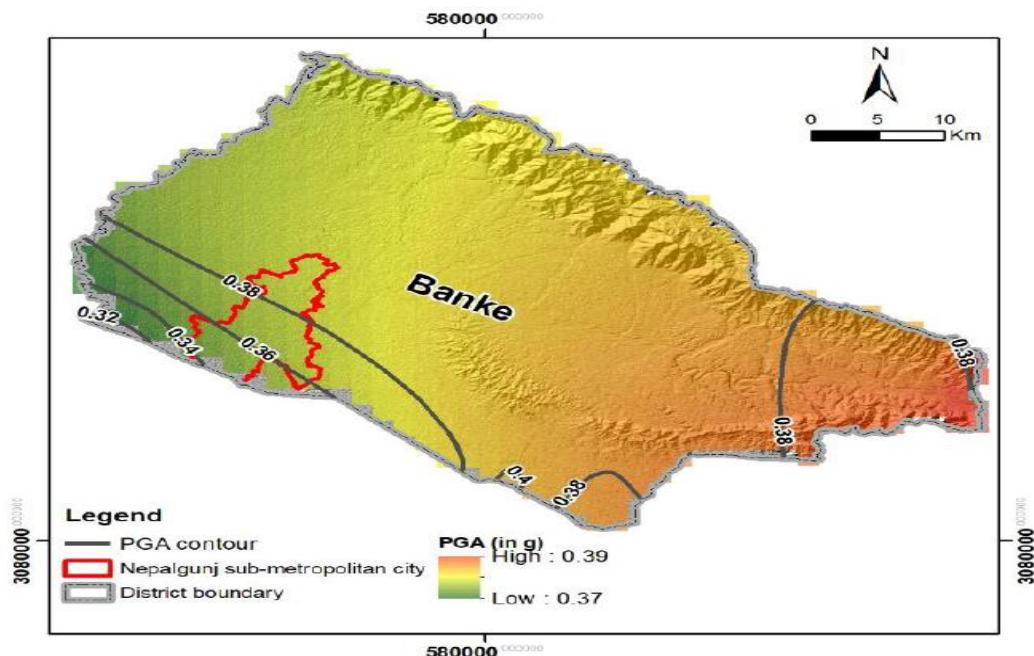
चित्र नं २

Source: Durham University UK ,Robention et al., 2018

पश्चिम नेपालमा ४८५ वर्ष भन्दा बढी समय सम्म ठूला प्रकृतिका भूकम्पहरु नगएको अध्ययनले देखाएको छ, यस्तो अवस्थामा बाँके जिल्ला तथा नेपालगंज क्षेत्र नराम्ररी प्रभावितह हुने अध्ययनले देखाएको छ।

चित्र नं ३

३.२.६ नेपालगंज उपनगरपालिकाको प्रकोप जोखिम विश्लेषणः

उप-महानगरपालिकाको उत्तर तर्फको भूभाग चुरे पर्वत शृंखलामा पर्ने भएका कारण दक्षिण तर्फको समथर भूमिभन्दा फरक अर्थात भिरालो किसिमको छ। भिरालो भएको एकातिर वर्षातमा खहरे खोलाले यस क्षेत्रको माटो बगाएर लैजान्छ भने अर्कोतिर चुरे पहाडबाट बगाई ल्याएको वालुवा, गेग्यानहरू समथर क्षेत्रको भूमिमा नदीनालामा ल्याई थुपार्ने गर्छ। जसले गर्दा उब्जाउ भूमिहरू दिन प्रतिदिन मरुभूमिमा परिणत हुँदै गएका छन्। यसका अतिरिक्त उत्तर चुरे पहाडबाट दक्षिणतिर बग्ने नदीहरू र वर्षे खोलाहरूमा बाढीजन्य प्रकोपबाट उपमहानगरपालिमा हुने डुबान र कटानले धैरै धनजनको क्षति हुने गरेको छ। उप-महानगरपालिकामा तीव्र बसाइँ सराइँ, जनसंख्या वृद्धि र सवारी साधनको चापले गर्दा सडक दुर्घटना दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको छ। जसका कारण मानिस दुर्घटनामा परि अपाङ्ग हुनुका साथै मृत्यु समेत हुने गरेको छ। यस उपमहानगरमा मौसम अनुसार पनि प्रकोप देखिन्छन्। चिसो मौसममा शीतलहर हुने र यसबाट ठूलो क्षति नभएपनि मानवीय पीडा, कृषि उपजमा कमी र पशु चौपाया मर्ने गरेका छन् भने अत्यधिक गर्मीका कारण लु लाग्नु, सरुवा रोगहरू फैलिनु र आँधीबेहरीबाट घरगोठमा क्षति पुगी समुदायको बासस्थानमा असर पर्ने गरेको यथार्थ छ। यसैगरि विश्व भरि माहामारीको रूपमा फैलिएको यो कोभीड १९ माहामारीका कारण बन्दाबन्दी भै जरो लगायतका रोग बढ्ने गरेको, स्रोत साधनको कमी भएको जनचेतना र अनुकूलन क्षमताको अभाव रहेको छ, साथै डेंगु रोगको प्रभाव पनि निकै रहेको थियो।

३.२.७ उपहानगरपालिकामा हुन सक्ने संभावीत प्रकोपका प्रकारहरूः

क्र.सं.	सम्भावित प्रकोप	विद्यमान अवस्था	समय
१	भूकम्प	भुकम्पीय जोखिमका हिसाबले नेपाल ११औं स्थानमा रहेको र उप-महानगरपालिकामा सबै भवनहरु भूकम्प	जुनसुकै समयमा

क्र.सं	सम्भावित प्रकोप	बिद्यमान अवस्था	समय
		प्रतिरोधात्मक नभएको, अहिले उपमहानगरले भवन आचार संहिता लागु गरेको ।	
२	आगलागी	उप-महानगरपालिकामा धेरै जसो भूभागमा घना बस्ती रहेका, सुकुम्बासी, विपन्न, मुस्लिम, दलित तथा जनजाती विपन्न समुदायमा कच्ची घर हुनु, सचेतना अभाव, अग्नी नियन्त्रण यन्त्रको प्रयाप्तता नहुनु, हावाहुरी चलिरहँदा असुरक्षित रूपले खाना पकाउनु र चुल्होमा आगो राख्ने चलन रहनु, आगो सल्काउँदा मट्टितेलको प्रयोग गर्नु र आगो बाल्ने बस्तुहरू बच्चाले खेलाउँदा आगलागीका घटना बढी हुने गरेको	चैत्र - जेष्ठ
३	बाढी	उपमहानगर क्षेत्रमा उत्तरी भागमा डुडुवा खोलाबाट, राप्ती नदिका कारण केही क्षेत्र तथा शहरी क्षेत्रमा क्षेत्र भएर बग्ने खहरे खोलाहरूले यस उप-महानगरपालिकाको को भू-भागहरू वर्षेनी डुबान र कटान बाट क्षति पुऱ्याइरहेका छन् ।	जेष्ठ - असोज
४	महामारी	बाढी पश्चात प्रकोपका रूपमा भाडापखाला लगायत पानीजन्य रोग बढ्ने गरेको, स्रोत साधन, जनचेतना र अनुकूलन क्षमताको अभाव ।	विपद् पछि, अन्य समयमा
५	बर्ड फ्लु	भारतीय खुल्ला सिमाना, अव्यवस्थित कुखुरा पालन ।	जुनसुकै समयमा
६	शितलहर	चिसोको मात्रा बढ्दै गएको विपन्न बस्ती बढी प्रभावित	पुष - माघ
७	मौसमी सुख्खा	नहरको सिचाइ नपुगेका र उप-महानगरको उत्तर भेगमा पानी नपरेमा सुख्खा खडेरी पर्ने गरेको	असार - भद्रा
८	किट आतंक	जलवायु परिवर्तन, बढी विषादी प्रयोगका कारण लाभकारी चरा, किरा लोप ।	खेती मौसम
९	चट्याङ्ग, असिना	बढी जसो वर्षायाम र पानी परेका समयमा	जुनसुकै समयमा
१०	कोभिड-१९ तथा डेंगु	विश्व भरि माहामारीको रूपमा फैलिएको यो महामारीका कारण बन्दावन्दी भै ज्वरो लगायतका रोग बढ्ने गरेको, स्रोत साधनको कमी भएको जनचेतना र अनुकूलन क्षमताको अभाव । तथा डेंगु रोगको प्रकोपले शहरी क्षेत्र आक्रान्त बनेको	जुनसुकै समयमा

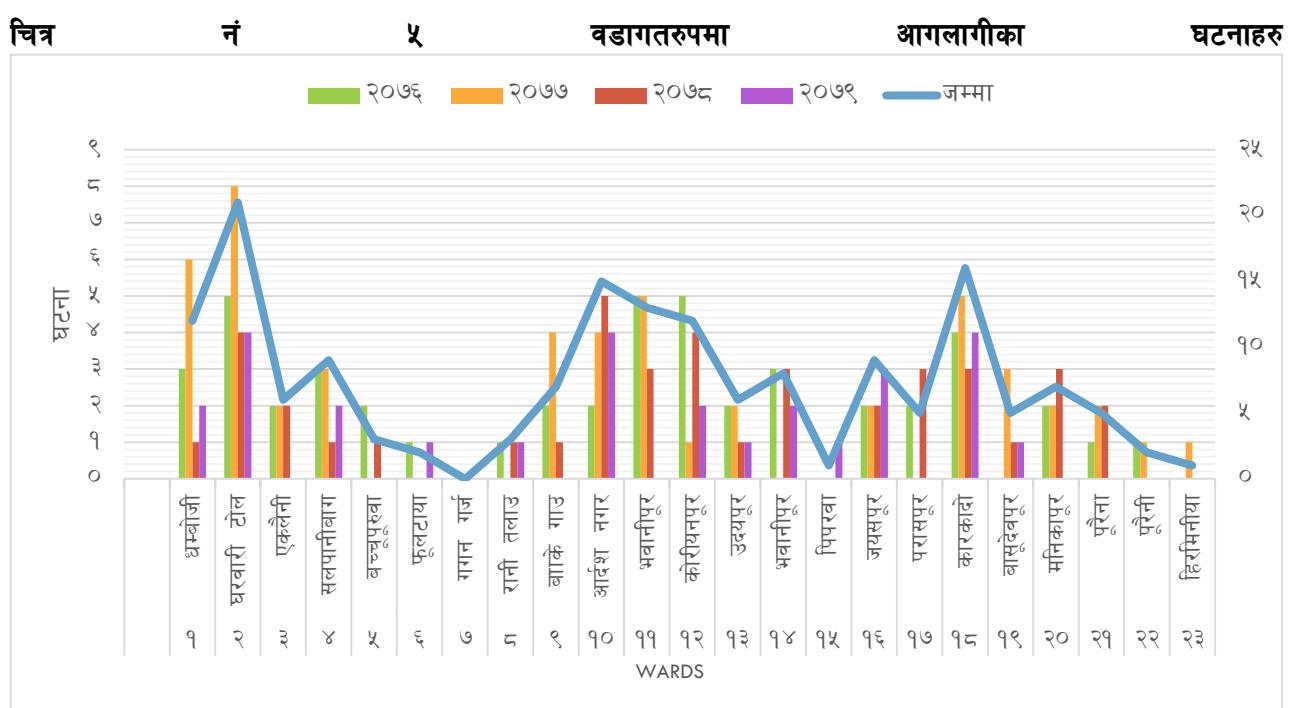
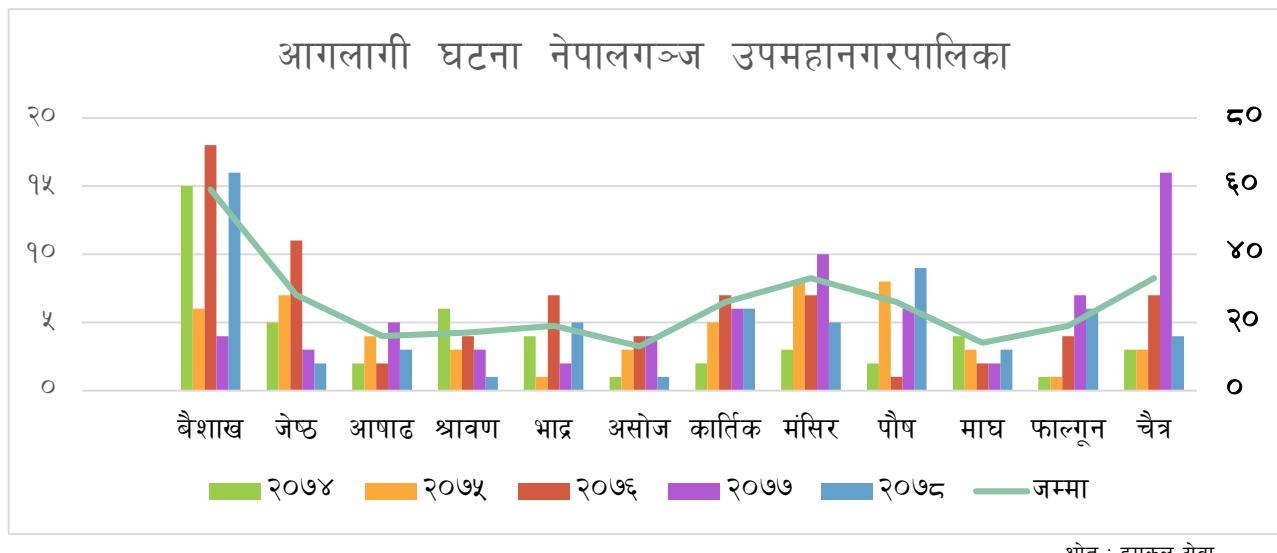
झोत: नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य, २०७८ तथा वांके जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य, २०७९ तथा उप-महानगरपालिकामा भएको छलफलका २०७९ का आधारमा तयार गरिएको

१.१.५ बिगतका प्रकोपहरूको विश्लेषण

यस नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको बिगतका वर्षहरूको विश्लेषण गर्दा आगलागीका घटनाहरू सबै भन्दा बढी पाईएको छ, जसको पुनरावृति पनि उच्च पाईएको छ । मुलत: भारी वर्षा हुँदा शहरी क्षेत्रमा डुबानको समस्या पनि उच्च मात्रामा रहेको छ ।

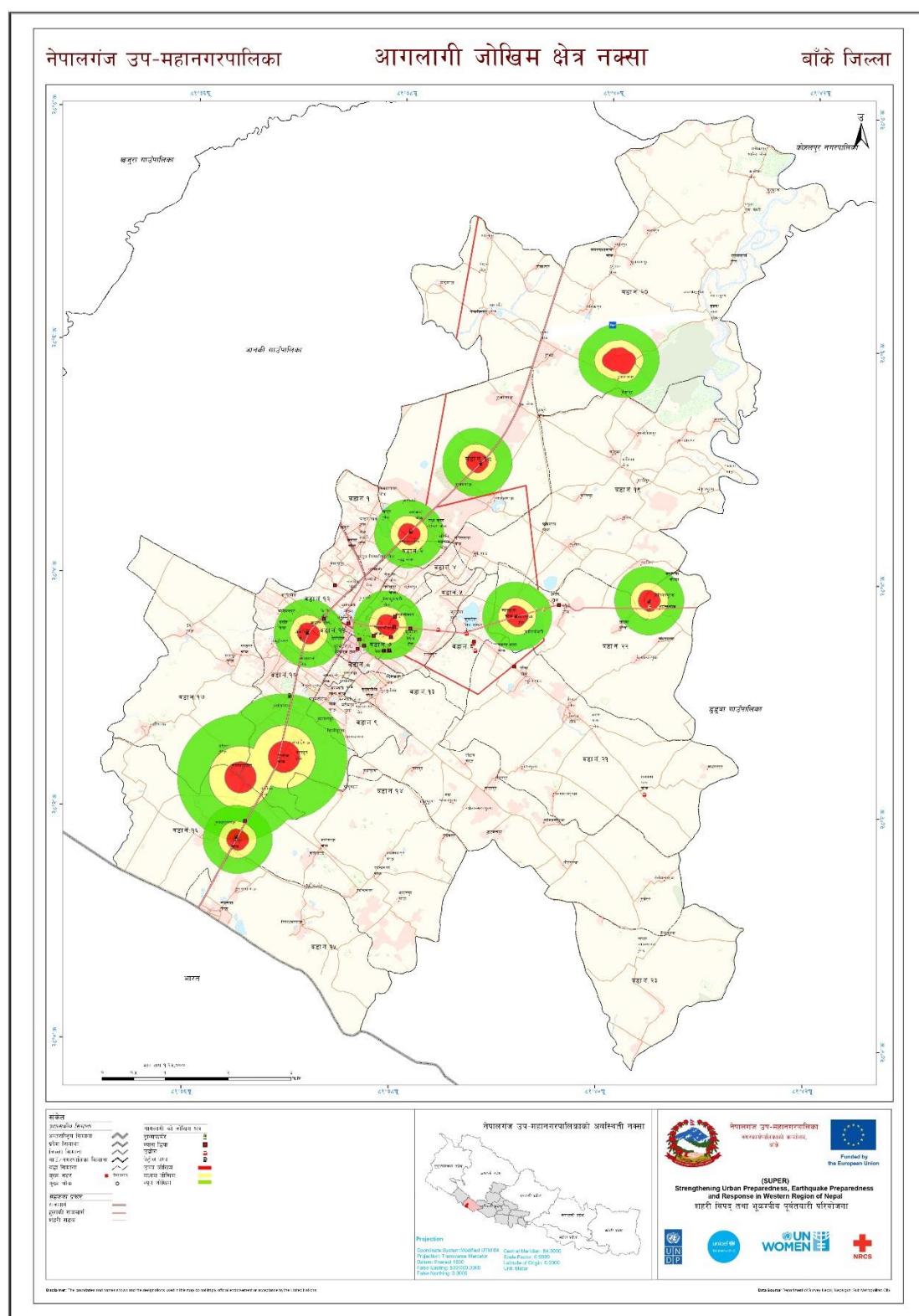
आगलागीका घटना आ.व. ०७९ सम्म

चित्र नं ४:

१.१.६ आगलागी जोखिम क्षेत्र नक्सांकन नेपालगंज उप-महानगरपालिका

चित्र नं ६

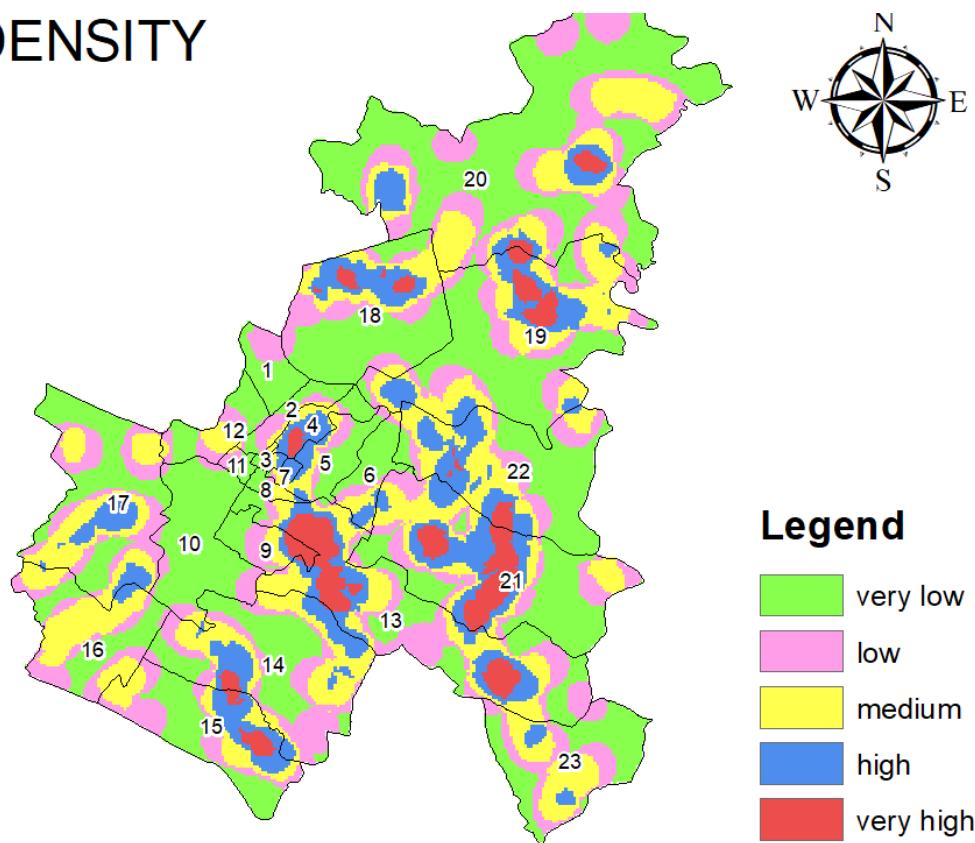
१.१.७ बाढी तथा डुबान २०७९ को अवस्था नेपालगंज उप-महानगरपालिका

सि.न.	विवरण	अनुमानित घरघुरी				प्रभावित वडाहरु	कुल जनसंख्या
		पुर्ण क्षति	आंशिक क्षति	विस्थापीत	प्रभावित		
१	बाढी तथा डुबान	१८	५०	१६०	२२०	१४, १५, १८, २०	१६६२५८
							१८

श्रोत : LEOC नेपालगंज उप-महानगरपालिका

चित्र नं ७ : बाढी तथा डुबान क्षेत्र नक्साङ्क नेपालगंज उप-महानगरपालिका

WATER DENSITY

Legend

- [Light Green Box] very low
- [Pink Box] low
- [Yellow Box] medium
- [Blue Box] high
- [Red Box] very high

१.१.८ वडागत प्रकोप जोखिम तथा समुदायहरु :

वडा नं	प्रमुख प्रकोपहरु	प्रकोपमा रहेका समुदाय	प्रमुख समुदाय, टोल तथा वस्तीहरु
१	झुवान	पहाडी, दलित, मधेसी, मुस्लिम	शिव पार्वती टोल, दैलेखी मार्ग, संगम टोल, दिपनगर, चन्दनटोल, मुस्लिम टोल
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
२	झुवान	दलित, मधेसी, मुस्लिम, जनजाती र व्यावसायी समुदायहरु	न्यूरोड, बुद्धनगर, विकास टोल
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
३	झुवान	दलित, मुस्लिम तथा न्यून आय भएका समुदायहरु	सिनेमा हल टोल, कसगर टोल, एकलैनी टोल, रानीतलाउ टोल, कुमार टोल
	आगलागी	दलित, मुस्लिम, तथा न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	वडा भरीका सबै समुदायहरु
४	झुवान	दलित, मुस्लिम तथा न्यून आय भएका समुदायहरु	गणेशपुर, देवाफुलवारी, ए.वि.सि. विद्यालय क्षेत्र, सल्यानी बाग, घोसी टोल, बुद्ध टोल
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
५	झुवान	दलित, मुस्लिम, पहाडी जाती, बृद्ध, बृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	जिन्नत वावा टोल, भट्टा टोल, वच्च पर्वा, बेहना टोल
	आगलागी	दलित, मुस्लिम, पहाडी जाती, बृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	वडा भरीका सबै समुदायहरु
६	झुवान	दलित, मुस्लिम, पहाडी जाती, बृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	मदरसा टोल
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
७	झुवान	वडा भरीको सबै समुदायमा	वडा भरीको सबै समुदायमा
	आगलागी	वडा भरीको सबै समुदायमा	
८	झुवान	दलित, मुस्लिम, पहाडी जाती, बृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु, घसियारा समुदाय	घसियारा टोल, नाका टोल, सञ्जी मण्डी
	आगलागी	वडा भरीको सबै समुदायमा	वडा भरीको सबै समुदायमा
९	झुवान	सबै जातजाती	ढपाली टोल, बौद्ध टोल, पिलरी पुर्वा
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	

वडा नं	प्रमुख प्रकोपहरु	प्रकोपमा रहेका समुदाय	प्रमुख समुदाय, टोल तथा वस्तीहरु
	खडेरी	दलित, मुस्लिम, पहाडी, मधेसी किसानहरु	ढपाली टोल, बौद्ध टोल, पिलरी पुर्वा
१०	झुवान	सबै जातजाती	भूकुटी नगर
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
११	झुवान	दलित, मुस्लिम, पहाडी जाती, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु,	भट्टा टोल, कसगर टोल
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
१२	झुवान	चिडीयामार, दलित, मुस्लिम, मधेसी	बेलासपुर
	खडेरी	चिडीयामार, दलित, मुस्लिम, मधेसी किसानहरु	बेलासपुर
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
१३	खडेरी	सबै जातजातीहरु, मुस्लिम, मधेसी, ब्राह्मण	घसियारन टोल, बुलबुलिया, चमार टोल, लोधईगाउँ, लालपुर्वा
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
१४	झुवान	दलित, मुस्लिम, मधेसी, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	बाबुगाउँ, कैतारीपर्वा, बालेगाउँ
	आगलागी	दलित, मुस्लिम, मधेसी, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु,	बाबुगाउँ, कैतारीपर्वा, बालेगाउँ
१५	झुवान	शिख, मुस्लिम, मधेसी, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु,	जमुनाहा, सुईया
	खडेरी	सबै जातजातीहरु	वडा भरीका समुदाय तथा कृषि योग्य जमिन
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
१६	झुवान	दलित, मुस्लिम, मधेसी, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु	जौसपुर
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
१७	झुवान	दलित, मुस्लिम, मधेसी, वृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु,	थकैला, नन्दईगाउँ, परसपुर, ढाडेगाउँ

वडा नं	प्रमुख प्रकोपहरु	प्रकोपमा रहेका समुदाय	प्रमुख समुदाय, टोल तथा वस्तीहरु
	खडेरी	सबै समुदायहरु	सबै गाउँ तथा कृषि योग्य जमिन
	आगलागी	दलित, मुस्लिम, मधेसी, बृद्धबृद्धा, न्यून आय भएका समुदायहरु तथा वालवालिकाहरु,	थकैला, नन्दईगाउँ, परसपुर, ढाडेगाउँ
१८	झुवान	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	लगदहवा, भुजईगाउँ, कारकादो
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	लगदहवा, भुजईगाउँ, कारकादो
	शितलहर	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	लगदहवा, भुजईगाउँ, कारकादो
१९	बाढी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	सानो भैयापुर
	झुवान,	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	सानो भैयापुर
	खडेरी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	सानो भैयापुर, आलानगर
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
२०	बाढी,	सबै समुदायहरु	मदनापुर, फारामटोल, थपुवा
	झुवान,	सबै समुदायहरु	मदनापुर, फारामटोल, थपुवा
	खडेरी	सबै समुदायहरु	मदनापुर, फारामटोल, थपुवा
	आगलागी	सबै समुदायहरु	मदनापुर, फारामटोल, थपुवा लगायतका अन्य वस्तीहरु
२१	बाढी,	सबै समुदायहरु	गारामपुर्वा
	झुवान,	सबै समुदायहरु	गारामपुर्वा
	खडेरी	सबै समुदायहरु	बिर्ता, तेलियनपूर्वा, भगरपुर
	आगलागी	सबै समुदायहरु	बिर्ता, तेलियनपूर्वा, भगरपुर
२२	खडेरी	सबै जातजाती वर्ग तथा समुदायहरु	किंधरियनपूर्वा, जोधापुर खल्ला, परैनिनहरपूर्वा, लोनियनपुर, तेलियनपुर, शाहापूर्वा
	झुवान,	सबै जातजाती वर्ग तथा समुदायहरु	किंधरियनपूर्वा, जोधापुर खल्ला, परैनिनहरपूर्वा, लोनियनपुर, तेलियनपुर, शाहापूर्वा
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	
२३	खडेरी	सबै जातजाती वर्ग तथा समुदायहरु	जंगली सिंग, पुरुवा, भज्जु पुरुवा
	झुवान,	सबै जातजाती वर्ग तथा समुदायहरु	जंगली सिंग, पुरुवा, भज्जु पुरुवा
	आगलागी	दलित, गरिव तथा जनजाती समुदायहरु	

स्रोत: नेपालगञ्ज उप-महानगरपालिकाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य, २०७८

१.१.८.१ नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको प्रकोप पहिचान तथा जोखिम स्तरीकरण

प्रकोप	भूकम्प	बाढी डुवान	आगलागी	महामारी	सवारी दुर्घटना	चट्याड	लु	शितलहर	हावाहुरी
भूकम्प		भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प	भुकम्प
बाढी डुवान			आगलागी	महामारी	बाढी डुवान	बाढी डुवान	बाढी डुवान	बाढी	बाढी
आगलागी				महामारी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी					महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
सवारी दुर्घटना						सवारी दुर्घटना	सवारी दुर्घटना	सवारी दुर्घटना	सवारी दुर्घटना
चट्याड							लु	शितलहर	चट्याड
लु								शितलहर	लु
शितलहर									शितलहर
हावाहुरी									
अंकभार	८	५	६	७	४	१	२	३	
स्तर	१	४	३	२	५	८	७	६	

श्रोत : LDMC Plan २०७८ नेपालगंज उप-महानगरपालिका

सर्वेक्षणमा डुवान, महामारी, बाढी, तुषारो, असिना, हावाहुरी, आगलागी, शितलहर जस्ता प्रकोपहरूबाट यस उपमहानगरपालिका पटक पटक आर्थिक, भौतिक तथा मानवीय क्षति व्यहोर्नुपरेको तथ्याङ्क छ। तर भूकम्पले ठूलो क्षति हालसम्म नगरेतापनी भुकम्पीय जोखिम बढी भएकोले जोखिम न्यूनिकरणका साथै पूर्व तयारीमा तम्तयार बस्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ। बडा नं ३ र ७ मा गरिएको भवन संकटासञ्चित सर्वेक्षणमा केवल १३ प्रतिशत घरहरूमात्रै सुरक्षित अवस्थामा रहेको र वाँकी ८७ प्रतिशत घरहरू जोखिम अवस्थामा रहेको तथ्याङ्क छ।

१.९ प्रकोपहरूको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण

नेपालगंज उप-महानगरपालिका क्षेत्रमा बाढी तथा डुवानले विगतका वर्षहरूमा निकै क्षति गरेको छ। विगत २०७१ तथा २०७४ सालमा जस्तै बाढी आएमा करिव ५००० घरहरू का करिव २५००० जनसंख्या प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुने आँकलन गरिएको छ।

अव्यवस्थित वसोवास तथा शहरीकरण तिब्र रूपमा बढ्दै गएकाले तथा कमजोर भौतिक संरचनाहरू निर्माणहुने क्रम दिनानुदिन बढ्दै गएकाले सम्भाव्य जोखिमको खतरा पनि निकै रहेको छ। तथा कम्तिमा ५००० घरपरिवार तथा २५००० जनसंख्या प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुन सक्ने समुदायको लागि बाढी को पूर्व तयारी व्यापक रूपमा गर्नुपर्ने देखिन्छ। भुकम्पीय जोखीमका हिसावले पनि नेपालगंज पुरानो शहर भएकाले उच्च जोखीममा रहेको सूपर परियोजनाले बडा नं ३ र ७ मा गरेको भौतिक सर्वेक्षणले पनि प्रष्ट हुन्छ। ७.८ रेक्टर भन्दा ठुलो भुकम्प गएमा करिव ८० प्रतिशत घरहरूमा क्षति पुग्ने आकलन गर्न सकिन्छ।

विगतको हावाहुरीको प्रकृति हेदा करिव १५०० जनसंख्या प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुन सक्ने तथा शितलहर तथा हावाहुरीको प्रकोपबाट कपडा, खाद्यान्नको अभाव भई सहयोग आवश्यक पर्ने जनसंख्या करिव २००० अनुमान गरिनुका साथै ति प्रकोपबाट समुदायको लागि पूर्व तयारी व्यापक रूपमा गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

सुख्खा खडेरीले अन्नवाली तथा उत्पादनमा कमि आइरहेको छ । हिउदयाममा प्रयाप्त वर्षा नहुँदा पानीको सतहहरु सुकै जानुका साथै बढ्दो तापक्रमको कारणले भविष्यमा पनि यस क्षेत्रमा घेरै मात्रामा खडेरी हुन गई अवस्था भन् जटील हुने देखिन्छ । अनुमानित १००० जनसंख्याका लागि खडेरीबाट हुन सक्ने पूर्व तयारी आवश्यक पर्ने देखिन्छ ।

छाडा घरपालुवा जनावरको कारण पनि ठूलो नोक्सानी व्यहोर्नु परिरहेको छ । आवश्यक चरिचरन तथा वासस्थान विनास भई खेतिपाती तथा वस्तीमा छाडा जनावरहरु आउन सक्ने देखिन्छ । विकास तथा जिविकोपार्जनका लागि गरिने कृयाकलापहरु मार्फत जोखिम न्यूनिकरण गर्ने उत्थानसिल क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, जलवायू परिवर्तनको सामना गर्न अनुकुल हुनेगरि व्यवस्था नहुन्जेलसम्म यस उप-महानगरपालिकामा जोखिम दिनप्रतिदिन बढ्दै गईरहेको छ ।

५.३ उप-महानगरपालिका स्थित सरोकारवालाको स्रोत एवम् क्षमता विश्लेषण :

विपत्का घटनाबाट हुनसक्ने क्षतिलाई कम गर्न वा सामना गर्न क्षमता अभिवृद्धि गरी यस उप-महानगरपालिका भित्र उपलब्ध स्रोत साधनको उचित विश्लेषणको साथै बन्दोबस्त गर्नु आवश्यक हुन्छ । त्यसकारण स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गरी विपद् व्यवस्थापनलाई विकास प्रक्रियामा समायोजन गरेर जोखिम कम गर्नु र आपत्कालिन समयमा स्रोत साधनको उचित उपयोग गरी प्रभावित समुदायलाई सुरक्षा तथा राहतको न्यायोचित वितरण गर्नमा राज्यको प्रमुख दायित्व हुन्छ । उप-महानगरपालिकामा उपलब्ध स्रोत र क्षमताबाट स-साना विपत्को सामना गर्न र जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न सकिएमा ठूला खालका घटनाको सामना गर्न मात्र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगको आवश्यकता पर्छ । तसर्थ, जोखिम न्यूनीकरण र घटना पूर्व र पश्चात् उपलब्ध गराईने सहयोगका लागि उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक क्षमता नै महत्वपूर्ण रहने हुँदा यसको अवस्थाको विश्लेषण गर्नु जरुरी छ । उप-महानगरपालिकाको आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गर्ने क्रममा भएका छलफल, सूचनाको आधारमा उप-महानगरपालिकाको अवस्था निम्नअनुसार रहेको छ ।

- उप-महानगरपालिका स्थित विभिन्न सरकारी निकायहरूमा आपत्कालिन अवस्थाको लागि पूर्वतयारी रूपमा खाद्य सामग्रीको सञ्चिति तथा भण्डारण गर्न सकिएको छैन ।
- गैर खाद्य तथा अन्य खोज उद्धारको सामग्रीहरू सरकारी तथा केही गैर सरकारी संघ संस्थासँग भएको अवस्था देखिन्छ ।
- आकस्मिक तथा विपद् व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था स्थापना गरि यस उप-महानगरपालिकाले उक्त कोष परिचालन कार्यविधी समेत तयार गरेको देखिन्छ ।
- आपत्कालिन अवस्थामा कार्यालयमा रहेका सवारी साधन उपलब्ध गराउन सकिने अवस्था छ ।
- खोज उद्धार (Search and Rescue) को लागि जनशक्ति पर्याप्त मात्रामा भएको (नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना र सशस्त्र प्रहरी) ।
- प्राविधिक तथा सहयोगी जनशक्ति सम्पूर्ण शाखा, सरोकारवाला तथा गैससहरूबाट उपलब्ध हुनसक्ने अवस्था छ ।
- आवश्यकता पहिचान, परामर्श र तालिम, निर्माण कार्य, अनुगमन र राहत वितरण कार्यमा समेत धेरैजसो कार्यालयमा अनुभव भएको ।
- उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत सूचना व्यवस्थापनको लागि दक्ष तथा प्रतिबद्ध जनशक्ति र भौतिक सामग्रीको आवश्यकता देखिएको छ ।

- योजना तर्जुमा गर्दा उच्च जोखिममा रहेको जनसंख्याको पूर्वानुमान गरिएको छ ।
- विपद् पूर्व तथा विपद् पश्चातका घटनासम्बन्धी सूचनालाई एकिकृत रूपमा सम्प्रेषण गर्न तथा खोज र उद्धार कार्यमा सहजीकरण गर्न यस उप-महानगरपालिकामा (LEOC) को स्थापना भई कार्य सञ्चालनमा आएको ।

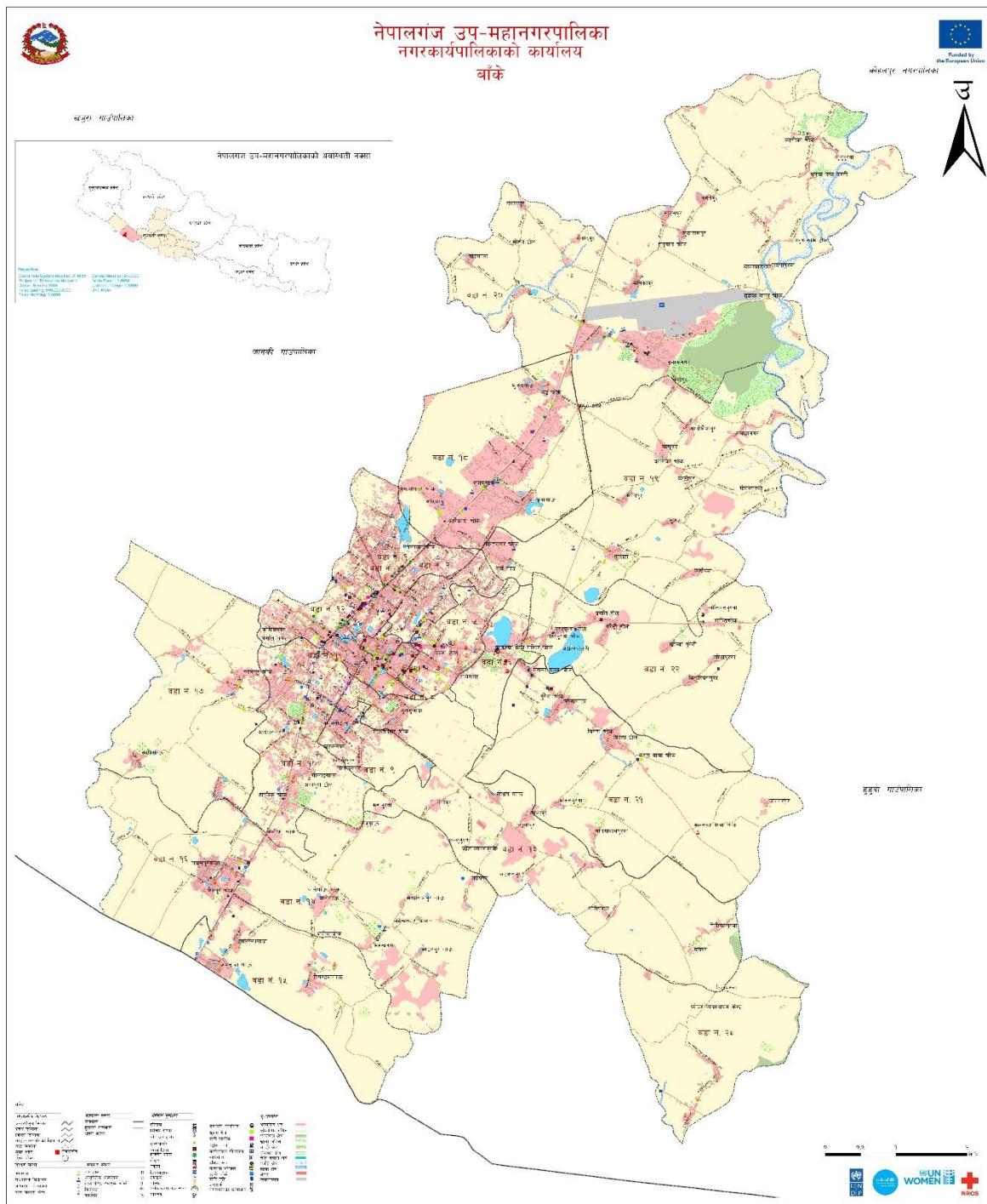
१.१.९.१ क्षमता तथा आपतकालिन सेवा प्रदायक संस्था

चित्र नं ८ :

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

भौतिक पूर्वाधार क्षमता नक्सा

बाँके जिल्ला

श्रोत : LEOC, Nepalgunj

खण्ड - ४

आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ योजना निर्माणको प्रक्रिया

नेपालगंज उप-महानगरपालिकामा विद्यमान र सम्भावित जोखिमहरूको विस्तृत विश्लेषण गरी, सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय एवम् निजी क्षेत्रहरूबाट आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका सम्बन्धमा पृष्ठपोषण संकलन गरी उपमहानगरको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ लाई समय सापेक्ष अध्यावधिक गरि निर्माण गरिएको छ। विपत्को क्षेत्रमा काम गर्ने निकायहरूका लागि तयार भएको मानवीय घोषणा (स्पेयर) पत्रले निर्दिष्ट गरेको मार्ग निर्देशन र न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको प्रक्रियालाई समेटी योजना तयार गर्ने गरिएको छ। साथै यस योजनामा समावेश गरिएका सूचना तथा तथ्याङ्कहरूलाई समयानुकूल परिमार्जन गरी प्रकाशन गर्न प्रयास गरिनेछ। यो दस्तावेज तयार गर्दा देहायको प्रक्रिया अपनाई विभिन्न प्रकाशन, सन्दर्भ/सामग्रीको अध्ययन गरिएको छ।

(क) उप-महानगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ र बाँके जिल्ला को २०७९ मा तयार भएको जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको विश्लेषण र क्रमिक अध्यावधिक गरिएका दस्तावेजको अध्ययन।

- (ख) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती तथा अन्य जिल्लाका स्थानीय तहहरूले तयार गरेका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरूलाई सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा लिइएको।
- (ग) उप-महानगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू तथा विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रका पदाधिकारीहरूसँग छलफल गरी पृष्ठपोषण संकलन।
- (घ) विभिन्न बैठकमा छलफल गरी सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूको समन्वयमा जानकारी संकलन गरिएको।

३.१.१ सिकाई/असल अभ्यासहरू

यो आपत्कालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना पहिलो अध्यावधिक कार्ययोजना हो। यस योजनामा समावेश गरिएका विषयवस्तु समय-समयमा परिमार्जन गरिने छन्। तथ्याङ्कहरू आउँदा दिनमा समेत प्राप्त हुन सक्ने भएकोले जरुरी तथ्याङ्कहरूलाई अध्यावधिक गरि समावेश गरी यो दस्तावेजलाई पूर्णता दिइनेछ।

तालिका नं. १: सन्दर्भ सामग्रीहरूको विवरण

क्र.स.	अध्ययन प्रक्रिया/प्रकाशन	सिकाई/असल अभ्यासहरू
१	नेपालको संविधान	प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्ने पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार राहत एवम् पुनर्स्थापना गर्ने कार्यलाई संवैधानिक रूपमै सुनिश्चिता
२	जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका वार्षिक प्रतिवेदनहरू	जिल्ला तथा उप-महानगरपालिकामा हुने गरेको विपत्का घटनाहरू र समाधानका उपायहरू बारे जानकारी भएको
३	रेडक्स तथा अन्य सहयोगी संस्था तथा निकायहरूको विपद् क्रियाकलाप सम्बन्ध प्रतिवेदनहरू	विपत्मा प्रतिकार्य गर्दाका प्रयास र राहत वितरण को अवस्था

क्र.सं.	अध्ययन प्रक्रिया/प्रकाशन	सिकाई/असल अभ्यासहरू
४	स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्य योजनाहरू	उप-महानगरपालिकाले गरेको प्रयास र सफलताका कथाहरू एवम् उपमहानगर स्तरमा योजना निर्माण गर्ने प्रक्रिया स्थानीय समुदायको प्राथमिकताहरूबारे जानकारी भएको विपत्को स्थिति र स्थानीयस्तरबाट गर्न सक्ने सम्भावित उपायहरूको बारेमा जानकारी
५	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ अनुसार समावेश भएका योजनाहरू
६	विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६ तथा २०७४ (संशोधित)	राष्ट्रिय स्तरमा तयार भएको नीतिबारे जानकारी र जिल्ला स्तरमा समायोजन गर्ने प्रक्रियाबारे स्पष्टता
७	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७	योजना निर्माण निर्देशिका
८	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यठाँचा, २०७०	विपद् प्रतिकार्यका लागि तोकिएका जिम्मेवार नेतृत्वदायी निकायहरूले तोकिएको समयावधिभित्र सञ्चालन गर्नुपर्ने गतिविधिहरू समेत उल्लेख गरेको
९	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४	स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न जिम्मेवारी निर्धारण गरेको
१०	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा तयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभका विभिन्न जिम्मेवारी
११	दिगो विकास लक्ष्यहरू (२०१५-२०३०)	पूर्वाधार निर्माण गर्ने, जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गर्ने, समावेशी, सुरक्षित र दिगो सहरीकरण र बस्ती विकास गर्ने
१२	उपमहानगरपालिकाका स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका LDCRMP २०७४	पालिकामा देखिएका जलवायु उत्पन्न प्रकोप र विपत्को सन्दर्भ आँकलन गर्ने
१३	विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना: २०१७-२०३०	विभिन्न रणनीतिक क्रियाकलापहरूको पहिचान गरी आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने
१४	व्यवसायीक निरन्तरता योजना २०८०	यस योजना अनुसार विपत्मा सबै निकाय र सेवा निरन्तरता संचालन गर्न सक्ने योजनाका आधारमा
१५	आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रको कार्यविधि २०७९	केन्द्रबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा उपलब्ध खोज तथा उद्धार सामाग्री, जनशक्ति तथा समन्वय

३.२ पूर्व तयारी योजना (Preparedness Plan)

३.२.१ मानवीय सहायतामा संलग्न हुन सक्ने साभेदार निकायहरूको पहिचान विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम नेपालगंज उप-महानगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहेको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि उप-महानगरपालिका तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक सहयोग, समन्वय तथा

सहकार्यका लागि निम्नानुसार स्थानीय तह, सरकारी तथा गैसस एवम् निजी क्षेत्र, नागरिक समाजहरू सहितको साभेदार निकायहरू क्रियाशील रहनेछन् । विपद् जोखिमका आधारमा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू र अन्य संस्थाहरूको समेत सहभागिता हुन सक्नेछ ।

- क) उप-महानगरपालिकाका २३ वटै बडाहरू
- ख) उप-महानगरपालिकामा रहेका सबै सरकारी कार्यालयहरू (संघीय र प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयहरू),
- ग) उप-महानगरपालिकामा कार्यरत सामाजिक संस्थाहरू, व्यवसायिक हकहितका लागि क्रियाशील संस्थाहरू, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, होटल, रेष्टुरा तथा अन्य व्यावसायीहरू ।
- घ) उप-महानगरपालिकामा कार्यरत संयुक्त राष्ट्रसंघीय अन्तर्गतका निकायहरू, अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू (INGOs) तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू (NGOs)

३.२.५ विपत्का समयमा राहत सहयोग प्रदान गर्ने मापदण्डः

विपत्का समयमा प्रभावित क्षेत्रमा आपत्कालीन राहत सहयोग पुऱ्याउनका लागि नेपाल सरकारको निर्देशन बमोजिम राहत सहयोग प्रदान गरिनेछ र उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले पालिकाको स्रोतको अवस्था र स्फेयर मापदण्डलाई समेत मध्यनजर गरी समितिको बैठकको निर्णयबाट पनि आवश्यक राहत सहयोगको मापदण्ड समेत तोकीने छ ।

- क) तत्काल अवस्थाको राहत विपत्का समयमा घरछोडी अन्यन्त्र गई बसेको अवस्था वा आफ्नै घरमा पनि खाद्य तथा गैरखाद्य बस्तुको क्षति भई तत्काल खान र बासको कुनै व्यवस्था नभएको अवस्थामा वा आफ्नो घरमा फर्कि नसकदासम्मका लागि मानवीय राहत उपलब्ध गराईनेछ ।
- ख) क्षतिपूर्ति राहत क्षतिपूर्ति राहत विपत्को समयमा भएको सम्पूर्ण क्षतिको विवरण सर्वेक्षणपश्चातको आधारमा गरिने राहत सहयोगलाई जनाइन्छ । विपद् प्रभावितहरूलाई उप-महानगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७५ अनुसार राहत उपलब्ध गराईनेछ ।

ख १) आंशिक क्षति

१. घरभित ३ फिट उचाई सम्म बाढी पसेर खाद्यान्त तथा गैर खाद्यान्त सबै नष्ट भएको र घर तत्काल बस्न योग्य नरहेको र पछि फर्की बस्न सक्ने अवस्था रहेको ।
२. घर लाई २५ प्रतिशत मर्मत गर्नुपर्ने देखिएको ।
३. खेती गरिएको जग्गाको २५ प्रतिशतसम्म कटान, पटान वा बाली नष्ट देखिएको ।

ख २) पूर्ण क्षति

१. घरमा पूर्ण रूपले नष्ट भएको ।
२. कटान वा पटानले गर्दा ५ कट्टासम्म मात्र जग्गा बाँकी रहेको अवस्था ।

ख ३) विस्थापित तथा पुनर्स्थापिना स्तरको क्षति

१. जग्गा घर सबै बगाएको वा पूर्ण रूपमा बगर वा नदीमा परिणत भएको अवस्था ।

ख ४)मानवीय क्षति

१. विपत्का कारण मानवको अवस्था वेपत्ता वा पत्ता नलागेको तथा मानवीय क्षति भएको ।
२. विपत्का कारण मानवको अंगभंग भएको वा अपाङ्गता भएको वा क्षतिका कारण मानसिक अपाङ्गता भएको ।

५.१ विपत्को अवस्था र मान्यता योजना:

नेपालगंज उप-महानगरपालिका स्थित विभिन्न सरकारी एवम् गैरसरकारी निकायहरूबीच विभिन्न औपचारिक तथा अनौपचारिक छलफल पश्चात् उप-महानगरपालिकामा हालसम्म देखिँदै आएका प्रकोपहरू मध्ये भूकम्प, आगलागी, बाढी, महामारी, झाडापखाला, डुबान र कोरोना भाईरस (कोभिड -१९) तथा डेंगु महामारी आदिलाई मध्यनजर गरी उप-महानगरपालिकाको आयोजनामा आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिएको छ। यो योजना निर्माण प्रक्रियामा नेपालगंज उप-महानगरपालिका नगरकार्यपालिका, उप-महानगरपालिकाका क्षेत्रगत समिति, विपद् व्यवस्थापन समिति, उप-महानगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न सरकारी एवम् गैरसरकारी संघ संस्था, सुरक्षा निकाय, राजनैतिक दल, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, समुदायका प्रतिनिधिहरू र पत्रकारहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा स्फेयर मापदण्डलाई समेत मध्यनजर गरी विभिन्न चरणहरू पूरा गरी एकिकृत तथा सामुहिक रूपमा सम्पन्न गरिएको छ विपत्को अवस्था र मान्यता योजना निम्न अनुरूप रहेको छ।

- बाढीले बगाउने, मानिसको मृत्यु हुन सक्ने, चोटपटक लाग्न सक्ने, घाईते हुन सक्ने।
- नदी कटानका साथै डुबान हुँदा मानवीय क्षति हुन सक्ने र बाढी पश्चात् झाडापखाला, टाइफाइड, हैजा, भाईरल फिवर, डेंगु जस्ता महामारीजन्य र पानीजन्य रोगहरू फैलिन सक्ने अवस्था।
- ६ रेक्टर भन्दा माथीको भूकम्प आएमा उप-महानगरपालिकाको बिच बजार तथा वडा नं ३ र ७ बिशेष गरि बढी प्रभावित हुने जहाँ पुराना घरहरू तथा मापदण्ड विपरितका संरचनाहरूको बाहुल्यता रहेको छ।
- खेतीबाली, अन्न तथा भण्डारण गरिएको बीउ नष्ट भई बीउको अभाव, लगानीका लागि पुँजीको अभाव भई खाद्य संकट हुन सक्ने। भूमिहीन, साना कृषक र विपन्न समुदाय बढी प्रभावित हुनसक्ने।
- उच्च जोखिममा रहेका (नदी आसपासका) बस्तीमा बाढीबाट कटान भई घर खेत बगेर विस्थापित हुने।
- उर्वर जमिन कटानबाट अनुत्पादक हुन सक्ने। पशु, चौपाया र ग्रामिण जिविकोपार्जन कठिन हुन सक्ने।
- बाढीबाट शहरी तथा ग्रामिण पूर्वाधार संरचना भत्किन गई तत्कालिन सेवाबाट समुदाय बञ्चित हुन सक्ने।
- आवागमन अवरुद्ध हुने, सञ्चार, पुल, सिँचाइ र खानेपानी सरसफाईको अवस्था बिग्रन सक्ने।
- मुख्य सडक, बाटो, पुल क्षति भई आवतजावत गर्न नसक्नु र सञ्चारमा समेत विच्छेद हुनु।
- न.पा.बाट पूर्वतयारीका कार्य हुन नसक्नु र सुरक्षित आश्रयस्थलको अभाव।
- बाढीका समयमा उप-महानगरपालिकाको टोली प्रभावित स्थानमा पुग्न २ देखि ३ घण्टा लाग्नु।
- महिला, वृद्ध, फरक क्षमता भएका, विपन्न, उपेक्षित, गरीब, भूमिहीन, मुक्त कमैया, परिवार असरबाट बढी प्रभावित हुने।

- कोरोना भाईरस (कोभिड-१९) महामारीको कारण रोग बढ्ने गरेको, स्रोत साधनको कमी हुने जनचेतना र अनुकूलन क्षमताको अभाव ।
- जलवायु परिवर्तनको कारण सिर्जित विपत्तिहरूबाटे समुदायलाई कम जानकारी हुनु वा जानकारी नै नहुनु ।
- विपत्तिको समयमा उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति तथा वडातह विपद् व्यवस्थापन समिति र समुदाय स्तरमा पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र मानवीय सहायताको लागि पर्याप्त स्रोत र साधन नहुनु ।

५.२ निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी:

५.२.१ उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य जिम्मेवारी:

क्र. स.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	नेपालगंज उप-महानगरपालिका	नगर प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ■ उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने ■ जानकारीको संकलन र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने ■ LEOC को प्रभावकारी सञ्चालन एंबं परिचालन गर्ने ■ क्षेत्रगत क्लष्टरलाई सक्रिय पार्ने ■ कार्यविभाजन गरी सबै क्षेत्रगत कार्य समुह (Cluster) लाई जिम्मेवारी सुम्पिने ■ खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकायको परिचालन गर्ने । ■ प्रदेश तथा संघ स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिकको लागि समन्वय) गर्ने
२	नेपालगंज उप-महानगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	<ul style="list-style-type: none"> ■ समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने ■ आवास तथा पुनःस्थापना कार्य गर्ने ■ स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानवीय स्रोत) परिचालन तथा समन्वय गर्ने
३	नगर प्रहरी	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व गर्ने ■ सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ■ विषयगत समितिमा रही सहयोग गाने
४	उप- महानगरपालिकामा रहेका राजनीतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ समन्वय ■ स्रोत संकलनमा सहयोग ■ जनपरिचालन गर्ने
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापती/ प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रबन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने ■ खाद्य, गैरखाद्य सामग्री तथा अस्थायी आवासको व्यवस्थापन ■ सूचना सङ्कलन तथा सर्वेक्षण कार्यमा स्वयंसेवक परिचालन गर्ने ■ प्रकोपको समयमा आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापन गर्ने

क्र. सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
६	नेपालगंज उप-महानगरपालिका	विषयगत शाखा प्रमुखहरु	<ul style="list-style-type: none"> ■ विषयगत समितिमा रही क्षेत्रगत अगुवाको भूमिका निर्वाह गर्ने ।
७	नेपालगंज उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष/ प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै, चिउरा, भुजा, बिस्कुट, पानी आदि, खाद्य सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सधाउने ।
८	यातायात व्यवसायीहरु	अध्यक्ष तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरू र जनशक्ति उपलब्ध गराउने ।
९	सञ्चार माध्यम	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ सही सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण ।
१०	नागरिक समाज	संयोजक	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यमा सहयोग, समन्वय । ■ मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बद्धनमा सहयोग ।
११	पेशागत व्यवसायी (निर्माण र काठ व्यवसायी तथा जल उपभोक्ता महासंघ/समिति, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ र समितिहरू)	अध्यक्ष प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग ।
१२	गै.स.स.महासंघ, गै.स.स., राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.सहरु	प्रमुख प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मानव स्रोत परिचालन गर्ने । ■ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने । ■ गै.स.स. बीच समन्वय । ■ क्षमता विकास तथा सहजीकरण गर्ने ।
१३	उपमहानगरमा अगुवाई सहयोगी संस्थाहरु गर्ने	प्रमुख प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ सबै निकायहरूको सहकार्यमा उप-महानगरपालिकाको विपद् पूर्व तयारी योजना तर्जूमा गर्न सहयोग गर्ने । ■ प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्व तयारीका लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका बारेमा जानकारी गर्ने । ■ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा प्रक्रियामा सबै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्था र सरोकारवालाको सहभागिता सुनिचित गर्ने । ■ LEOC/LDMC सँग समन्वय गरी विपत्का सबै चरणमा सूचनाप्राप्त गर्ने निकायको रूपमा कार्य गर्ने र प्राप्त सूचनाहरू । LDMC मा समयमै जानकारी गराउने ।

क्र. सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
			<ul style="list-style-type: none"> ■ उप-महानगरपालिकामा कार्यरत मानवीय सहायतामा कार्यरत निकायहरूमा सूचना प्रवाह गर्ने । ■ उप-महानगरपालिका स्तरमा DDMR, DPRP, DRR Policy & Strategy बनाउने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने
१४	निजी क्षेत्र	प्रमुख वा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपत्का वेला राहत प्रतिकार्यमा सहभागीता गराउने ■ सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत विपद् न्यूनिकरणमा सहभागी बनाउने

५.२.२ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्व तयारी गतिविधि

क्र. सं.	पूर्व तयारी सम्बन्धि गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधि
१	समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने (सबै क्षेत्रको सहभागितामा पूर्वतयारी छलफल गर्ने)	उ.न.पा.वि व्य.स.	बाढी: बैशाखको पहिलो हप्ता शीतलहर: मासिर आगलागी: फागुन पहिलो हप्ता भूकम्प: जुनसुकै समयमा
२	समग्र सूचना सहित EPRP अद्यावधिक	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	माघदेखि फागुनभित्र वार्षिक
३	अद्यावधिक भएको EPRP स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्ने	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	फागुनदेखि आषाढ मसान्त भित्र
४	स्थानीय आपत्कालिन सूचना केन्द्र स्थापना र परिचालन	उ.म.न.पा.वि.व्य.स.	नियमित
५	समिक्षा बैठकको आयोजना गरी सिकाई आदान प्रदान र नयाँ योजनामा सुधार ।	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	बाढी: असोज पहिलो हप्ता शीतलहर: फागुन पहिलो हप्ता आगलागी: असार पहिलो हप्ता
६	लेखाजोखाबारे जानकारी र कार्यसमूह निर्माण तथा र तालिम दिई क्षमता विकास	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	जेठ
७	सबै शाखा तथा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति (फोकल पर्सन) तोक्न र अद्यावधिक गर्न लगाउने	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	EPRP अद्यावधिक हुनु अगावै
८	विपद् जान सक्ने ठाऊको क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क संकलन गर्ने र सड्टासन्न क्षेत्रको नक्सा तयार गर्ने	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	EPRP अद्यावधिकका समयमा
९	सबै शाखा तथा वडाहरूमा आपत्कालिन कोष स्थापना गर्न लगाउने	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	योजना तर्जुमा अवधि
१०	विपत्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने पोष्टर पम्पलेट बनाई वितरण गर्ने र स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिकाबाट प्रकोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका सूचना जानकारी प्रसारण गराउन	उ.म.न.पा.वि व्य.स.	आवश्यकता अनुसार निरन्तर

खण्ड - ६

विषय क्षेत्रको परिचय र क्षेत्रगत अवधारणा

६.१ विषय क्षेत्रको परिचय (क्षेत्रगत अवधारणा)

नेपालगंज उप-महानगरपालिकामा आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य कार्ययोजनाको प्रभावकारिताका लागि राष्ट्रिय र जिल्लास्तरमा गठन भएका क्षेत्रगत समुह (Cluster) हरूलाई आधार मानेर कार्य विभाजन गर्नु उपयुक्त हुने देखिएको छ । हाल यस जिल्लामा ८ वटा क्षेत्रहरूमा समाहित गरी क्षेत्रहरू निर्धारण गरिएको छ । यस अवधारणाको कार्यान्वयन गर्न उप-महानगरपालिका लागि वर्तमान समयमा चुनौती देखिए पनि कार्यविभाजनको स्वरूपलाई स्वीकार गर्दा प्रभावकारिता र जिम्मेवारी बोध हुने भएकोले क्षेत्रगत अवधारणा अनुरूप योजना तर्जुमा गरिएको छ । अतः विपत्का समयमा प्रभावित तथा पीडितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउने विशेषज्ञता अनुरूप कार्यविभाजनको स्वरूपलाई क्षेत्रगत समुह (Cluster) भन्नु उपयुक्त हुनेछ । अन्तराष्ट्रिय/राष्ट्रिय स्तरबाट समेत मान्यता प्राप्त क्षेत्रगत अवधारणाका विशेषता निम्नअनुसार रहेका छन्:

- विशेषगरी ठूलो विपत्को अवस्थामा सक्रिय रहने भए पनि क्षेत्रगत अवधारणाले समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्दछ ।
- विपद् प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग गर्ने भूमिका निर्वाह गर्दछ ।
- मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्दछ ।
- मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यस अनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्दछ ।

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत अगुवा	क्षेत्रगत सदस्यहरू
१	समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार	सामान्य प्रशासन शाखा	नेपालगंज उप-महानगरपालिका, नगरप्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेपाल पत्रकार महासंघ, एफ.एम. रेडियो, तालिम प्राप्त कार्यदल, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति/कार्यदल, नेपाल स्काउट, नागरिक समाज, गै.स.स.महासंघ,
२	खाद्य	कृषि तथा आर्थिक विकास शाखा	आर्थिक विकास शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस, गै.स.स, वी.ग्रुप, महासंघ, आई.एफ.एन, बाँके, वेस बाँके
३	आवास तथा गैर खाद्य	सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन उप शाखा	नेपालगंज उप-महानगरपालिका प्रशासन तथा सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन उप शाखा लै.स.सा.स शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस, युनेस्को क्लब बाँके, गै.स.स महासंघ, आई.एफ.एन, वी.ग्रुप, वेस बाँके
४	खानेपानी तथा सरसफाई	वन तथा वातावरण, फोहरमैला तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	वन वातावरण, फोहरमैला तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस, साल्ट ट्रेडिङ, वी.ग्रुप, बास, युनेस्को क्लब बाँके, गै.स.स महासंघ तथा सरसफाईको क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्थाहरू

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत अगुवा	क्षेत्रगत सदस्यहरु
५	स्वास्थ्य तथा पोषण	आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई शाखा	नेपालगंज उप-महानगरपालिका आधारभूत स्वास्थ्य शाखा, खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, लै.स.सा.स शाखा, नेपाल रेडक्रस, नेपाल परिवार नियोजन संघ, SUPER, गै.स.स महासंघ र जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, वी ग्रुप, युनेस्को क्लब बाँक, गेरुवा जागरण समाज, तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत गै.स.स.हरु
६	शिक्षा	आधारभूत माध्यमिक इकाई	उप-महानगरपालिकाको आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा इकाई, पत्रकार महासंघ, रेडक्रस, गैसस महासंघ
७	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा	महिला तथा बालबालिका शाखा	उप-महानगरपालिकाको महिला तथा बालबालिका शाखा, गैसस महासंघ, रेडक्रस, शक्ति समुह, माइती नेपाल, साथी, सियुन, तथा अन्य महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्रमा कृयाशिल संघसंस्थाहरु
८	पुर्नःलाभ तथा पुनर्निर्माण	शहरी पूर्वाधार विकास शाखा	उप-महानगरपालिकाको वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, शहरी पूर्वाधार विकास शाखा, भूमि व्यवस्थापन तथा भवन नियमन शाखा, यातायात व्यवसायी, गै.स.स महासंघ, वी ग्रुप, रेडक्रस, वेस बाँके

६.२ विषय क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूचि:

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत अगुवा	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार	सामान्य प्रशासन शाखा	इन्द्र बहादुर केसी	९८४९५२९९८५
२	खाद्य	कृषि विकास शाखा	अम्बिका रिजाल	९८६८३१६४०७
३	आवास तथा गैर खाद्य	पूर्वाधार शाखा	भुपेन्द्र बोहरा	९८४६२६०९५५
४	खानेपानी तथा सरसफाई	वातावरण फोहरमैला तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	प्रकास डि.सी	९८४८०६६२१
५	स्वास्थ्य तथा पोषण	आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई शाखा	राम बहादुर चन्द	९८५८०२११७१
६	शिक्षा	आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा इकाई	गोरख बहादुर थापा	९८५८०४००२६
७	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा	सामाजिक विकास शाखा	शोभा शाह	९८५८०२७९०४
८	पुर्नःलाभ पुनर्निर्माण	पूर्वाधार विकास शाखा	भुपेन्द्र बोहरा	९८४६२६०९५५

७.१ विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद् प्रभावित क्षेत्रको समुदायलाई आईपर्ने विपत्को बारेमा सचेत गराउन अपनाइने सूचनाको माध्यम नै विपद् पूर्वसूचना प्रणाली हो । यसका लागि जिल्ला तहमा आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रले जल तथा मौसम विज्ञान विभागका जल मौसम मापनका विभिन्न स्टेसनहरूबाट, सुरक्षा निकाय, विपद् स्रोत केन्द्र र स्थानीय तहमा गठन भएका पूर्व सूचना प्रणाली कार्यदलहरूबाट सूचना लिई प्रभावित समुदायमा समयमै सूचना प्रवाहका लागि सूचना प्रवाह र आवश्यक परेमा जिल्लामा रहेका खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचार टिमलाई समयमै परिचालन गरी उद्धार तथा राहतको कार्य गर्नेछ । प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि सूचना व्यवस्थापन, कार्यदलहरूको परिचालनका लागि उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले जिल्ला आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई सहयोग पुऱ्याउने छ । उक्त समितिले वडा तहमा प्रतिकार्यको पूर्वतयारीका लागि समन्वय सहकार्य र विपत्को समयमा कार्यदलहरूको परिचालन गर्ने छ । आपत्कालिन अवस्थामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले वडामा रहेका समितीसंग समन्वय गर्ने छ । उप-महानगरपालिकाले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई खबर गर्नेछ । जिल्लाले प्रदेश तथा केन्द्रसँग आवश्यक समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन कार्य द्रूत रूपमा अगाडि बढाउनेछ । अतः विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी समन्वय तथा कार्यान्वयनका निमित्त यस उपमहानगरका आठवटै विषयगत क्षेत्रहरूमा सम्पर्क व्यक्ति रहने गरी निजहरूको सम्पर्क नम्बर तल समाविष्ट गरिएको छ ।

७.१.१ समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार

समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण:

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री इन्द्र बहादुर केसी	अधिकृत छैठौ	नेपालगंज उ.म.नपा	९८४९५२९९८५
२	श्री सूर्य बोगटी	नगर प्रहरी निरीक्षक	नगर प्रहरी शाखा	
३	श्री कृष्ण प्रशाद जोशी	सामाजिक विकास अधिकृत	नेपालगंज उ.म.नपा	९८५८०२९२३४
४	श्री दोलख बहादुर डाँगी	उप निर्देशक	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५८०२०९५९
५	श्री नविन गिरी	प्रेस सल्लाहकार	नेपालगंज उ.म.नपा	९८४८९८२२२८
६	श्री इन्द्रजित सुनार	प्रहरी निरीक्षक	वडा प्रहरी कार्यालय	९८५८०९०३९९
७	श्री प्रकाश डि.सी	वातावरण ईन्जिनियर	वातावरण तथा सरसफाई शाखा	९८४८०६६६२१
८	श्री घनश्याम बर्मा	सूचना प्रविधि अधिकृत	सूचना प्रविधि शाखा	९८४३०९६३३४
९	श्री रुपन ज्वाली	सू.व्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
१०	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसो सदर लाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- यातायात (आवतजावत) र पहुँचमा कठिनाई,
- विपत्काट प्रभावितहरूको प्रारम्भिक विवरण, सूचना प्राप्तिमा कठिनाई,
- स्रोत साधन पहिचान, परिचालन र व्यवस्थापनको समस्या,
- संस्थागत समन्वयको अभाव,
- सही तथ्यांक संकलनमा कठिनाई,
- अन्तरपालिका समन्वय र आपतकालिन सेवा संचालन
- राहत वितरणमा समस्या (जनशक्ति, दुबानी र व्यवस्थापन खर्च),
- भवनहरू क्षति भई व्यक्तिको अवस्था पत्ता नलाग्नु वा पुरिनु,
- गाउँबस्ती बगाउनु, डुबान भई प्रभावित हुनु,
- भुकम्प, बाढी, आगलागी तथा पहिरो बाट विस्थापीत हुने समुदायमा अन्य अपराधिक गतिविधिहरू बढ्नु,
- अत्यावश्यक सरसामानको आपूर्तिमा अवरोध हुनु,
- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, विद्युत, आपूर्ति, सञ्चार)मा क्षति,
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बालबालिका, महिला, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन,
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरीचौकी र स्वास्थ्य संस्थाहरूमाथि अधिक चाप र नियमित सेवामा अवरोध,
- अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी उपचारमा देखिएका समस्या/चुनौती र वातावरणमा नकारात्मक असरका कारण दीर्घकालीन स्वास्थ्य तथा विकासमा समस्या,
- विपत्काट मानवीय क्षति हुने मृत्यु तथा घाईते,
- कोभिड-१९ महामारी तथा डेंगु महामारीको अवस्था देखिएमा आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य मानव स्रोत, सुरक्षाकर्मी, औषधि तथा स्वास्थ्य उपकरणहरू, कोरेन्टाईन स्थल, आईसोलेशन कक्षको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य:

- सूचना सङ्ग्रहन एवम् व्यवस्थापनका लागि उचित ढाँचा सहितको ठोस संयन्त्र निर्माण गरी सूचना प्रवाहका लागि वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गर्ने तथा सूचना विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा उपलब्ध गराई प्रभावकारी प्रतिकार्य प्रणाली सुनिश्चित गर्ने ।
- भुकम्प, आगलागी तथा डुबानबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई छिटो भन्दा छिटो उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थानसम्म पुऱ्याउने ।
- सबै तह तथा अन्तरपालिका समन्वय तथा आपतकालिन सेवा प्रभावकारी बनाउने

योजनाको समर्पित उद्देश्य :

- उपमहानगरका वडा तहमा सूचना सङ्ग्रहन टिम तयार गरी सूचना सङ्ग्रहन र प्रेषण गर्ने ।
- जोखिममा परेका समुह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा उद्धार तथा राहत सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने ।

- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर-ईरा तथा मिरा (IRA and MIRA) टिम परिचालन गर्ने
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सूचना प्रवाह सुनिश्चित गर्ने ।
- समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी सबैलाई जानकारी गराउने
- प्राप्त स्रोतको वितरण तथा व्यवस्थापनमा आपत्कालिन बन्दोबस्ती (Logistic Support)को व्यवस्थापन गरी प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक सामग्रीहरू पुऱ्याउने ।
- विपत्को बेला तत्काल खोज तथा उद्धारको आवश्यकता परेका व्यक्ति, परिवार वा समुदायलाई तत्काल खोज तथा उद्धार गरी मानवीय क्षति तथा भविष्यमा हुनसक्ने अन्य जोखिम न्यूनीकरण गर्ने
- तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमनसम्बन्धी बैठक नियमित रूपमा विपत्को समय पूर्व बसालिनु पर्ने ।
- खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक उपकरण तथा औजारहरूको उचित भण्डारण, व्यवस्थापन र परिचालन विधिवारे सम्बन्धित जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि तथा शीघ्र पहुँचको स्थापना व्यवस्था
- विपत्मा परेका विशेष गरी महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, बृद्धबृद्धा र असहायको खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने ।
- प्रभावितहरूको तत्काल जीवन बचाउन र सम्भावित मानवीय क्षति कम गर्ने ।
- नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको खोज तथा उद्धार टोलीको जिम्मेवार कार्य विभाजन र थप सहयोगका लागि आवश्यक प्रक्रियाहरूको जानकारी ।
- गाउँपालिका, नगरपालिका तथा प्रदेश स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने

समन्वय, सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चात को अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमाति लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त जानकारी र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने ■ सबै क्षेत्र (Cluster) लाई सक्रिय पार्ने र कार्य जिम्मेवारी सुम्पने ■ विपत्जन्य स्थलतर्फ खोजतलास तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने ■ प्रभावित स्थलको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ■ अन्य निकायसँग समन्वय गर्ने ■ आवश्यकता अनुसार आपत्कालिन सहयोगको लागि मानवीय सहयोगमा कार्य गर्न विभिन्न पक्ष वा निकायसँग अनुरोध गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपद् व्यवस्थापन समितिको नियमित बैठक तथा वि.व्य. तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक भएको । ■ खोज तथा उद्धार सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने, ■ उ.न.पा. विपद् व्यवस्थापन समितिमा आपतकालीन कोष खडा गर्ने ■ स्थानीय स्तरमा खोजतलास तथा उपलब्ध उद्धार 	उपमहानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति, खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र तथा मानवीय सहयोगी संस्थाहरू र सुरक्षा निकाय, नीजि क्षेत्र	

विपद् पश्चात् को अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमति लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
		<p>सामग्रीको विवरण राख्न</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ बडा तहमा खोज तथा उद्धार स्वयमसेवकको कार्यदललाई सकृय बनाउने ■ आपकतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रसङ्ग समन्वय गर्ने 		
	सर्वेक्षण टोली परिचालन LEOC ले DEOC लाई दैनिक प्रतिवेदन पठाउने	उपमहानगर विपद् व्यवस्थापनसँग समन्वय गरी सर्वेक्षण टोलीको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	उपमहानगर.वि.व्य. समिति, नीजि क्षेत्र	
	सूचना डेस्क निर्माण गर्ने (रेडियो टेलिभिजन, SMSका माध्यमबाट सूचनाहरू प्रवाह गर्ने	स्थानीय सम्पर्क व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक, स्थानीय स्तरमा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूको स्थापना	उपमहानगर.वि.व्य. समिति, नगर प्रहरी	
	कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने	आवश्यक सामग्रीको पूर्व भण्डारण VHF सेटको व्यवस्थापन गरी नगर प्रहरी, दमकल सेवा तथा LEOC को क्षमता बढाउने	खोजतलास तथा उद्धारमा संलग्न हुने क्षेत्रहरू	
	तत्काल प्रकोप न्यूनीकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गर्ने	तालिम प्राप्त जनशक्ति तयार पार्ने (तालिम तथा पूर्व अभ्यास) व्यवसायीक निरन्तरता योजना निर्माण गरी लागू गर्ने	खोजतलास तथा उद्धारमा संलग्न हुने क्षेत्रहरू	
दोस्रो दिन	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरूको बैठक (आवश्यकता अनुरूप बस्ने)	स्वयमसेवक परिचालन कार्यविधि बनाई कायान्वयन गर्ने	उ.न.पा. विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरू	

विपद् पश्चात् को अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमति लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	स्थानीय स्रोत र साधनको समिक्षा गर्ने	सबै क्षेत्रगत निकाय र सहयोगीहरूसँग उपलब्ध स्थानीय स्रोत र साधनको यकिन गर्ने स्वयमसेवकलाई तालीन दिने	उ.न.पा. विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरू	
	प्रकोप प्रभावितको लागि राहत वितरण	प्रभावितहरूको विवरण तथा सूचना लिने	उपमहानगर वि.व्य. समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरू	
	आवश्यक स्रोत/साधनको उपलब्धता यकिन गर्ने र सहयोगको माग गर्ने	आवश्यक सामग्रीको पूर्व भण्डारण BIPAD पोर्टललाई अद्यावधिक गर्ने, दमकल, एम्बुलेन्समा GPS जडान गरि कार्यान्वयन गर्ने, संकटासन्ता तथा स्रोत साधनको नक्साङ्कन गर्ने	उ.न.पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्रहरू	
पहिलो हप्ता	प्रभावितलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी राख्ने	उ.प.न.पा विपद् व्यवस्थापन	
	क्षेत्रगत सबै सदस्यहरू तथा सम्बन्धित अन्य सरोकारहरूलाई सर्वेक्षणको निष्कर्ष उपलब्ध गराई जानकारी गराउने		सर्वेक्षण टोली	
	राहत वितरणलाई निर्विवाद बनाउन जिल्ला तथा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूको अनिवार्य सहभागिता गराई सहयोग उपलब्ध गराउने	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूको सहभागितामा राहत वितरण योजना निर्माण	उ.प.न.पा विपद् व्यवस्थापन,	
	खोज तथा उद्धार कार्यमा ठुला उपकरणहरूको प्रयोग गर्ने निर्माण व्यावसायिहरू संग छलफल गरि उद्धारमा सहयोग गर्ने		उ.प.न.पा. विपद् व्यवस्थापन, निर्माण व्यावसायिहरू	
	नाकामा हुन सक्ने सम्भावित अपराधहरू रोक्न नेपाल प्रहरी तथा सशत्र प्रहरी परिचालन गर्ने		उ.प.न.पा विपद् व्यवस्थापन सुरक्षा निकायहरू	

विपद् पश्चात् को अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमति लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो महिना	विस्थापित र घाइतेहरूलाई परिचय पत्र वितरण	परिचय पत्रको छपाई	उ.प.न.पा विपद् व्यवस्थापन	
	विस्थापित शिविरमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने		सुरक्षा निकायहरू	
दोस्रो महिना	संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने	तथ्यांक विश्लेषणको अभिमुखिकरण	उ.प.न.पा. विपद् व्यवस्थापन	
	प्रभावितहरूलाई पुनर्लाभ एवम् पुनःस्थापना गर्ने सहयोग गर्ने	सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्रगत सबै निकाय	
तेस्रो महिना	प्रभावितहरूको पुनर्स्थापनाको लागि कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	दीर्घकालीन सुरक्षित स्थानको पहिचान	उ.न.पालिका विपद् समितिको नगरप्रहरी, विषयगत क्षेत्रहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गै.स.स. लगायत सहयोगी निकायहरू	
	प्रभावितहरूलाई पुनर्स्थापना गरी टोली फिर्ता हुने		क्षेत्रगत सबै निकाय	

७.१.२ खाद्य (Food Cluster) :

खाद्य क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण:

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री अम्बिका रिजाल	प्राविधिक सहायक, कृषि शाखा प्रमुख	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८६८३१६४०७
२	श्री लक्ष्मी शाही	प्राविधिक सहायक, पशु शाखा प्रमुख	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८३५००४४
३	श्री चिरञ्जीवि ओली	महासचिव	नेपालगंज उच्चोग वाणिज्य संघ	९८५८०२७४२३
४	श्री रग बहादुर खड्का	अध्यक्ष	होटल व्यवसाय संघ नेपालगंज	९८४८१७०८६२
५	श्री लक्ष्मण चौधरी	प्रतिनिधि	विश्व खाद्य कार्यक्रम	९८५८०२५८५०
६	श्री चन्द्र प्रकाश तिमिल्सेना	अध्यक्ष	गैसस महासघ बाँके	९८५८०२०३५८

७	श्री रुपन ज्ञवाली	सू.व्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
८	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसो सदर लाइन उपशाखा	९८५८०२७४१३
९	श्री डम्मर सुनार	प्रमुख कार्यकारी	बी ग्रप	९८५८०६७०१५
१०	श्री अनिल महतो	प्रमुख	नेपाल खाद्य सस्थान	९८४२९३९०८०
११	श्री सुरेश गौतम	प्रमुख	फियान नेपाल	९८५८०२०६४५
१२	श्री घनश्याम आचार्य	अध्यक्ष	खाद्य अधिकार सञ्जाल	९८४८०४५८७९
१३	श्री जनक शर्मा	प्रमुख	कारीदास नेपाल	९८५८०२०९६०
१४	श्री राम बहादुर पुन	प्रमुख	जनजागरण केन्द्र	९८४८०४६२९५

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- भण्डारण गरेको खाद्यान्न नष्ट हुने, खाद्य वाली कटान र ढुवानका कारण क्षति र कम उत्पादन,
- वजारमा खाद्यान्न सामग्री अभाव,
- खाद्य भण्डारणको व्यवस्था नहुनु, ढुवानीमा भर पर्ने,
- भण्डारण गरिएको वीउको क्षति र खाद्यान्नवाली नोक्सान भई वीउ उत्पादन नहुनु,
- वीउ भण्डारणका लागि वीउ भण्डार घर तथा वीउ वैंकको अभाव,
- वालवालिकामा कुपोषण, असक्त, दिर्घ रोगी, सुत्केरी, गर्भवती, सुनौलो हजार दिनका आमा र जेष्ठ नागरिक बढी प्रभावित, दैनिक मजदुरी गर्ने मजदुरहरु,
- उत्पादनमुलक जमीन वगरमा परिणत हुने,
- सम्पत्तीमा क्षती, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीतिको अभाव र खाद्य असुरक्षा,
- नदी कटान भई विस्थापीत परिवारको संख्या वृद्धि,
- कोराना लगायतका महामारीको रोकथाम प्रतिकार्यमा १ महिना भन्दा वढी लामो समय वन्दावन्दी हुने अवस्थामा असहाय, मजदुरलाई खाद्यान्न अभाव,
- महामारीमा संक्रमीत भएकाहरुलाई एकान्तवास (क्वारेन्टाईन)मा राख्दा खाद्यान्न माग वढ्ने ।
- विपत्को अवस्थाको खाद्य र वित्तको संकटन्यून गर्न उप-महानगरपालिकामा खाद्य वैंक र वित्त बैंकको स्थापना ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य :

प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जीवन रक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival Strategies)का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्न खाद्य सम्बन्धी प्र्याप्त स्रोत उपलब्ध गराउने ।
- स्फेयर मापदण्डअनुरूप प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्तहुने गरी खाद्यान्नको व्यवस्था गर्ने ।

- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary)को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने ।

स्फेयर मापदण्ड बमोजिमको खाद्यकिट (kit)			
क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	चामल	प्रति दिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम,	
२	दाल	प्रति दिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम	
३	वनस्पति तेल	प्रति दिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.ली	
४	नुन	प्रति दिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम	

खाद्यक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत् कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> खाद्य विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना जानकारी संकलन तथा परिस्थिति विश्लेषण तयारी खाना वितरणका लागि कार्य योजना तयार गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालीन पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने 	उ.न.पा. विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	
	सम्बन्धित स्थानीयतह विषयगत कृषि तथा पशु विकास शाखाबाट क्षती बारे जानकारी लिन	विषयगत कृषि तथा पशु विकास शाखा बाट विवरण अद्यावधिक गर्ने	उ.न.पा, कृषि शाखा	
	विस्थापितहरूको लागि पहिलो ७ दिन सम्मको लागि तयारी खाना Dry Food वितरण गर्ने (चाउचाउ, चिउरा, भुजा, विस्कुट, नुन)	आवश्यकतयारी खाद्य सामग्रीको पूर्व भण्डारण, खाद्य सामग्री विक्री कर्ताको सूचीकरण, नक्सांकन	उ.न.पा उद्योग वाणिज्य संघ, नीजि क्षेत्र	
दोस्रो दिन	स्थानीय स्रोत र साधनको समिक्षा गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> सबै क्षेत्रगत निकाय सँग स्थानीय स्रोत र साधनको सूचीकरण उ.न.पा. अन्तर्गत रहेका खाद्य बैंक तथा बिउ बैंकको 	विपद् व्यवस्थापन समिति, तथा कृषि शाखा, नीजि क्षेत्र	

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत् कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
		मौज्दात विवरण आकलन।		
पहिलो हप्ता	MIRA सर्वेक्षण टोली परिचालन	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरेर MIRA अभिमुखिकरण गर्ने	उ.न.पालिका विपद् व्यवस्थापन	
दोश्रो हप्ता	आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्था र भण्डारण गर्ने	गोदाम तथा वितरण केन्द्रहरूको नक्साङ्काश	उ.न.पा., उद्योग वाणिज्य संघ, गै.स.स.	
पहिलो महिना	मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार खाद्य सामग्री वितरण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	<p>प्रभावित व्यक्तिहरूको पहिचानका साथै परिचय पत्र प्रदान गरी समुचित वितरण व्यवस्था मिलाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ छोटो अवधिको खेती प्रवद्धन मुग, हरियो साग, आदि ■ अमेरीकन फौजी किराको प्रकोप न्यूनिकरण अवस्था आकलन र न्यूनिकरण अभियान संचालन 	उ.न.पालिका, उद्योग वाणिज्य संघ, गै.स.स. उप- महानगरपालिका, कृषि शाखा लगायतका निकायहरू	
दोस्रो महिना	आवश्यकता अनुरूप जिविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने (कृषि र पशुपालन)	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपद् प्रभावित क्षेत्रहरूमा कृषिसमुह, सहकारी, सामुदायिक बन, महिला समुह, लगाएतका विभिन्न समुहहरूलाई विपद् प्रभावितहरूको पुनर्लाभ का कार्यमा सहयोग पुर्याउने बातावरण सृजना गर्ने ■ बालीबिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी 	उ.न.पा नगरपालिका, बिमा कम्पनी, कृषि पशु शाखा सहकारी कार्यालय, जिल्ला बन, बन उपभोक्ता महासंघ तथा अन्य सहयोगी संघ संस्थाहरू	

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत् कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
		रुपमा अगाडी बढाउने		
	प्रभावितहरूलाई पुनः निर्माण एवम् पुनःस्थापना गर्न सहयोग गर्ने	सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्रगत सबै निकाय	
तेस्रो महिना	प्रभावितहरूको सुरक्षित पुनर्स्थापनाको लागि कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	दीर्घकालीन सुरक्षित स्थानको पहिचान	उ.न.पालिका विपद् समितिको नगरप्रहरी, विषयगत क्षेत्रहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गै.स.स. लगायत सहयोगी निकायहरू, नीजि क्षेत्र	
	प्रभावितहरूलाई पुनर्स्थापना गरी टोली फिर्ता हुने		क्षेत्रगत सबै निकाय	

खाद्यान्त राहतको आवश्यकता र स्रोत:

घरधुरी	आवश्यक पर्ने रकम	स्रोत संकलन गर्ने संघ, संस्थाहरु
भूकम्प बाढी लगायतको विपदमा कम्तीमा १० हजार घरधुरी		उ.न.पा, उद्योग वाणीज्य, सहकारी लगायतका निजि क्षेत्र, विभिन्न गैर सरकारी तथा सामाजिक संघ संस्थाहरु
कोभीड लगायतका महामारीमा असहाय तथा मजदुरका लागी कम्तीमा १५ हजार घरधुरी		

६.१.३ आवास तथा गैर खाद्य (Shelter/ Non Food Items)

आवास तथा गैर खाद्य क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण :

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री भुपेन्द्र बोहरा	योजना तथा प्राविधिक शाखा	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४६२६०९५५
२	श्री दोलख बहादुर डार्गी	उप निर्देशक	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५८०२०९५९

३	श्री प्रकाश डिसी	बातावरण इन्जिनियर	बातावरण तथा विपद शाखा	९८४८०६६६२१
४	श्री कमल चौधरी	जिन्सी शाखा	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०८९९२७
५	श्री शेर बहादुर रेउले	प्रतिनिधि	सेभ द चिल्ड्रेन	९८५८४२३२३६
६	श्रीसंगिता चौधरी	प्रतिनिधि	वेस नेपाल	९८५८०४९८९४
७	श्री डम्बर सुनार	प्रमुख	वि ग्रुप	९८५८०६७०९५
८	श्री शंकर पौडयाल	प्रतिनिधि	युनिसेफ नेपाल	९८५७०९७२५६
९	श्री राजेन्द्र चौधरी	अध्यक्ष	युनेस्को क्लब	९८५८०२९९२८
१०	श्री रामरूप कौशल	प्रमुख	गेरुवा जनजागण समाज	९८५८०२७९५४
११	श्री रूपन ज्ञावाली	सू.व्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००

विपद अवस्था तथा मान्यता योजना :

- विस्थापित परिवारलाई कम्तीमा १ महिनाको लागि आवास तथा गैरखाद्य सामाग्रीको व्यवस्था गर्नु पर्ने । विस्थापितहरु तत्काल आवासको लागि वैकल्पीक रूपमा स्थानीय विद्यालय, लगायतका सार्वजनीक स्थानमा हुने र उनीहरूलाई गैर खाद्य सामाग्रीको आवश्यकता ।
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा वालवालिका, १००० दिनको आमा, महिला, जेष्ठ नागरीक र विभिन्न किसिमले असहाय मानिस (अपाङ्ग) हरूको विस्थापन सहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति ।
- आकस्मिक आवासका लागि विद्यालयका कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबावको सिर्जना गर्ने ।
- कोभिड लगायतका महामारीमा महामारी अनुसारको सुरक्षित एकान्त वासको व्यवस्था गर्ने ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य :

- सुरक्षित आश्रय स्थल, प्रभावितको, अवस्था, संख्या र विपतको प्रकृति अनुसार सुरक्षित आश्रय स्थल तथा एकान्तवास (आवश्यक सम्पूर्ण व्यवस्थापन) गर्ने ।
- आवास विपदका कारण प्रभावित भएका आवासहरूलाई सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीय स्तरको बस्ने ठाउँको सुनिश्चित गर्ने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ तयार गर्ने ।
- हरेक खालका विपत्त्वाट आवासलाई संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूलाई प्रयाप्त आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री व्यवस्था गर्ने ।
- एकान्त वासका साथै घरायसी भाँडा कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु जस्तै साबुन आदिको व्यवस्था गरी मानवीय मर्यादा तथा कल्याणका लागि न्यूनतम औजारहरूमा पीडित परिवारहरूको पहुँच पुऱ्याउने ।

स्फेर मापदण्ड बमोजिमको खाद्यकिट (kit)

क्र.स.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	आपतकालीन आवास	औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४*५ मिटरको डोरी सहितको प्लाष्टिक सिट र सहायता सामग्री	
२	कम्बल	परिवारका सबै सदस्यहरूलाई पुग्ने गर	
३	लुगा कपडा	दुई वर्षसम्मका वालवालिकाका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा । महिला, पुरुष, बालबालिका, युवाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ ।	

कोभिड जस्ता महामारीको हकमा

स्फेर मापदण्ड बमोजिमको खाद्यकिट (kit)			
क्र.स.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	एकान्तवास	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रत्येक वडामा कम्तीमा १०० जना क्षमताको एक/एक वटा एकान्तवासको व्यवस्था । ■ एकान्तवासका लागि स्थनीय स्तरमा व्यवस्थापन गर्न उपलब्ध स्रोतसाधनको प्रयोग गर्दा अन्यलाई असर नपर्ने गरि गर्नु पर्ने । ■ कदाचित विद्यालयको प्रयोग गर्नुपर्ने भएमा विद्यालय तथा विद्यार्थीलाई भविष्यमा समस्या नपर्ने पुराना भवनलाई एकान्तवास हुने गरी सुदृढीकरण सुनिश्चित गर्ने । ■ एकान्तवास वा आवास क्षेत्रमा सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मीहरू सहित विभेद रहित तथा महिला मैत्री हुने गरि व्यवस्था मिलाउनु पर्ने । 	
२	व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीहरू	मास्क, सेनिटाईजर, ग्लोब्स, पीपीइ सेट-विशेष अवस्थामा), साबुन, सेनेटरीप्याड, डिसइनफेक्सन सामग्री लगायत महामारी अनुसारका सामग्रीहरू ।	

आवास तथा गैरखादक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपद् को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ उ.न.पा, बि.व्य.स.को बैठकमा सहभागी ■ विषयगत क्षेत्रको बैठकको समय तोक्ने, ■ आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Focal Person तोक्ने ■ सदस्यहरूको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने 	उ.न.पा, नीजि क्षेत्र	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने			
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण	द्रुत सर्वेक्षण (IRA) टोली खटाई क्षतिको विवरण अध्यावधिक गर्ने		
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ खोज तथा उद्धार परिचालन तथा व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार, अस्थायी आवास, ■ WASH सामग्री तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्था 	आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था	उ.न.पा न.वि.व्य.समिति, रेडक्रस, गैरसरकारी संघसंस्थाहरु, नीजि क्षेत्र	
	Cluster बैठक आपत्कालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण	आपत्कालिन आश्रय स्थल नक्साङ्रहन, पूर्व भण्डारण तथा संस्थाहरुको स्रोत साधन आँकलन	उ.न.पा, र सम्बन्धित क्षेत्रगत निकायहरु	
पहिलो हप्ता	एकान्तवास, आपत्कालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन	पूर्व भण्डारण दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन आवश्यक पर्ने सामाग्रीका लागि व्यवसायीसंग पूर्व सम्झौता गर्ने	संघ, प्रदेश सरकार, न.पा., नीजि क्षेत्र	
	विस्थापित परिवारहरुको दर्ता	जनशक्तिको विवरण व्यवस्थापन	उ.न.पा, सुरक्षा निकाय	
	क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान	दक्ष जनशक्ति अध्यावधीक गर्ने	उ.न.पा. र क्षेत्रगत सदस्यहरु	
	आपत्कालिन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई NFRI वितरण	पूर्व भण्डारण तथा सामाग्रीहरुको उपलब्धता	उ.न.पा र क्षेत्रगत सदस्यहरु, नीजि क्षेत्र	
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता	पहिलो हप्ताको निरन्तरता गर्ने		

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	फर्केका परिवारहरुको संकलन (बाढीको हकमा)	विस्थापित विवरण छपाइ	विवरण संकलन, फाराम	उ.न.पा
दोस्रो महिना भूकम्प तथा बाढीको हकमा	पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण क्षेत्रसँग समन्वय गरी विस्थापितहरुलाई फर्काउन पहल गर्ने	पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	प्रदेश सरकार, उ.न.पा	
	निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त खाडल परिपूर्ति गर्ने सम्बन्धित क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	ववरण संकलन तथा विश्लेषण तालिम	प्रदेश सरकार, उ.न.पा.	

७.१.४ खानेपानी तथा सरसफाई (WASH) क्षेत्रः

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण :

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री प्रकाश डि.सी	वातावरण ईन्जिनियर	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०६६६२१
२	श्री भुपेन्द्र बोहरा	योजना तथा प्राविधिक शाखा	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४६२६०९५५
३	श्री राम बहादुर चन्द	जन स्वास्थ्य अधिकृत	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२११७१
४	श्री दोलख बहादुर डाँगी	निर्देशक	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५८०२०९५९
५	श्री गोरख बहादुर थापा	उप सचिव	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०४००२६
६	श्री तिलक न्यौपाने	प्रमुख	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	९८५७८२१०९४
७	श्री हरी प्रसाद श्रेष्ठ	प्रमुख	नेपाल खानेपानी संस्थान	९८४७०२७००२
८	श्री शेर बहादुर रेउले	प्रतिनिधि	सेभ द चिल्ड्रेन	९८५८४२३२३६
९	श्री संगिता चौधरी	प्रतिनिधि	वेस नेपाल	९८५८०४१८९४
१०	श्री डम्बर सुनार	प्रमुख	वि ग्रुप	९८५८०६७०९५
११	श्री शकर पौडयाल	प्रतिनिधि	युनिसेफ नेपाल	९८५७०१७२५६
१२	श्री राजेन्द्र चौधरी	अध्यक्ष	युनेस्को क्लब	९८५८०२११२८
१३	श्री रामरूप कौशल	प्रमुख	गेरुवा जनजागरण समाज	९८५८०२७९५४

क्र.सं.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१४	श्री रुपन ज्ञवाली	सूच्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
१५	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसो सदर लाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- प्रकोपको कारणबाट सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरुद्ध हुने साथै खानेपानीका मुहान समेत नष्ट हुने
- प्रकोपले गर्दा शौचालय भत्किएर वातावरणमा प्रतिकूल असर पुऱ्याउने । शौचालयको अभावका कारण खुल्ला स्थानमा दिशा हुन सक्ने ।
- ढलबाट निश्कासित फोहर पानी वा खुल्ला स्थानमा भएको दिसा खानेपानीका स्रोत वा खानेपानीका पाईपमा छिर्न गई पानी जन्य रोगको जोखिम बढ्ने ।
- खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाहरूमा क्षती भई सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने ।
- कोरना भाइरस (कोभिड १९)का कारण खानेपानी सेवा प्रभावित हुन सक्ने ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दूषित वातावरणले गर्दा भाडा तथा हैंजा फैलिने जोखिम बढ्ने
- स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरूमा पहुँच आवश्यक हुनु पर्ने ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य:

- प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारहरूको जीवनयापन सुचारू गर्न अत्यावश्यक खानेपानी एवम् स्वच्छता संग सम्बन्धित न्यूनतम सेवाहरू सुनिश्चित गर्ने र पानी जन्य रोग फैलिन नदिन उपयुक्त रोकथामका उपाय समेत अपनाउने ।

योजनाको समर्पित उद्देश्य:

- विस्थापित/प्रभावित समुदायका लागि लागि सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, हात धुने व्यवस्था एवम् नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित/प्रभावित व्यक्तिहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराउने र खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित/प्रभावित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफासुरंग (Cleanliness) कायम गर्न सचेतना बढाईएको र तिनको सशक्तिकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र वातावरणीय सरसफाई कायम गर्ने ।

स्फेर मापदण्ड बमोजिमको खाद्यकिट (kit)	
स्वास्थ्य सामग्री	अतिरिक्त सामग्री
<ul style="list-style-type: none"> १०-२० लि. पानी बोक्ने भाडा प्रति घरधुरी १ १० - २० लि. पानी संचय गर्ने भाडा प्रति घरधुरी १ नुहाउने सावुन प्रतिव्यक्ति प्रति महिना २५० ग्राम लुगाधुने सावुन प्रतिव्यक्ति प्रति महिना २०० ग्राम महिनाबारी भएको समयमा प्रयोग गर्ने कपडा 	<ul style="list-style-type: none"> दन्तमजन - ७५ /१०० ग्राम दन्त ब्रस - १ सेम्पु २५० मी.ली. जिउमा लगाउने तेल/लोसन २५० मि.लि. प्रति वच्चा २ वर्षसम्म दाढी काट्ने ब्लेड/मेसिन महिलाका लागि भित्री कपडा काइयो, नेल कटर
पानीको परिमाण	धारा

<ul style="list-style-type: none"> ■ २.५-३ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन-खान र पिउन ■ २ - ६ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन - सामान्य सरसफाईका लागि ■ ३ - ६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रति दिन - खाना पकाउन ■ ७.५ - १५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन सामान्य आवश्यकता 	<ul style="list-style-type: none"> ■ अपांगता मैत्री ■ वातावरण, प्रकोप मैत्री ■ प्रति धारा २५० व्यक्ति ■ प्रति हाते कल ५०० व्यक्ति ■ प्रति इनार ४०० व्यक्ति ■ पानी सकलनका लागि हिड्ने दुरी ५०० मिटर ■ पानी सकलनका लागि पर्खिन समय ३० मिनेट
शौचालय	
<ul style="list-style-type: none"> ■ पानीको स्रोतभन्दा टाढा ३० मिटर ■ पानीको सतहभन्दा १.५ मि. माथी ■ २० जनालाई - १ शौचालय 	<ul style="list-style-type: none"> ■ घरभन्दा ५० मि.भन्दा टाढा हुनु हुदैन । ■ महिला पुरुषलाई भिन्ना भिन्नै (३:१)

कोरोना भाइरस कोभिड-१९ तथा डेंगु जस्ता महामारीका लागि व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री अक्सिजन सिलिन्डर, मास्क, सेनिटाईजर, ग्लोब्स, पीपीई सेट (विशेष अवस्थामा), साबुन, सेनटरी प्याड, डिसइन्फेक्सन, भुल, सामग्री लगायत महामारी अनुसारका सामग्रीहरु बिपद् पहिले र बिपत् पछि सबै क्लस्टर, स्थानीयतहहरु योजनाबद्ध हुन र बजेट समेत विनियोजित गर्न गराउन समन्वय गर्ने ।

खानेपनी, सरसफाई तथा स्वच्छता विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ क्षेत्रगत सदस्यहरुको बैठक राख्ने र अवस्थाको बारेमा छलफल र गरिनु पर्ने प्रतिकार्यको तयारी । ■ तयार पारेको लेखाजोखा सम्बन्धी औजारको प्रयोग गरी द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्नको लागि क्षेत्रगत सदस्यहरु परिचालन 	<ul style="list-style-type: none"> ■ समन्वय बैठक ■ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा औजारका फाराम उपलब्ध गराउने ■ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका बारेमा अभिमुखीकरण सञ्चालन गर्ने । ■ विषयगत क्षेत्र तथा श्रोतसाधनको नक्साकन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster, नीजि क्षेत्र 	

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ लेखाजोखाबाट प्राप्त भएका जानकारीको विश्लेषण तथा क्षेत्रगत (Cluster Group) ले अनुमोदन गर्ने गरी प्रारम्भिक सहयोगको योजना सहित परिस्थितिको प्रतिवेदन तयार पार्ने । ■ प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायहरुमा पठाउने । ■ उपलब्ध स्रोतको आधारमा प्रथम चरणको प्रतिकार्यको थालनी गर्ने । ■ हाइजिनिकिट वितरण, प्रभावित स्थलमा पानी शुद्धिकरण सामानको प्रयोग सम्बन्धित अभिमुखिकरण गर्ने । 		वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster, नीजि क्षेत्र	
पहिलो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> ■ क्षेत्रगत सदस्यहरुसंग प्रतिकार्यको समिक्षा गर्ने । ■ अस्थायी आश्रय स्थलमा महिला तथा बालबालिका तथा अपाङ्गता मैत्री शैचालय तथा स्वच्छ पानीको प्रवन्ध मिलाउने । ■ मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली गठन । 	वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster, नीजि क्षेत्र	
पहिलो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ खान, खाना पकाउन तथा सुस्वास्थ्य कायम गर्नका लागि उपयुक्त गुणस्तर तथा परिमाणमा प्रयाप्त पानीमा प्रभावित परिवारको पहुँच गराउनको लागि उपयुक्त प्रवन्ध मिलाउने ■ आवश्यक ठाउँमा ट्युबवेल जडाने । ■ अस्थायी चर्पी निर्माण । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सरोकारवाला हरु वीच समन्वय र सम्पर्क गर्ने 	वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster, नीजि क्षेत्र	

विपद् पश्चातको अवधि	विपद् को अवस्थामा गरिने आपत् कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	<ul style="list-style-type: none"> ■ जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन । ■ पोष्टर पम्पलेटद्वारा जनचेतना अभिवृद्धि । 			
दोस्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ सरसफाईका सामाग्री प्रयोग गरेको ठाउँमा ठीक प्रयोग भए नभएको अनुगमन 	<ul style="list-style-type: none"> ■ क्षमता अभिवृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster 	
तेश्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ भाडापखालाको रोकथाम गर्नका लागि खानेपानी तथा सरसफाई सँग सम्बन्धित विषयमा जनचेतना फैलाउने कार्य निरन्तर गर्ने । ■ मानवीय सहयोगको अनुगमन तथा पृष्ठपोषण निमित्त टोली खटाउने । ■ समग्र प्रतिकार्यको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरुलाई पठाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ समग्र प्रतिकार्यको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने को लागि मुख्य व्यक्ति तथा निकायको चयन 	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण तथा सरसफाई शाखा, खा.पा. कार्यालय, विषयगत Cluster 	

७.१.५ . स्वास्थ्य र पोषण (Health and Nutrition) क्षेत्रः

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री राम बहादुर चन्द	जन स्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख	९८५८०२१७१
२	श्री गोरख बहादुर थापा	उप सचिव	शिक्षा शाखा प्रमुख	९८५८०४००२६
३	डा बद्री चापागाई	मेसु	भेरी अस्पताल	९८५८०२०४१९
४	डा रोमन किदवाई	निर्देशक	नेपालगांज मेडिकल कलेज	९८५८०२१०६८
५	श्री दोलख बहादुर डार्गी	उप निर्देशक	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५८०२०९५९
६	श्री प्रकाश डि.सी	वातावरण ईन्जिनियर	विपद फोकल पर्सन	९८४८०६६२१
७	श्री शेर बहादुर रेउले	प्रतिनिधि	सेभ द चिल्ड्रेन	९८५८४२३२३६
८	डा. सोनीया भगत	प्रतिनिधि	WHO	९८५८०२०२४५
९	श्रीसंगिता चौधरी	प्रतिनिधि	वेस नेपाल	९८५८०४१८९४

१०	श्री डम्बर सुनार	प्रमुख	वि ग्रुप	९८५८०६७०९५
११	श्री राजेश सारु मगर	प्रतिनिधि	युनिसेफ नेपाल	९८५८०८०५०५
१२	श्री राजेन्द्र चौधरी	अध्यक्ष	युनेस्को क्लब	९८५८०२११२८
१३	श्री रामरूप कौशल	प्रमुख	गेरुवा जनजागण समाज	९८५८०२७९५४
१४	श्री लक्ष्मी शाही	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४४८२७९८८
१५	श्रीरुपन ज्ञवाली	सूच्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
१६	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसोसदरलाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- बाढ़ी पश्चात पानीजन्य रोगहरू र महामारी जन्य रोगहरू फैलन सक्ने । जस्तै: झाडापखाला, आउँ/रगतमासी, हैजा, टाईफाईड, ज्वरो, जन्डिस, आदि ।
- हावाको माध्यमबाट ठूलो महामारीका रूपमा स्वाईनफ्लु, श्वासप्रश्वाससंग सम्बन्धित संक्रमण, निमोनिया, आदि फैलन सक्ने ।
- विपत्का समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी आधाभुत स्वास्थ्य सेवाहरू जस्तै: मातृसेवा, खोप, पोषण, क्षयरोग, कुष्ठरोग, परिवार नियोजन सेवा आदि अवरुद्ध हुन सक्ने ।
- विपत्को असामान्य अवस्थामा जनशक्तिको अभाव, औषधी औजार उपकरण अभाव हुने, नष्ट हुने, उपचार केन्द्र क्षतिग्रस्त हुनु आदि ।
- उच्च जोखिममा रहेका समुह जस्तै ५ वर्षमुनिका बालबालिका, असक्त, HIV संक्रमित, वृद्धवृद्धा, दीर्घरोगी तथा आदिलाई पोषण अभाव भई विरामी संख्या वृद्धि र जोखिम बढ्न सक्ने ।
- कोरना भाइरस कोभिड-१९ तथा डेंगुको महामारी फैलिई स्वास्थ्य मानवस्रोत तथा साधनको कमी हुने ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य:

- जस्तोसुकै आपतकालीन अवस्थामा मानव जीवन सुरक्षित स्वस्थ र भरपर्दो, खासगरी एकदमै जोखिममा रहेका समुहको स्वास्थ्य एवम् पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएको सुनिश्चित गर्ने

योजनाको समर्पित उद्देश्य (स्वास्थ्य):

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानी एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गरी सहयोग गर्ने ।
- अरू द्रूत लेखाजोखा (Rapid assessment) सँगै एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरूको द्रूत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ गर्ने ।
- रोग फैलिन गएका खण्डमा प्रभावकारी प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र सम्बन्धित निकायमा पठाउने संयन्त्रको विकास गर्ने ।

योजनाको समर्पित उद्देश्य (पोषण):

- विस्थापित मानिसहरूकालागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रममा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिला एवम् ५ वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न सहयोग गर्ने ।

- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition-SAM)को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्च गर्ने ।
- स्तनपानलाई निरन्तरता दिई स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणलाई निरुत्साहित गर्ने ।
- भिटामिन ए को वितरण, जुका मार्ने औषधी तथा प्रभावित वालवालिकाहरूका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधिहरु सुनिश्चित गरी सहयोग गर्ने ।

स्फेयर मापदण्ड बमोजिम पोषणयुक्त खाना

खाद्य सामग्री	ग्राम	कैफियत
अन्न	००	
दाल, रोडागुडी		
पोषण पिठो	२५	
	५०	
चिनी	१५	
आयो नुन	५	
हरियो ताजा तरकारी, फलफूल		
आवश्यक मसला		
प्रतिदिन कुल तौल (ग्राममा)	५५५	
शक्ति किलो क्यालोरी	२११३	

कोरोना भाइरस कोभिड-१९ तथा डेंगु जस्ता महामारीका लागि व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री अक्सिजन सिलिन्डर, अक्सोमिटर, मास्क, सेनिटाईजर, ग्लोब्स, पीपीइ सेट (विशेष अवस्थामा), साबुन, सेनटरी प्याड, डिसइन्फेक्सन सामग्री लगायत महामारी अनुसारका सामग्रीहरु विपद् पहिले र विपद् पछि, पनि उपलब्ध गर्न गराउन समन्वय गर्ने ।

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ उ.न.पा. वि.व्या.स बैठक ■ द्रुत सुचना संकलनको लागि द्रुत प्रतिकार्य समूह परिचालन, तालिम प्राप्त जनशक्ति यातायात प्रकोप लेखाजोखा विस्लेषण समन्वय 	<ul style="list-style-type: none"> ■ मौजुदा औषधी ■ आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान, पूर्व तयारी कार्य योजना सुचना प्रवाह समन्वय ■ स्रोत साधन अद्यावधिक गर्ने ■ अन्तर विषयगत क्षेत्र समन्वय बैठक गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य कार्यालय, सबै पालिकाका स्वास्थ्य शाखाहरु, Health and Nutrition cluster, नगर स्वास्थ्य क्लिनिक, नीजि क्षेत्र 	
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ सरोकारवालाहरुसंग बैठक स्वास्थ्य कार्यालय, सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य 	<ul style="list-style-type: none"> मौजुदा औषधी तालिम प्राप्त जनशक्ति 	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य कार्यालय, सबै सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु, 	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	<p>शाखाहरु, प्रकोपको सुचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलन जानकारी लेखाजोखा तथा विष्लेषण</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड समन्वय यातायात ■ आक्रिमिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान साथै आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने ■ सुचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरु प्रसारण अभिलेख तथा प्रतिवेदन 	<p>समन्वय स्रोतको पहिचान पर्व तयारी कार्य</p>	<p>Health and Nutrution cluster, नगर स्वास्थ्य क्लिनिक, नीजि क्षेत्र</p>	
पहिलो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> ■ सरोकारवालाहरुसंग बैठक प्रकोपको जानकारी जिम्मेवारी बाँडफाँड अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान वडागत स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन (वालवालिका, महिला, गर्भवति, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकतामा राख्ने) तथा स्रोत परिचालन सुचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरु प्रसारण अभिलेख तथा प्रतिवेदन 	<p>समन्वय पर्व तयारी योजना</p>	<p>स्वास्थ्य कार्यालय, सबै सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु, Health and Nutrution cluster, नगर स्वास्थ्य क्लिनिक, नीजि क्षेत्र</p>	
पहिलो महिना	सरोकारहरुसंग बैठक, प्रकोपको नियन्त्रणको समिक्षा, अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान, सुचना तथा	मौजुदा औषधी तालिम प्राप्त जनशक्ति समन्वय, स्रोतको पहिचान, पूर्वतयारी कार्ययोजना र समन्वय	Health and Nutrution Cluster, नगर स्वास्थ्य क्लिनिक	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (₹) प्रत्येक वर्ष
	जनचेतनामुलक, सन्देशहरु प्रसारण, समन्वय, अभिलेख तथा प्रतिवेदन		स्वास्थ्य कार्यालय, सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु, नीजि क्षेत्र	
दोस्रो महिना	सरोकारहरुसंग बैठक, पूर्वतयारी कार्ययोजना समिक्षा सुचना र जनचेतनामुलक सन्देशहरु प्रसारण, समन्वय	पूर्वतयारी कार्य योजना	Health and Nutrution Cluster, नगर स्वास्थ क्लिनिक	
तेश्रो महिना	पूर्वतयारी कार्ययोजनाको समिक्षा, सुचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरु प्रसारण	पूर्वतयारी कार्य समन्वय योजना	Health and Nutrution Cluster, नगर स्वास्थ क्लिनिक	
सो भन्दा बढी	पूर्वतयारी कार्य योजनाको परिमार्जन तथा संसोधन सुचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरु प्रसारण	पर्वतयारी कार्य योजना समन्वय आपत्कालिन कार्ययोजना अद्यावधिक गर्ने	Health and Nutrution Cluster, नगर स्वास्थ क्लिनिक	

७.१.६ शिक्षा (Education) क्षेत्र :

शिक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री गोरख बहादुर थापा	उप सचिव	शिक्षा शाखा प्रमुख	९८५८०४००२६

क्र.सं.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
२	श्री मञ्जु पाण्डे	महिला विकास अधिकृत	महिला तथा बालबालीका शाखा	९८५८०४८५३१
३	श्री राम श्रेष्ठ	प्रमुख	सामाजिक विकास मन्च	९८४२५७९९५७
४	श्री रवि श्रेष्ठ	प्रमुख	बाँके युनेस्को क्लब	९८५८०२११३६
५	श्री विकाश वज्राचार्य	अध्यक्ष	प्याप्सन	९८५८०३२१३८
६	श्री राजिव पौड्याल	अध्यक्ष	एनप्याप्सन	९८५८०२२२४१
७	श्री शेर बहादुर रेउले	प्रतिनिधि	सेभ द चिल्ड्रेन	९८५८४२३२३६
८	श्रीसंगिता चौधरी	प्रतिनिधि	वेस नेपाल	९८५८०४१८९४
९	श्री डम्बर सुनार	प्रमुख	वि ग्रुप	९८५८०६७०९५
१०	श्री राजेश सारु मगर	प्रतिनिधि	युनिसेफ नेपाल	९८५८०८०५०५
११	श्री राजेन्द्र चौधरी	अध्यक्ष	युनेस्को क्लब	९८५८०२११२८
१२	श्री रामरूप कौशल	प्रमुख	गेरुवा जनजागण समाज	९८५८०२७९५४
१३	श्रीसुभाष श्रेष्ठ	प्रमुख	जि.आई.जेड	९८४३७६५९३२
१४	श्रीरुपन ज्ञावाली	सू.व्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
१५	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसो सदरलाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- कोभिड १९ को तथा डेंगु महामारीका कारणले विद्यालयहरु बन्द रहेको र विद्यार्थीहरुका लागि शिक्षाबाट केहि समयका लागि बन्चित हुने अवस्था ।
- कक्षा १० र सो भन्दा माथिल्लो कक्षाका परीक्षाहरु पनि सञ्चालन हुन नसकेको, सञ्चालित परीक्षाहरु पनि बिचमै स्थगित भएको ।
- माथिका अवस्थाहरुले गर्दा विद्यार्थीहरुमा मनोवैज्ञानिक समस्या उत्पन्न हुने र पढाइमा समस्या उत्पन्न हुने ।
- पढाइमा क्रमभङ्ग भई बिगतको सिकाई पनि भुल्ने समस्या रहेका ।
- अतिउच्च जोखिम रहेका डुवान र कटान, कोभिड १९, डेंगु जस्ता महामारीको कारणले विस्थापीत हुने क्षेत्रका स्थानहरुमा बाढी तथा डुवानका समयमा प्रभावित भई हप्तौसम्म विद्यालय बन्दहुने गरेको कारण विद्यार्थीहरु शिक्षाको अवसरबाट बन्चित ।
- भुकम्प र आगलागीबाट शैक्षिक संस्थाहरु जेखिममा रहने अवस्था ।
- विद्यालयका कक्षा कोठा, दराज, बेच्च, टेबल र पाठ्यपुस्तक जस्ता भौतिक सामग्रीको आंशिक रूपमा क्षति भइ पठनपाठनलाई असर पन्याएको ।
- विद्यार्थीका शैक्षिक सामग्रीहरु नष्ट हुने गरेको ।
- शिक्षकहरु स्वयं विपत्तबाट प्रभावित भै विद्यालय आउन नसक्ने अवस्था ।
- शिक्षण सिकाइमा अनुपस्थिति, अनुत्तीर्ण हुने, विद्यालय छाड्ने
- विद्यार्थीको मनोवैज्ञानिक समस्या सिर्जना हुने ।

क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य :

- प्रभावित विद्यार्थीहरुको मनोवैज्ञानिक शैक्षिक अवस्था बुझी सोही अनुसार उनिहरुको शैक्षिक परामर्श गर्ने तथा शैक्षिक क्षमति न्यून गरि विद्यार्थीहरुको सिकाई घरमै भए पनि निरन्तरता दिईराख्ने ।
- प्रभावितहरुको जीवन यापनलाई सुचारू गरी शैक्षिक अधिकारको संरक्षण गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्व कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण बालबालिकाहरुको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित सिकाईको वातावरण उपलब्ध गराएर विपत्तबाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा बालबालिकाहरु र शिक्षकहरू लाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।
- बाल-बालिका लगायत जोखिममा रहेका विभिन्न समूहहरूले आपतकालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने खावतथा गैर खाद्य सामाग्रीको निर्दिष्ट सेवाप्राप्त गरी न्यूनतम स्तरीय मानवीय जीवन यापनको प्रत्याभूति दिने ।

योजनाको समर्पित उद्देश्य

- विपत्तबाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण तयार पार्ने ।
- विपत्तको घटना घटेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षा सम्बन्धी पूर्वाधार र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूको अवस्थाका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- शिक्षाविकास तथा समन्वय इकाई, सम्बन्धित स्थानीय तहको शिक्षा शाखा र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members)सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरू सँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरुको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधार सहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित स्थान स्थापना गर्ने ।
- हेरचाहगर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू विछेडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- परिवारबाट विछोड भएमा तथा साथमा नरहेका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूहजस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा दीर्घ रोगबाट पिढीत समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था)

शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्तको अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्तको प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रको समन्वय बैठक: जिम्मेवारी बाँडफाँड, सुचना तथा जानकारी संकलन, प्रतिवेदन तयारी जस्ता विषयमा निर्णय गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने 	शिक्षा शाखा तथा अन्य क्षेत्रहरु, नीजि क्षेत्र	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रभावित विद्यार्थी एवम् शिक्षकहरुलाई सुरक्षित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने ■ सेल्टर क्लष्टरसँग समन्वय गर्ने ■ परिस्थिति अनुसार सम्बन्धित निकायमा जानकारी गर्ने र गराउने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन गर्ने शिक्षकहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने ■ प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन 	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा शाखा तथा अन्य क्षेत्रहरु, नीजि क्षेत्र 	
पहिलो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपत्का समयमा काम गर्न सक्ने गरि शैक्षिक क्षेत्रका जनशक्तिको कलस्टर निर्माण गरि उनीहरुको क्षमता विकास गर्ने ■ लामो समय देखि विद्यालय बन्द रहने भएका कारण विद्यार्थीहरुमा मनोबैज्ञानीक समस्या आउन सक्ने भएका कारण स्थानीय रेडीयो, तथा एफ. एम. हरुमा विद्यार्थीहरु तथा अभिभावक लक्षित जिंगल कार्यक्रमहरु संचालन गन साथै विद्यालय भवनहरु क्षतिको एकिन तथ्यांक संकलन गर्ने । ■ प्रभावितहरुलाई राहत वितरणको लागि सम्पर्क र समन्वय गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा क्षेत्र संग सम्बन्धित जनशक्तिको तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने ■ विद्यार्थी संख्या, विद्यालय संख्या तथा एफ एम रेडीयो प्रशारण पहुँचको अवस्था अद्यावधिक गर्ने ■ प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र, नीजि क्षेत्र शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र, नीजि क्षेत्र शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र, नीजि क्षेत्र 	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ विद्यालय क्षेत्रमा जुनियर रेडक्रस सर्कल स्वयमसेवक परिचालन गर्ने ■ प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा आपत्कालिन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ आवश्यक सहयोग गर्ने ■ शिक्षकहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र 	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ■ आपत्कालिन कोषको व्यवस्था 		
	<ul style="list-style-type: none"> ■ हराएका, तनावग्रस्त, घाइते, अशक्त, अपांगता व्यक्तिहरुको आदिको तथ्याङ्क संकलन गर्ने र भेटिएकालाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने ■ जि.बि.व्य.समितिसँग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणको टोली परिचालन 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सम्पर्क डेस्क सञ्चालन ■ भूकम्प र बाढीपहिरोको सन्दर्भमा MIRA निर्माण ■ सर्वेक्षणको लागि व्यक्ति तोक्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा शाखा लगायत संरक्षण क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु ■ उ.न.पा वि.व्या.समिति 	
पहिलो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ अस्थायी अध्ययन केन्द्र सञ्चालन गर्न वा भृत्यको विद्यालयको पुनर्निर्माण गर्ने पुनर्निर्माण गर्न नसके स्थानीयतह, प्रदेश तथा केन्द्रमा सिफारिस गर्ने ■ बालबालिकाको लागि बालविकास केन्द्र (ECDC) स्थापना र सञ्चालन गर्ने ■ अस्थायी शैक्षिक सेल्टरहरुको अध्ययन केन्द्रहरुमा नियमित अनुगमन गरी आवश्यक सहयोग गर्ने 		<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु, नीजि क्षेत्र ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु 	
दोस्रो महिना	■ अस्थायी अध्ययन केन्द्रमा खाजा तथा औषधिको व्यवस्थापन गर्ने	■ IEC छपाइ तथा व्यवस्थापन गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु, नीजि क्षेत्र 	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	<ul style="list-style-type: none"> स्वयंसेवकहरुको परिचालन गरी आवश्यकता अनुसार Psychosocial Counseling गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> उपलब्ध मनोसामाजिक विमर्श कर्ताको तथाङ्क अद्यावधिक गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> उ.न.पा. बि.व्य.स., अन्य क्षेत्र तथा सो क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न गैससहरु 	
तेश्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता अनुसार सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> IEC सामग्रीको छपाइ तथा व्यवस्थापन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु 	
	<ul style="list-style-type: none"> शैक्षिक संरचनाहरु निर्माण गर्दा विपत्को समयमा आश्रय स्थल को रास्तो बन्दोवस्ती हुने तबरले निर्माण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह, प्रदेश तथा संघ विच समन्वय गर्ने बहुत विद्यालय सूरक्षा कार्ययोजना निर्माण गरी कायान्वयन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा शाखा लगायत अन्य क्षेत्र तथा कलस्टर सदस्यहरु, विद्यालय, निजि क्षेत्र 	

७.१.७ संरक्षण तथा सामाजिक सूरक्षा (Protection and Social Security Cluster) क्षेत्र :

संरक्षण तथा सामाजिक सूरक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मन्जु पाण्डेय	महिला विकास अधिकृत	महिला विकास शाखा	९८५८०४८५३१
२	श्री माया शर्मा	कानून अधिकृत	नेपालगांज उ.म.न.पा	९८४८०३०२७२
३	श्री गोरख बहादुर थापा	उप सचिव	शिक्षा शाखा प्रमुख	९८५८०४००२६
४	श्री केशव कोईराला	क्षेत्रीय संयोजक	माईती नेपाल	९८५८०२४२७१
५	श्री राजेन्द्र चौधरी	अध्यक्ष	बाँके युनेश्को क्लब	९८५८०२१२८
६	श्री कविता पौडेल	प्रतिनिधि	OCMC	९८६४७००३८९
७	श्री सिद्धराज पनेरु	प्रमुख	सिविन नेपाल	९८५८०२८८२८
८	श्री हरीकला देवि थापा	अध्यक्ष	डेक नेपाल	९८४८०४२४६९
९	श्री निर्मला पौडेल	संयोजक	शक्ति समुह	९८५८०८०८१२
१०	श्री रुपन ज्वाली	सू.व्य. अधिकृत	LEOC	९८५८०२३९००
११	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसोसदरलाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३
१२	श्री सरस्वती मल्ल	प्रतिनिधि	इन्सेक, बाँके	९८४८०२५९३३

क्र.सं	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१३		प्रतिनिधि	मानव सेवा आश्रम	
१४	श्री सरस्वती पराजुली	प्रमुख	साथी	९८५८०२९५९९
१५	श्री सरिता खनाल	प्रमुख	निलसागर	९८४८०२२८८८

बिषयगत उद्देश्यः

- विपत् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, तथा प्रतिकार्यका लागि समन्वय संयन्त्र तयार गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- समन्वय संयन्त्रको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत कार्ययोजना तयार गरी स्वतःस्फुर्त रूपमा विपत् को समयमा संरक्षण कार्यमा क्रियाशिल गराउने ।
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चितताका लागि आपत्कालिन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आपत्कालिन परिस्थितीबाट उत्पन्न हिंसा, उत्पीडन, शोषण, दुर्व्यवहारका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- बालमैत्री ठाउँ तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोग कक्ष स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलालाई सुरक्षित बातावरणमा राख्ने व्यवस्थाको सुनिश्चितता गर्ने ।
- परिवार देखी विछोड भएका बालबालिका खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालीका तथा किसोर किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग एवम् आवश्यकता अनुसार उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा सबै खाले हिंसा विरुद्धको अनुगमन, प्रतिबेदन तथा पैरवी गर्नका लागि समुदायमा आधारित संरक्षणमा प्रणाली स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलाहरू माथि हुने यौन दुर्व्यवहार, हिंसा तथा शोषण हुन नदिने यदि भै हालेमा न्यायीक उपचारकालागि सहयोग गर्ने ।
- विपत् प्रतिकार्यको एकिकृत पद्धति भित्र रही सरकारी तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूबीच समन्वय, सहकार्य र साझेदारी गर्ने ।

विपद् अवस्था तथा मान्यता योजना:

- जनधनको क्षति, घाइते बाल-बालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, पिछडिएका तथा एकल बाल-बालिका वा जेष्ठ नागरिक, तथा अनाथहरूको सदृख्यामा वृद्धिवृद्धो दुर्व्यवहार र शोषण, भेदभाव, सम्भावित मानसिक आघात (Trauma) तथा मनोवैज्ञानिक त्रास ।
 - द्रन्द प्रभावित, एकल महिला, लैड्डिक तथा यौनिक अल्पसम्बन्धक
 - लिङ्गमा आधारित हिंसा (Gender-Based Violence - GBV) को बढ्दो जोखिम ।
 - सामना गर्ने सयन्त्र (Coping Mechanism) मा अवरोध, शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा सामान्य असुरक्षाको वातावरण ।
 - केही समुदाय, विपन्न वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू अथवा समूहहरूका लागि मानवीय प्रतिकार्यमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अप्रयाप्त हुनु ।
 - महिला, गर्भवती, एकल महिला, असक्त तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा बालबालिकाहरू आपत्कालिन समयमा बढी जोखिममा हुने ।
- संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना**

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (₹) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण तथा सामाजिक विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक वोलाउने ■ विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित क्षेत्रमा संरक्षणको तथा सामाजिक अवस्था पहिचानको लागि परिचालन गर्ने, ■ संरक्षणको अवस्थाको पहिचानको लागि सम्बन्धित संस्था तथा निकायमा सम्पर्क र सम्बन्ध स्थापना गर्ने। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने। ■ विषयगत सदस्यहरूलाई संरक्षण सम्बन्धित अभिमुखिकरण गर्ने ■ अन्तर विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ने.उ.म.न.प, महिला विकास शाखा सहयोगी: युनिसेफ, रेडक्रस, प्लान, केएर नेपाल, नीजि क्षेत्र 	
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण समुहको सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने र घटना लेखाजोखाका लागि श्रोत साधन र मानवीय श्रोतको व्यवस्थापन गर्ने। ■ आपतकालीन आश्रयस्थलमा सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने, महिलाहरूको सुरक्षाका लागि महिला सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सबै विषयगत समुहको सम्पर्क विवरण तयारी ■ बैठक तालिका तयारी ■ श्रोत नक्शांकन 	<ul style="list-style-type: none"> महिला तथा बालबालिका शाखा, सुरक्षा निकाय, नीजि क्षेत्र 	
पहिलो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> ■ आपतकालीन आश्रयस्थल तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने। ■ प्रभावित क्षेत्रका महिला, किशोरी, अपाङ्गता भएका महिलाहरू आदीलाई आवश्यक्ता अनुसार Dignity Kit उपलब्ध गराउने। ■ आश्रयस्थल बालबालिका, महिला, 	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रारम्भिक लेखाजोखाका लागि व्यक्तिहरूको नामावली तयारी ■ आधाररेखा सम्बन्धी जानकारी। अनुगमनको लागि चेकलिष्ट तयार गर्ने र मुद्रण गर्ने ■ सङ्झलन गरिएको जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्न 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ने.उ.म.न.पा महिला तथा बालबालिका शाखा तथा अन्य सहयोगी निकायहरू, नीजि क्षेत्र 	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (₹) प्रत्येक वर्ष
	<p>किशोरी मैत्री, अपाङ्गता मैत्री भए/नभएको अनुगमन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम सुधार गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ प्रभावित क्षेत्रको सर्वेक्षणमा सहभागी हुने र प्रतिवेदन तयार पार्ने । ■ प्रतिवेदनको निष्कर्ष क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय विपत् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई जानकारीका लागि उपलब्ध गराउने । ■ प्रतिवेदनमा उल्लेखित Issue हरूलाई उचित रूपमा समाधानको लागि संवन्धित क्षेत्रहरू संग समन्वय गर्ने । 			
पहिलो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ जोखिममा रहेका समूहहरूको पहिचान लगायत पहिलो ३० दिनभित्र तत्कालीन मानवीय सहयोगका लागि सम्बन्धित क्षेत्र संग समन्वय गर्ने र आवश्यक व्यवस्था मिलाउने । ■ १ वर्ष मुनिका सुत्केरी र ६ महिना सम्मका वच्चाका आमाहरू तथा गर्भवती महिलाहरूका लागि आवश्यक पोषण युक्त खाना र लत्ता कपडाको व्यवस्था गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौज्दातको तथ्यांक संकलन गर्ने । ■ बाल आश्रय गृहको नक्शाङ्कन गर्ने । ■ महिला पुर्नस्थापना गृहको व्यवस्था गर्ने । ■ अपाङ्ग तथा बृद्ध, बृद्धाका लागि पुर्नस्थापना गृहको व्यवस्था मिलाउने ■ परामर्श कर्ताहरूको पहिचान । ■ अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने । 	<p>महिला तथा बालबालिका शाखा, युनिसेफ, सिविन, युनेष्टो, माईती, साथी, एफ.एन.सी, बेस, प्लान, केएर नेपाल, बि ग्रुप, भेरी बृद्धाश्रम, नीजि क्षेत्र</p>	

विपद् पश्चातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (₹) प्रत्येक वर्ष
	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रभावित महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, बालबालिका तथा बृद्धबृद्धाहरूलाई निरन्तर मनोसामाजिक परामर्श र पिडितहरूले गुनासो गर्नका लागि हेल्पडेस्क स्थापना र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने 			
दोस्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका बालबालिका तथा महिलाहरूलाई, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, महिलाहरूलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । ■ संरक्षणको आवश्यकता भएका बृद्धबृद्धा र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । ■ परिवारबाट विछोडिएका बाल बालिकाहरूलाई बाल पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पुनर्स्थापना गृहको परिचान र समन्वय गर्ने ■ मनोसामाजिक परामर्शकर्ता प्रयोग गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> महिला तथा बालबालिका शाखा, युनिसेफ, सिबिन, युनेष्टो, माईटी, साथी, एफ.एन.सी, बेस, प्लान, केएर नेपाल, बि ग्रुप, भेरी बृद्धाश्रम, नीजि क्षेत्र 	
तेश्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण विषयगत क्षेत्रबाट भए गरेका सम्पूर्ण कार्यको समिक्षा/अनुगमन गर्ने ■ थप श्रोतको खोजी र समन्वय 	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको टोली निर्माण गर्ने । ■ श्रोत खोजिको लागि सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा कलस्टर 	

७.१.८ पुनर्लाभ तथा पुनर्निर्माण (Rehabilitation & Reconstruction Cluster) क्षेत्र :

विपत्का कारण नष्ट भएका सामुदायिक सेवाहरूको पुनः सञ्चालन तथा आपतकालीन राहत सहयोगको लागि आधारभूत भौतिक पूर्वाधारहरूको प्राप्ति गरी अस्तव्यस्त जनजीवनलाई सामान्य अवस्थामा फर्काउन आवश्यक भौतिक तथा मानवीय क्षमता बढ़ा गर्ने । कुनै पनि कार्यलाई प्रभावकारी तरिकाले सञ्चालन गर्न

भौतिक पूर्वाधारले प्रमुख भूमिका खेल्ने हुनाले सबै सहयोगी निकायहरू, विशेष गरी सञ्चार, सडक यातायात तथा विद्युत क्षेत्रले यस कार्यमा थप जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री भुपेन्द्र बोहरा	सिभिल इन्जिनियर	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०४००२६
२	श्री अब्दुल वाहिद मन्सुरी	अध्यक्ष	नेपालगंज उद्योग वाणिज्य संघ	९८५८०२०९०४
३	श्री प्रकाश डिसी	बातावरण इन्जिनियर	नेपालगंज उ.म.न.पा. बातावरण तथा सरसफाइ	९८४८०६६६२१
४	श्री दोलख बहादुर डाँगी	उप निर्देशक	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५८०२०९५९
५	श्री लखन लाल मल्लिक	प्रमुख	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	९८५८०५९९७७
६	श्री पवन कनोजीया	शाखा प्रमुख	विद्युत शाखा नेगउमपा	९८५८०२१६६७
७	श्री चन्द्र तिमिल्सेना	अध्यक्ष	गैसस महासंघ	९८५८०२०३५८
८	श्री तिलक न्यौपाने	प्रमुख	खा.पा.तथा स.डि.कार्यालय	९८५७८२१०९४
९	श्री ओम प्रकाश आजाद	सभापति	नेरेसोसदरलाइन उपशाखा	९८५८०२७४९३

विपत्को अवस्था तथा मान्यता योजना

- भौतिक एको सडक, यातायात अवरुद्ध भई आवतजावत सुचारू गर्न पुनःनिर्माणको आवश्यकता ।
- अस्थायी पुलहरूको व्यवस्था गर्नु ।
- अवरुद्ध टेलिफोन तथा क्षतिग्रस्त विद्युत लाईनहरूको पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना ।
- राहत वितरणको लागि आवश्यक यातायात साधनहरूको आवश्यकता ।
- बस्ती समुदायमा निरन्तर कटानी भई तत्काल रोकथामको अवस्था ।
- विस्थापित परिवारहरूका लागि अस्थायी रूपमा पुनर्स्थापनाको आवश्यकता ।

क्षेत्रगत उद्देश्य:

- विपत्का समयमा क्षतिग्रस्त संरचनाको तत्काल मर्मत सम्भार गरी आवतजावतको सूनिश्चितता गरी पूऱः निर्माणकोलागि आवश्यक स्रोत साधन आँकलन गर्नुका साथै पूऱः निर्माण र पुनर्स्थापनाको कार्य गरी सहयोग पुऱ्याउने ।

समष्टिगत उद्देश्य:

- क्षतिग्रस्त भौतिक संरचना संरक्षणका लागि सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी पूर्व तयारीका लागि योजना बनाई कार्यन्वयन गर्ने ।
- प्रकोप पश्चात् मानव अधिकार रक्षा तथा सुविधाको लागि अत्यावश्यक पर्ने क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाहरूको तत्काल निर्माणका लागि सरोकारवालाहरूसँगको समन्वयमा निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने ।
- प्रत्येक वर्ष गरिएको कार्यको समिक्षा गरी आगामी वर्षको लागि बाढी पूर्व बैठक बसी प्रकोप पूर्व तयार योजना तयार गर्ने गरी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।

- प्रकोप प्रभावित सबै स्थानीय निकायले आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नका लागि विशेष पहल गर्ने ।

पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण क्षेत्रका प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चा तको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> उ.म.न.पा विव्य.स.को बैठकमा सहभागी cluster बैठकको समय तोक्ने, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> Focal Person तोक्ने सदस्यहरूको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने अत्यावश्यक संरचनाको नक्साकन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> उ.न.पा निजि क्षेत्र संघसंस्था 	
	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण 	<ul style="list-style-type: none"> द्रूत सर्वेक्षण (IRA) टोली खटाई विवरण अद्यावधिक गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> अनुगमन समिती तथा उ.न.पा 	
दोस्रो दिन	<ul style="list-style-type: none"> Cluster बैठक आपत्कालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण अति आवश्यक सेवा प्रदायक निकाय र संरचनाको न्यूनतम पुनर्स्थापना गर्ने आपत्कालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन सहज पहुँचका लागि अस्थायी रूपमा पुल, सडक तथा गोरेटो बाटो निर्माण गर्न तथा सहज पहुँचका लागि डेरिस सफा गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> आपत्कालिन आश्रयस्थल नक्साङ्कान, पूर्व भण्डारण तथा संस्थाहरूको स्रोत साधन आँकलन संकटासन्न भौतिक संरचनाको पहिचान र यसका लागि आवश्यक स्रोत साधनको नक्साङ्कान गरी पूर्व तयार पारिएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> उ.न.पा विपत्का व्यवस्थापन समिति र अन्य विषयगत सम्बन्धित निकायहरू, नीजि क्षेत्र 	
पहिलो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात प्रभावितहरूको तथ्यांक विश्लेषण गर्ने मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्य सेवा प्रदायकका 	<ul style="list-style-type: none"> विस्तृत सर्वेक्षणका लागि जिम्मेवारी सहित टोली गठन गरी उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> उ.न.पा नगरपालिका विपत्का व्यवस्थापन समिति ने.रे.सो. र 	

विपद् पश्चा तको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	<p>साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । कटान, डुबान र पटानको विस्तृत सर्वेक्षण</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ थुप्रिएको फोहोरहरू व्यवस्थापन मरेका पशुका शवहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने 		<ul style="list-style-type: none"> ■ अन्य सम्बन्धित निकायहरू पशु शाखा ■ निजि क्षेत्र 	
पहिलो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ पुनर्लाभको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा, विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने 	सम्भावित विपत्काट विस्थापित हुन सक्ने परिवार आँकलन गरी अस्थायी स्थलको पहिचान गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ उ.न.पा, वि.व्या.स ने.रे.सो. र अन्य सम्बन्धित निकायहरू 	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ खेतीबाली पूर्ण वा आंशिक नष्ट भएका परिवारलाई कृषि कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र सँग समन्वय गरी सहुलियत रूपमा बीउ विजन उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सम्भावित क्षतिको अनुमान गरी बीउ विजनको स्टक पाइलिङ गरी राख्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ कृषि शाखा लगायत अन्य निकायहरू 	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ पूर्वाधारहरू पुनर्निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्बन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेटका लागि टिम गठन र जिम्मेवारी दिने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पूर्वाधार शाखा 	
दोस्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ उपलब्ध बजेटको आधारमा पूर्वाधारहरू निर्माण प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने । ■ विपद् पश्चात भृत्किएका अस्पताल (Hospital Safer from Disaster) विद्यालयहरू लगाएतका सार्वजनिक सार्वजनिक सेवा प्रदायिक संस्था लगाएका अन्य संरचनाहरू 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पूनर्निर्माणका लागि उ.न.पा.मा जगेडा कोषको स्थापना । सम्भावित विपद् को कारण हुन सक्ने संरचनागत क्षतिको पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापनाका क्रियाकलापलाई उ.म.न.पा को वार्षिक योजनामा समावेश गराउने ■ भवन आचार संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन र 	<ul style="list-style-type: none"> ■ उ.न.पा नगरपालिका विपत् व्यवस्थाप समिति ने.रे.सो. र अन्य सम्बन्धित निकायहरू, 	

विपद् पश्चा तको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
	नभृतिकउन् वा कम क्षतिका दृष्टिकोणबाट निर्माण गर्ने	उत्थानशीलता मापदण्डको निर्धारण गरी लागु गर्न सबै सरोकारवाला संग समन्वय गर्ने।	■ विषयगत Cluster	
तेश्रो महिना	<ul style="list-style-type: none"> ■ आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना विषयगत आकस्मिक योजना समय सापेक्ष परिमार्जन गर्ने। ■ विपद् जोखिम न्यूनीकरणको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन गर्ने एकद्वार (One-Door) संयन्त्रको बनाउने ■ सबै प्रमुख परियोजनाहरूमा वातावरणीय मुल्याङ्कन (Environmental Impact Assessment) तथा विपद् प्रभावको लेखाजोखा (Disaster Impact Assessment) गर्ने। ■ दिगो विकासमा पुनर्निर्माणका क्रियाकलाहरूलाई जोड दिने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सबै बडामा आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा तथा क्षमताको अभिवृद्धि तत्काल गर्नु जरुरी छ। विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने छुटौटे कोषका व्यवस्था गर्ने र यस्तो कोषको आर्थिक स्रोत संकलन र खर्च एकद्वार प्रणालीमा आधारित भएको हुनेछ। ■ दाता, निजी क्षेत्रबाट आर्थिक स्रोत जुटाउने छुटै संयन्त्र (जस्तै बास्केट फण्ड) को स्थापना गरिने र प्रभावित क्षेत्र एवम् समुदायलाई आर्थिक स्रोत उपलब्ध गराउने ■ EIA कार्य समावेश गर्ने आवश्यक संस्थागत संयन्त्रको विकास गरिने ■ विपद् पछि गरिने पुनर्लाभ तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम संस्थागत प्रक्रियाको स्थापना र विकास गरिएको हुनेछ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ उ.न.पा विपत् व्यवस्थाप समिति ने.रे.सो. र अन्य सम्बन्धित निकायहरू, ■ विषयगत Cluster 	

७.२ तातो हावाको लहर (लू) प्रतिकायको समग्र योजना

नेपालका प्रायजसो तराईका जिल्लाहरूको तामक्रम गर्मी याममा अति उच्च तहमा हुने गरेको हामीले बाल्यावस्थामा पढेको हो र यसमा पनि बाँके जिल्ला नेपालको सबैभन्दा बढी गर्मी हुने जिल्लाको रूपमा रहेको प्रमाणित तथ्य नै हो। तातो हावाको लहर अर्थात लू नेपालको सन्दर्भमा अन्य विपद्का परिघटनाहरूसँग

तुलना गरिएको छैन र यसको प्रभाव अन्य विपद्धरु जस्तै आगलागी, बाढी पहिरो, भूकम्प जस्तो प्रत्यक्ष आखाले देखन सकिने गरी भौतिक रूपमा नदेखिएको वा हामीले यसलाई प्राथमिकतामा नराखेकोले यसतर्फ कसैले पनि अध्ययन नगरको हुनसक्छ । तर यसको प्रभाव आम समुदाय त्यसमा पनि न्यून आयश्रोत भएका, खुल्ला आकाशमा काम गर्ने मजदुर वर्ग, रिक्सा तथा ठेला चालक, विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, टिनको छाना भएको घरमा बस्ने बासिन्दाहरु आदि उच्च जोखिममा रहेको समूह हो र उनिहरु तातो हावाको लहरबाट उत्पन्न हुने विभिन्न समस्याहरुबाट ग्रसित भैरहेका छन् ।

जलवायु परिवर्तनको असका कारण विश्वव्यापी रूपमा तापक्रममा भैरहेको बृद्धि एवं बढदो सहरीकरण र घटदो हरियाली पनि सहरी तापमान बढिमा सहायक सिद्ध भएका छन् । यसको लागि सरोकारवाला सबैले समयमै पूर्वतयारी तथा लू को अवस्थामा गर्नुपर्ने प्रतिकार्यका गतिविधिहरु गर्न सकेनै भने केहि वर्ष पछि गरि परिवार सहरमा बस्न नसक्ने अवस्था पनि सृजना हुनसक्छ । एक अध्ययका अनुसार यदि समयमै पूर्वतयारीका गतिविधिहरु गर्न सकिएन भने सन् २१०० सम्ममा दक्षिण एसिया प्रशान्तका अधिकांश सहरहरु मानिस बस्न लायक नहुने तथ्य सार्वजनिक गरेको छ । गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पनि सन् २००२ देखि २०१० सम्मा जम्मा २५ पटक तातो हावाको लहरको प्रभाव रहेको अभिलेख उपलब्ध छ र त्यसमध्ये पनि सन् २००९ र २०१० मा सबैभन्दा बढी मापन गरिएको छ । जसका कारण २५ जनाको ज्यान गएको तथ्याक उपलब्ध छ । यि त प्रतिवेदनमा अभिलेखिकृत भएका तथ्यांक मात्र हुन र यस्ता धेरै घटना सूचीकृत नभएका पनि हुनसक्छन् ।

उल्लेखित अवस्थालाई मध्येनजर गर्दै नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पहिलो पटक रेडक्रस क्लाईमेट सेन्टरको प्राविधिक सहयोग एवं नेपालगंज उपमहानगरपालिकासँगको सहकार्यमा नेपालगंज क्षेत्रभित्र तातो हाजाको प्रभाव, यसले असर गरेको क्षेत्र र संभाव्य भावी योजनाको बारेमा विस्तृत अध्ययन गरी तातो हावाको लहर प्रतिकार्य योजना २०२३ तयार गरी नेपालगंज उपमहानगरपालिकालाई हस्तान्तरण समेत गरिसकेको छ । त्यसै योजनामा उल्लेख गरिएका तत्काल गर्न सकिने केहि प्रतिकार्यका गतिविधिहरु यस योजनामा पहिलो पटक समावेश गरिएको छ । तोकिएका सरोकारवाला निकायबाट कार्यान्वयन हुनसके आम समुदायलाई केहि न केहि सहयोग पुने अपेक्षा गरिएको छ । प्रस्ताव गरिएका गतिविधिहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

७.२.१ पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (तातो हावाको लहर चलु पूर्व)

गतिविधि	लक्षित समूह	नेतृत्वदायी संस्था	मुख्य साझेदार संस्थाहरु	कैफियत
पूर्वसंरक्षा सूचना प्रवाह	आम सहरवासी, सरकारी तथा निजी कार्यालयहरु, विद्यार्थी, मजदुर वर्ग आदि	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	नेपालगंज उमनपा, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, सामाजिक संघसंस्था, सार्वजनिक संचार माध्यमरु, नीजि क्षेत्र	
सरोकारवालाहरुको समन्वय वैठक र प्रतिकार्य योजना निर्माण	नेपालगंज उपमहानगरपालिका र अन्य सरोकारवाला साझेदार संघसंस्थाहरु	नेपालगंज उमनपा	नेपालगंज उमनपा, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, सामाजिक संघसंस्था	
लू को असर पर्न सक्ने समुदाय र समूहको पहिचान	जोखिमयुक्त समुदायर संकटासन्न समूह	नेपालगंज उमनपा	बडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य चौकीहरु, रेडक्रस उपशाखाहरु	
प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन	सहयोगी संघसंस्था एवं अन्य सरोकारवाला	नेपालगंज उमनपा	लू प्रतिकार्यको क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाको	

			पहिचान गर्ने र सहभागिता आत्मान गर्ने, नीजि क्षेत्र	
--	--	--	---	--

७.३ जोखिम व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी रणनीतिक क्रियाकलापहरु

नगरस्तरीय तथा बडास्तरीय जोखिम व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी योजना साथै विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नकालागि तय गरिएको रणनीतिक क्रियाकलापहरु

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
१.	<p>बडामा आपत्कालीन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि गठन गरिएका विषयगत क्षेत्रसंग समन्वय गरी वार्षिक कार्ययोजना तयार गरी अन्तरकार्यदलको समन्वय संयन्त्रको विकास गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • सूचना, समन्वय तथा लेखाजोखा कार्यदल • खोज तथा उद्धार कार्यदल • अग्नि नियन्त्रण कार्यदल • प्राथमिक उपचार तथा स्वास्थ्य कार्यदल • आपतकालीन संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यदल 	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति निजि क्षेत्र संघसंस्था	तत्काल
२.	<p>विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक योजना तयार गर्ने, राहत सामग्रीको सूची तयार गर्ने र विषयगत क्षेत्रको क्षमताको पहिचान गर्ने</p> <p>निजि क्षेत्रलाई समेत व्यवसायिक निरन्तरता योजना निर्माणकालागि प्रोत्साहन गर्ने, सहजिकरण गर्ने</p>	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति उद्योग बाणिज्य संघ	विषयगत क्षेत्रको पहिचान भएको
३.	विपद् व्यवस्थापनका काम गर्दा बडामा रहेका विद्यालयहरूलाई पनि मध्यनजर गर्दै विद्यालयस्तरीय विपद् व्यवस्थापनका कार्यलाई पनि संगसंगै लैजाने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	वैशाख महिना
४.	सबै कार्यदलबाट प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाउने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	वर्षको १ पटक
५.	आधारभूत खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइलाई आवश्यक सामग्रीहरू खरीद गरी भण्डारण गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	वैशाख महिना
६.	सूचना तथा समन्वय, मनोपरामर्श जस्ता तालिमहरु सञ्चालन गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	असार महिना
७	बडामा अग्नि नियन्त्रण, प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार तालिमहरु प्रदान गरिएको छ, सो तालिमलाई पुनर्ताजकीकरण गर्नका लागि समय समयमा तालिमको व्यवस्था मिलाउने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तालिम प्रदान गरिएको
८	महानगरपालिका, स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल, एम्बुलेन्स, दमकल तथा जनप्रतिनिधिहरूको सम्पर्क नम्बरहरु सम्पूर्ण समुदायलाई सहज रूपले प्राप्त हुने गरी प्रत्येक घर-घरमा वितरण गर्ने र मोबाइलमा सेभ गर्न लगाउने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	जेठ महिना
९	बडामा सडकटासन्न समुदायको सूचना प्राप्त गर्ने र जानकारी दिनको लागि सूचना सञ्जाल तयार गरी पहुँच भएको व्यक्तिको पहिचान गरी सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	वर्षको १ पटक

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
१०	मनोपरामर्शदाताको व्यवस्था मिलाउने	बडा कार्यालय	बैशाख महिना
	स्थानीय स्तरमा भएका स्वयंसेवकलाई स्वयंसेवक परिचालन निर्देशिका अनुसार परिचालन, व्यवस्थापन, समन्वय र तालिम दिने ।		
११	कार्यदलका सदस्यहरूलाई भूकम्प, आगलागी, बाढी तथा डुवान सम्बन्धी कृत्रिम घटना अभ्यास सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था मिलाउने तथा तालिम लिएका कार्यदलहरूले समुदायस्तर तथा विद्यालयस्तरमा तालिम प्रदान गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	जेठ महिना
१२	कार्यदलमा रहेका खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, अग्नि नियन्त्रण गर्ने स्वयंसेवकहरूलाई दुर्घटना विमा गराउने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	उपयुक्त समयमा
	बीमा कार्यविधि अनुरूप कोषको व्यवस्था गरी नगरभित्रका घरको बीमाको व्यवस्था मिलाउने ।	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	
	नीजि क्षेत्रको व्यवसाय निरन्तरता योजना निर्माण गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।	नीजि क्षेत्र	
१३	बडामा विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने ।	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
१४	बडामा विपद् सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने तथा विपद् सम्बन्धी जानकारी संकलन गरी मोबाइल, एस.एम.एस. मार्फत जानकारी दिने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	उपयुक्त समयमा
१५	बडाका जोखिमपूर्ण बाढी डुवानको जोखिमपूर्ण स्थानहरूमा पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	जेठ महिना
१६	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापनसंग समन्वय गरी समुदाय स्तरीय प्रतिकार्यको लागि क्षमता विकासका कार्यक्रममा सहभागी हुने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	जेठ महिना
१७	विषयगत क्षेत्रसंग सम्बन्धित पूर्वतयारी तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	असार महिना
१८	विषयगत क्षेत्रमा समुदायका संस्थाहरु जस्तै: टोल विकास संस्था, युवा क्लब, महिला समूहलाई परिचालन गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	बैशाख महिना
१९	जीवन सुरक्षाको लागि अति महत्वपूर्ण अस्पताल तथा अन्य स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने निकायको आपतकालीन पूर्वतयारी योजना तर्जुमा गर्ने	बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	जेठ महिना
२०	अन्तर विषयगत क्षेत्रसंगको समन्वय बढाउन नियमित अन्तर विषयगत क्षेत्रको बैठकको व्यवस्था मिलाउन	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	
२१	बडा स्तरको विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक गरी समन्वय बढाउने ।	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	
२२	नगर भित्रका निजि इन्जिनियरिङ परामर्शदातालाई विपद् व्यवस्थापन र heatwave व्यवस्थापन सम्बन्धी नियमित अभिमुखिकरण तथा तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
२३	वडा स्तरको डोन नक्साङ्गन गरी वडाभित्र आपतकालिन स्थानान्तरण मार्गको पहिचान गर्ने ।	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	
२४	<p>बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक तथा अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरुको पूर्वतयारी :</p> <ul style="list-style-type: none"> विपद् पूर्वतयारी तथा जानकारीमुलक कार्यक्रम गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिकले सहजै बुझ्ने गरी गर्ने । अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई आवश्यक सामग्रीहरु सहयोग गर्ने । बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि विशेष सामग्री व्यवस्था गर्ने । अस्पताल स्वास्थ्य संस्थाहरु सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, सरकारी कार्यालयहरु तथा शिक्षण संस्थाहरुमा अपाङ्गमैत्री संरचनाहरु बन्न शुरुभएका छन् तथापी अस्पताल, विद्यालय, सरकारी निकाय, सार्वजनिक भवनहरु लगायतका स्थानहरु पूर्णरूपमा अपातामैत्री निर्माण गर्न पहल गर्ने । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु सहजै अस्पताल, कार्यालय, विद्यालयहरुमा पुग्न सक्ने व्यवस्था मिलाउने 	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	बैशाख महिना
२५	<p>मानव संसाधन विकास तथा व्यवस्थापन :</p> <ul style="list-style-type: none"> विपत्को समयमा उद्धारमा खटाउन सकिने स्वयं सेवकहरुको टोलगत नामावली सम्पर्क नम्बर सहित अद्यावधिक गर्ने । गठन भएका सबै कार्यदलको ड्रैमासिक बैठक गरी मौसमी प्रकोपको पूर्वतयारी गर्न लगाउने । 	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
२६	<p>विपद् पूर्वतयारी कार्यशालाको आयोजना गरी निम्न कार्य गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> विपत्को समयमा कार्यदलहरुको परिचालन गर्न र उद्धार कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन वडा अध्यक्ष तथा जनप्रतिनिधिहरु, सुरक्षा निकायहरु, रेडक्रस, स्थानीय साभेदार संस्था तथा युवा स्वयंसेवक सहितको कमाण्ड सेन्टर गठन गर्ने । विभिन्न प्रकोपबाट पर्ने सम्भावित प्रभाव र संकटासन्न समुदाय र जनसंख्या अध्यावधिक गर्ने, वडामा रहेका खुला क्षेत्र तथा आपतकालीन आश्रयस्थलहरू पहिचान गरी सूची तयार गर्ने, आपतकालीन आश्रयस्थलमा आधारभूत भौतिक संरचना र सुविधाको विकासमा विषयगत क्षेत्रहरुबाट कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, वडा र उप-महानगरपालिकामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा दातृ निकायको सूची तयार गरी सहकार्य गर्ने, विपत्को समयका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत र साधनको सूची तयार गरी प्राप्त हुने स्थानको पहिचान र पूर्वतयारी गर्ने । वडाको जनसंख्या, संकटासन्न समुदाय, सामाजिक सेवा क्षमता प्रणाली, सुरक्षा स्थिति, जिविकोपार्जन, बसोबासको व्यवस्था, खुला खाली ठाउँहरु, यातायात र पूर्वाधार, स्थानीय रूपमा उपलब्ध स्रोत/सुविधाहरू, हेलीप्याड र ड्रूप जोन आदि तथाङ्कहरु संकलन गर्ने । 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	जेठ महिना
२७	<p>भूकम्पको प्रकोपसंग सामना गर्न देहायका कार्यहरु गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> पुराना संरचना धेरै रहेको र भूकम्पको समयमा थप जोखिम हुने भएकाले मन्दिरहरुको मर्मत सम्हार गर्ने भवन निर्माण मापदण्डलाई समय सापेक्ष बनाई कडाइका साथ पालना गर्ने 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय, नीजि क्षेत्र	१ वर्ष भित्र

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
	<ul style="list-style-type: none"> भूकम्प आएका बेला बाहिर निस्कनका लागि पहिचान गरिएका बडाका सुरक्षित स्थानहरु बारेमा सबैलाई जानकारी दिने जोखिमयुक्त स्थानहरुमा भवन निर्माण कार्यलाई स्वीकृति नदिने भवन निर्माण संहिता अनुरूपको भूकम्प प्रतिरोधी संरचना निर्माण सम्बन्धी जानकारी गराउने अस्पताल क्षेत्रहरुमा आपतकालीन स्वास्थ्य पूर्वतयारी भएको सुनिश्चित गर्ने बलियो भवन तथा अपात्ता मैत्री भवन निर्माण सम्बन्धी मिस्त्री तथा कामदारहरुलाई तालिम प्रदान गर्ने नगरभित्रका सम्पूर्ण स्कूलको द्रुत संकटासन्तता सर्वेक्षणगरी नक्सांकन गर्ने र आवश्यक मर्मत सम्भार तथा प्रवलिकरणका लागि स्कूल व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गरी कार्ययोजना तयार गर्ने । नक्सापास प्रणाली र यसको महत्वको बारेमा जनचेतनाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने । स्कूलमा भूकम्प सम्बन्धि नियमित क्रियाकलापको व्यवस्था गर्ने । स्थानीय पाठ्यक्रममा विपत्तिलाई पढाईहुने पाठ्यक्रम तयार गर्ने । आपतकालिन स्थानान्तरण मार्गमा रहेका गैह संरचनात्मक जोखिमको नक्साङ्कन गरी अल्पीकरणका उपाय अपनाउने नगर भित्रका डकर्मी, सिकर्मीको नक्साङ्कन गरी आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्ने र नक्सा पास प्रणालीसंग जोड्ने । प्रवलिकरणका उपायबारे जनचेतनाका कार्यक्रमहरु अवलम्बन गर्ने । नगरभित्रका अति सम्वेदनशील घरहरुको नक्साङ्कन गरी आवश्यक अल्पीकरणका उपायबारे जानकारी सहित अनुमानित लागत उपलब्ध गराउने । विपद् जोखिम हस्तान्तरण गर्नका निम्न नगरभित्रका सबै घरको विमा गर्नका लागि कार्यविधि बनाई लागु गर्ने । बीमा सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु गर्ने । नीजि क्षेत्रसंग विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिमा सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम मार्फत सहकार्यगरी अघि बढाउने । नगरपालिका भित्र व्यवसाय निरन्तरण योजना अनुरूप खुला स्थानको पहिचान गरी आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने र समय समयमा भूकम्प सम्बन्धि कृत्रिम अभ्यास गर्ने । भूकम्पको बेला पाईप लाइनको राम्रो सञ्चालन नहुने र धारा, इनारहरुमा पानीको कमी हुने हुनाल पानीको व्यवस्थाको लागि जमिन ट्याङ्कीको व्यवस्था गर्ने 		

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
२८	<p>आगलागीको प्रकोपसंग सामना गर्न देहायका कार्यहरु गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> पुराना र धेरै काठहरु प्रयोग गरी बनाइएका घरहरु नै धेरै भएकाले काठका घरहरुको आगोको तथा विजुलीको प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने तथा fire hydrant हरु स्थापना गर्ने र अग्नि समकको व्यवस्था मिलाउने बडामा अति प्रज्वलनशील ग्याँस डिपो तथा डिलरहरुमा फायर हाइड्रेन्टको व्यवस्था मिलाउने तथा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायबाट समय समयमा ग्यासको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने आगो निभाउनका लागि २ के.जी. र ५ के.जी. को फायर बलको व्यवस्था मिलाउने टोल भित्र सम्भावित जोखिम मुल्याङ्गन र पूर्वानुमान जोखिमयुक्त स्थानको पहिचान गर्ने घरमा सर्ट सर्किटको कारणबाट हुने आगलागीबाट बचाउनका लागि MCB / RCCB को प्रयोग गर्ने तत्काल आगलागी नियन्त्रणका लागि समुदाय स्तरमा पानी संकलन गर्ने अभ्यास गराउने चुल्होमा प्रयोग हुने ग्यास सिलिन्डर सकेसम्म चुलोबाट टाँढा राख्ने र फायर इन्सरेसन पाइपको प्रयोग गर्ने टोलटोलमा पानी ट्याङ्गी र फायर हाइड्रेन्टको व्यवस्था गर्ने घरघरमा ग्याँस सिलिन्डर तथा चुल्होबाट आगलागी हुन सक्ने हुँदा घरमा वा छरछिमेकमा नै त्यो आगलागी कसरी नियन्त्रण गर्न सकिन्दै भन्ने विषयमा टोल विकास संस्थाका सदस्यहरुलाई तालिम दिने । अग्ला तथा माथील्लो स्थानमा आगलागी नियन्त्रणकालागि वाटर राइजर राख्नुपर्ने अनिवार्यता गराउने दमकल नपुग्ने टोलमा यस प्रकारका प्रविधिलाई प्रोत्साहन दिने विद्युतु सम्बन्धी दुर्घटना कम गर्न उपयुक्त भार 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, बडास्तरीय विपत् व्यवस्थापन समिति, बडाकार्यालय, नीजि क्षेत्र	६ महिना भित्र

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
	<p>क्षमताको विद्युतीय सामाग्री राख्नको लागि विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> फायर बल, Fire extinguisher, अग्नि नियन्त्रणका लागि आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने वडा स्तरमा भएका ईनारलाई स्तरउन्नती गरी Portable Fire Pump को व्यवस्था मिलाउने । समुदायस्तरमा आगलागी सम्बन्धी तालिम प्राप्त स्वयंसेवकलाई पुनर्ताजकी तालिमको व्यवस्था गर्ने । समुदायका व्यक्तिलाई समावेशगरी जडान भएका Fire-Hydrant बाट आगो निभाउने अभ्यास गराउने । वडा, स्वास्थ्य चौकि, प्रहरी चौकि, स्कूल, मन्दिर, मैट्जिडमा Fire Extinguisher राख्ने व्यवस्था मिलाउने । Electrical Association तथा निजि क्षेत्रसंगको सहकार्यमा विद्युत सट्ट सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । नगर भित्र काम गरिरहेका Electrican लाई Short Circuit सम्बन्धीको तालिमको व्यवस्था मिलाउने । भवन निर्माण मापदण्ड संगै Electrical Building Code लाई अबलम्बन गर्न उचित जनशक्तिको व्यवस्था मिलाउने । नगरभित्र भएका सम्पूर्ण सामुदायिक भवनको Wiring सर्वेक्षण गरी सर्वेक्षणको आधारमा कार्ययोजना निर्माणगरी कार्यान्वयन गर्ने । स्थानीय पाठ्यक्रममा आगलागी सम्बन्धी पाठ्यक्रम समावेश गर्ने । स्कूलमा आगलागी सम्बन्धी कृत्रिम घटना अभ्यास गराई, आवश्यक पूर्वतयारी सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने । Fire Brigade लाई आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने Fire Fighter लाई तालिमको व्यवस्था मिलाउने । खानेपानी संस्थानसंग समन्वय गरी उचित स्थानमा पानी भर्नेका लागि Fire hydrant को जडान गर्ने । अन्तरपालिका समन्वयका लागि संयन्त्र निर्माणगरी कार्ययोजना बनाउने । 		
२९	<p>सडक दुर्घटनाको प्रकोपसंग सामना गर्न देहायका कार्यहरू गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> पर्यटक, कर्मचारी, शिक्षक, विद्यार्थी, अस्पतालमा आउने विरामी, कार्यालयमा आउने सेवाग्राही, व्यापारी, ग्राहकहरू लगायतका मानिसहरूको चाप धेरै हुने हुनाले सडक दुर्घटना सम्बन्धी जानकारी मुलक कार्यक्रमहरू राख्ने मोडहरूमा ओभल रलास राख्ने व्यवस्था मिलाउने 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय, नीजि क्षेत्र	१ वर्ष भित्र

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
	<ul style="list-style-type: none"> यहाँ हेभी सवारी साधन नगुडेतापनि वस, साना गाडीहरू मोटरसाइकल अधिक मात्रामा नै गुडने तर अधिकाँश बाटोहरू साँघुरा र एउटा गाडीमात्र पास हुने तथा कतिपय गल्लीहरूमा त मोटरसाइकल मात्र पनि क्रस हुन नसक्ने अवस्था भएकाले सो स्थानहरूमा वान वे गराउने सडक पेटीमा पसल थाप्ने प्रचलन कायमै छ, जसले गर्दा सडक दुर्घटना कम हुन सकेको छैन त्यसैले सडक पेटीमा पसल गर्न बन्देज लगाउने मानिसहरूलाई सडक वारपार गर्न जेब्रा क्रसिड बनाइएका छैनन् र बनाएका पनि मेटिइसकेको भएकाले विशेषगरी सवारीको चाप हुने स्थानमा जेब्रा क्रसको व्यवस्था मिलाउने तथा बढी चाप हुने स्थानमा ट्राफिक लाइटको व्यवस्था मिलाउने जनचेतनाका कार्यक्रमहरू अबलम्बन गर्ने । विद्यालयक्षेत्रमा जेब्रा क्रसिडको व्यवस्था गर्ने । 		
३०	<p>बाढी तथा डुवानको रोकथामका उपायहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> शहरी क्षेत्रमा डुवान कम गर्न क्रमिक रूपमा पानी निकासका पूर्वाधारहरू (छल) विकास गर्ने र खुला स्थानहरू भएमा सुरक्षित रूपमा पानी जम्मा गर्ने नालीको क्षमता कम भएकोले नाली फराकीलो बनाउने क्षेत्रमा वर्षाको पानीका कारण शहरी डुवानको जोखिम हुने भएकाले जोखिम न्यूनीकरणका लागि पानी तान्ते पम्प जडान गरिएको छ आसपासका सबै क्षेत्रमा वर्षेनी छलमा केही अड्कन जाँदा पनि डुवानको समस्या हुने गरेकोले छल नियमित रूपमा सफा गर्ने वर्षा हुनु अघि नै छल निकास मर्मत सम्हार तथा पूनर्निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाउने मुख्य शहरी क्षेत्रमा डुवान कम गर्न वर्षाको सतही पानीलाई छलसँग नमिसाउने पोखरीहरूमा जम्मा गर्ने सडक पेटीहरू पानी सोस्न मिल्ने गरी विकास गर्ने र कंकिट पेटीको वीचवीचमा माटो भएको 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपत् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय, नीजि क्षेत्र	६ महिना भित्र

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय
	स्थान तथा सोक पीटहरुको व्यवस्था गर्ने बाढीको पूर्वतयारी सम्बन्धी कृत्रिम अभ्यासहरु सञ्चालन गर्ने		
३१	<p>चटयाङ्को सामना गर्न, देहायका कार्यहरु गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> • चटयाङ्को जोखिम कम गर्न घना बस्ती, धेरै मानिस भेला हुने सार्वजनिक स्थान (बसपार्क, विद्यालय) आदिमा एरेस्टरहरु राख्ने • चटयाङ्को समयमा घरभित्र बस्न र सकेसम्म अगला भवनको आसपासमा रहनु हुँदैन भन्ने सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने • सकेसम्म घर वरिपरी अगला रुखहरु राख्न दुरुत्साहन गर्ने 	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	६ महिना भित्र
३२	<p>कोभिड-१९ महामारीबाट बच्न देहायका कार्यहरु गर्ने :</p> <ul style="list-style-type: none"> • कोभिड-१९ बाट सुरक्षित रहन सरसफाइको न्यूनतम मापदण्ड साबुन पानीले हात धुने, मास्क लगाउने, २ मिटरको दुरी कायम राख्ने, भिडभाडमा नजाने, सेनिटाइजरको प्रयोग गर्ने जस्ता सुरक्षाका विधिहरु अपनाउने • कोभिड-१९ सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गर्ने तथा सेनिटाइजर, मास्क, साबुन, हेन्ड्वास, फेस सिल्ड, PPE आदि भण्डारण गरी राख्ने 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	१ महिना भित्र
३३	अस्पतालमा तथा अन्य स्थानहरुमा सम्भावित प्रभावित भएकाहरुलाई सुरक्षित रूपमा राख्न थप आइसोलेशन क्षेत्र परिचान गर्ने र त्यसको लागि अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरुलाई अक्सीजन सिलिण्डर, औषधी, ग्लोबस, PPE तथा अन्य उपचार सामाग्री सहित तयारी अवस्थामा राख्ने	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	
	<p>Heatwave बाट बच्न देहायका कार्यहरु गर्ने।</p> <ul style="list-style-type: none"> • जनचेतनाका कार्यक्रमहरु लागु गर्ने। • स्वास्थ्यकर्मिलाई Heatware सम्बन्धी तालिम दिने। • तातो हावाबाट भएका विरामीको तथ्याङ्क संकलनको व्यवस्था मिलाउने। • विद्युतको प्रवाह नियमित गर्न विद्युत प्राधिकरणसंग समन्वय गर्ने। • अति विपन्न परिवारकालागि खानेपानी तथा Cooling Center को व्यवस्था मिलाउने। • ऊर्जा दक्ष तथा नविकरणीय ऊर्जा प्रयोग गरी भवन निर्माण गर्न मापदण्ड तथा नीतिको व्यवस्था गर्ने। • पोखरीको निर्माणलाई बढावा दिने। • बृक्षारोपण, आकाशेपानीको व्यवस्थापन, ईनारको स्तरोन्तती, पार्कको निर्माणलाई विकास कार्यक्रमसंगै जोडेर लाने। 	नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नीजि क्षेत्र	

खण्ड - ८ निजीक्षेत्र संग सहकार्य

८.१ निजीक्षेत्र संग सहकार्य

नेपालगंज उप-महानगरपालिका बाक्लो तथा घना बस्ती भएको शहर हो । यस उपमहानगरपालिका अन्तर्गत २३ वडाहरु रहेकोमा वडा नं ३, ७, ५ र ११ मध्ये शहरमा अवस्थित भएका कारण आगलागी तथा भूकम्पीय जोखिमको खतरा रहेको छ । पुराना बस्ती भवन आचार संहिताको प्रयोग नगरि निर्माण गरिएका भवनहरु, साधुरो अव्यवस्थित बाटो, अनी पुरानो विद्युतीय वायरिङ्गका कारण शहरको भित्री भागको बस्ती जोखिममा रहेको छ । यस उप-महानगरपालिकामा सालाखाला १५ सयको हाराहारीमा होटल व्यावसाय, उद्योगहरु, कारखाना तथा निजी क्षेत्रको वाहुत्यताबाट करिव १५ हजार रोजगारीको सिर्जना भएको छ । यसका अलावा खुला सिमानाका कारण छिमेकी राष्ट्र भारतबाट व्यापार व्यावसाय गर्ने उद्यमीहरुको संख्या पनि उल्लेखनीय मात्रामा रहेकोछ ।

प्राकृतिक वा कृतिक प्रकोपको समयमा राज्यको मात्रै सिमित श्रोत तथा साधन भएका कारण आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा निजी क्षेत्रको भूमिका, सहयोग तथा सहकार्यको नितान्त रूपमा आवश्यकता पर्ने भएकाले, जोखिम न्यूनिकरण तथा पूर्व तयारीमा निजी क्षेत्र, सरोकारवाला निकायहरुलाई आवश्यक सहकार्य, सहयोग, खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनमा यस उप-महानगरपालिकाले निजी क्षेत्रसंग घनिभूत रूपमा छलफल गरि आपतकालिन प्रकोप जोखिम न्यूनिकरण तथा प्रतिकार्य योजनामा निजी क्षेत्रको भूमिकालाई समेट्ने गरि यो आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाको खाका तयार गरेको हो ।

उद्योग वाणिज्य संघ, होटल व्यावसायी संघ, बैंकिङ क्षेत्र, अस्पतालहरु, यातायात व्यावसायी संघहरु, नर्सिङ्होम, सहकारी, टेलिभिजन, सञ्चार माध्यम, पत्र पत्रिका, अनलाईन सञ्चारमाध्यमहरु तथा अन्य उद्योगी, व्यावसायिहरुले आपतकालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा तपसिल बमोजिमका विषयहरुमा सहयोग गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

८.२ आपतकालिन पूर्वतयारी तया प्रतिकार्यमा नीजि क्षेत्रको भूमिका

- आपतकालिन समयमा खोज तथा उद्धारमा उप-महानगरपालिका, रेडक्रस सोसाईटी, अन्य मानवीय संस्थाहरु, गैर सरकारी संस्थाहरु तथा अन्य विषयगत क्लष्टरहरुसंग सहकार्य, समन्वय तथा सहयोग गर्ने ।
- खोज तथा उद्धारमा आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गरि आपतकालिन केन्द्रलाई सहयोग गर्ने ।
- उप-महानगरपालिका स्तरीय विपत् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागीता जनाई आफ्नो क्षेत्रको प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- आपतकालिन सञ्चालन केन्द्रलाई व्यवस्थित गर्नको लागि सक्दो सहयोग गर्ने । आर्थिक, भौतिक, तथा मानव श्रोत परिचालनमा ल्याउने ।
- आपतकालिन प्रकोपको समयमा QRT (Quick Response Team) टिम तथा स्वमसेवकहरुलाई द्रूत गतिमा परिचालन गर्ने ।
- उप-महानगरपालिका, स्थानीय सरकार तथा सरकारी संयन्त्रलाई राहात वितरणमा एकद्वार प्रणाली मार्फत सहयोग गर्ने ।

- सूचना सम्प्रेषणलाई तथ्य, सत्य, वास्तविकताको आधारमा सम्प्रेषण गर्न सहयोग गर्ने ।
- उप-महानगरपालिकाको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार प्रकोप व्यवस्थापनलाई न्यूनिकरण गर्नको लागि जिल्ला स्थित अन्य सरोकारवाला निकायहरु जस्तै: रेडक्रस, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, नगर प्रहरी तथा अन्य विषयगत समिति स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी तथा सरसफाई, खाद्य तथा गैर खाद्य, पूनःस्थापना तथा पूनःनिर्माण, भौतिक पूर्वाधार जस्ता Cluster हरु संग नियमित रूपमा सहकार्य गरि आवश्यक निजी क्षेत्रहरुको सहयोगमा आर्थिक, भौतिक तथा मानवीय सहयोग गर्ने ।
- उप-महानगरपालिका भएका विषयगत शाखाहरुसंग समन्वय गर्ने, आवश्यक पृष्ठपोषण गर्ने ।

नीजि क्षेत्रसंगको साभेदारी

८.३ नीजि क्षेत्र अन्तर्गत रहेको संघसंस्थाहरुको विवरण :

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री चन्द्र प्रसाद तिमिल्सेना	अध्यक्ष	गैसस महासंघ	९८५८०२०३५८
२	श्री चिरञ्जीवी वली	महासचिव	नेपालगंज उद्योग बाणीज्य महासंघ	९८५८०२७४२३
३	श्री टेक बहादुर खड्का	अध्यक्ष	निमाण व्यवसाय संघ	९८५८०२०६३२
४	श्री दिपक खनाल	अध्यक्ष	इलेक्ट्रीसियन एशोसेसन	९८८०२३६६७
५	श्री रंग बहादुर खड्का	अध्यक्ष	होटल व्यवसायी संघ	९८४८१७०८६२
६	श्री राजिव कुमार गुप्ता	अध्यक्ष	एम्बुलेन्स ड्राइवर एसोसियसन	९८५८०२२२४८
७	श्री भूत बहादुर भुजेल	गोदाम प्रबन्धक	भाटभटेनी	९८०९२४६८०४
८	श्री डिला शाह	अध्यक्ष	नगरस्तरिय घरेलु तथा साना उद्योग संघ	९८४८०३५८७७
९	श्री कस्मीरा खातुन	अध्यक्ष	मुस्लीम महिला उद्यमी संघ	९८४८२९६९२०
१०	श्री श्याम सुन्दर अधिकारी	सयोजक	नेपालगज उद्योग बाणीज्य महासंघ	९८५८०७४४
११	श्री कुमार अधिकारी	प्रशासकिय अधिकृत	नेपालगंज मेडिकल क्लेज नेपालगज	९८५८०२००२०

नीजि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्च तत्को अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपत्कालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
पहि लो दिन	■ निज क्षेत्रका अगुवाहरुको बैठकको आयोजना ■ आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने	■ Focal Person तोक्ने सदस्यहरूको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	■ उद्योग बाणिज्य संघ तथा अन्य सरोकारवाल निकायहरु	
	■ प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण	■ द्रूत सर्वेक्षण (IRA) टोली खटाइ विवरण अद्यावधिक गर्ने	■ अनुगमन समिती	
दोस्रो दिन	■ Cluster बैठक आपत्कालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण, गैरखाद्य सामाग्रीहरु वितरण	■ आपत्कालिन आश्रय स्थल नक्साङ्काढन, पूर्व भण्डारण तथा संस्थाहरुको स्रोत साधन आँकलन	■ उद्योग बाणिज्य संघ उ.न.पा, र सम्बन्धित क्षेत्रगत निकायहरु	
पहि लो हप्ता	■ एकान्तवास, आपत्कालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यस्थापन	■ पूर्व भण्डारण दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन	■ उद्योग बाणिज्य संघ तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु	
पहि लो महिना	■ आपत्कालिन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई NFRI वितरण	■ पूर्व भण्डारण तथा सामाग्रीहरुको उपलब्धता	उद्योग बाणिज्य संघ तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु	
	■ WASH सामग्री तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्था	आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था	उद्योग बाणिज्य संघ तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु	

क्र.सं.	रणनीतिक गतिविधि	जिम्मेवारी	समय	
१.	निजि क्षेत्रले आ-आफ्नो व्यवसायको व्यवसाय निरन्तरता योजना निर्माण गर्ने	निजि क्षेत्र, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	१ वर्ष	
२.	आपतकालिन समयका लागि निजि क्षेत्रले पूर्वतयारीका गतिविधिहरु गर्नु पर्ने जस्तै भूकम्प, आगलागि सम्बन्धी कर्मचारीहरुलाई अभिमुखिकरण, तालिमको व्यवस्था	निजि क्षेत्र, रेडक्स, स्थानीय तह	प्रत्येक वर्ष	
३.	सम्पूर्ण व्यवसायको विमा गर्नका लागि जनचेतनाका कार्यक्रमहरु अबलम्बन गर्ने।		१ वर्ष	
४.	निजी क्षेत्रको विपद् व्यवस्थापन समिति र नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिको समय समयमा समन्वय गर्नुपर्ने।	निजि क्षेत्र, स्थानीय तह	प्रत्येक वर्ष	
५.	सामाजिक उत्तरदायित्व कोष विपद् पूर्वतयारीमा सदुपयोग गर्नका लागि प्रत्येक आर्थिक वर्षको सुरुमा नगरपालिकाले गतिविधि छनौट गरि उप-महानगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण बैठक तथा वित्तिय संस्थालाई बुझाउनु पर्ने।	निजि क्षेत्र, स्थानीय तह	प्रत्येक वर्ष	
६.	निजी क्षेत्रले नगर भित्र निर्माण गर्ने सम्पूर्ण संरचनाको भवन तथा विद्युतीय आचार संहिता अबलम्बन गरी अपाङ्गमैत्री बनाउनु पर्ने।	निजि क्षेत्र, स्थानीय तह	निरन्तर	
विपद् पश्च ातको अवधि	विपत्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपत्को प्रकृतिका आधारमा)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्व तयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत (रु) प्रत्येक वर्ष
दोस्रो महिना	प्रभावितहरूको सुरक्षित पुनः लाभको लागि आवश्यक सहयोग गर्ने	आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था	उ.न.पालिका विपद समितिको नगरप्रहरी, विषयगत क्षेत्रहरू, उद्योग बाणिज्य संघ तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु	

निजि क्षेत्रका विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु निम्न अनुसार

९.१. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति:

उप-महानगरपालिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा उप-महानगरपालिकाका सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको संलग्नतामा गरिएको छ । यो योजना तर्जुमा विगत १० वर्षको अवधिमा गएका प्रकोपबाट परेका प्रभावहरूको विश्लेषणमा आधारित छ र योजना तर्जुमाको प्रयोजनमा निम्न परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिएको छ ।

- उप-महानगरपालिकामा क्रियाशील विभिन्न निकायहरूको क्षमता विश्लेषणका आधारमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यक्रमका लागि भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गरिएको ।
- “पूर्वतयारी” तथा “प्रतिकार्य कार्यक्रम” सम्बन्धी दुवै योजना आपत्कालिन योजनामा उल्लेखित प्रमुख गतिविधि र कार्यान्वयनमा सहयोग उपलब्ध गराउने उपयुक्त निकायको पहिचान गरिएको ।
- विगतका वर्षको प्रकोपको अनुभवबाट सिकिएका पाठ तथा सिफारिसहरूलाई हरेक क्षेत्र (Cluster) का लागि पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा ध्यानमा राखिएको ।
- हरेक क्षेत्र (Cluster) मा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकायको अगुवाइमा क्षेत्रगत हरेक समुह (Each Cluster Group) ले सो क्षेत्रमा संलग्न विभिन्न निकायहरूका बीचमा समन्वय गरेको ।
- पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रूप दिइसकेपछि पूर्वतयारी सम्बन्धी कदमहरूमा भएको प्रगतिलाई सुनिश्चित गर्न सो योजनाको समिक्षा उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिमा हुने व्यवस्था गरिएको ।
- नेपालगंज उप-महानगरपालिकाले आपत्कालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना संगै उप-महानगरपालिकाको व्यावसायिक निरन्तरता योजना पनि निर्माण गरिरहेको छ । यस व्यावसायिक निरन्तरता योजना (Business Contingency Plan) ले आपत्कालिन विपत्तिको वेलामा उप-महानगरपालिका आफ्ना महाशाखा, शाखा, विषयगत समितिहरू, वडाहरू, स्वास्थ्य केन्द्र तथा नीजि क्षेत्रहरू संग समन्वय, सहकार्य गर्दै सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनको आफ्नो संस्थागत क्षमता बिकास व्यावसायिक स्तरबाट गरिरहेको छ । यस अवस्थामा आपत्कालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले वाहिरी रूपमा मानविय सहयोग हरेक क्षेत्र (Cluster) मा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकायको अगुवाइमा क्षेत्रगत हरेक समुह (Each Cluster Group) क्षेत्रमा संलग्न विभिन्न निकायहरूका बीचमा समन्वय गरेका बिभिन्न माथी उल्लेखित निकाय, कलस्टरहरूका काम कर्तव्यहरूद्वारा निभाउदछ भने तथा व्यावसायिक निरन्तरता योजनाले संस्थाको भित्री स्वरूपलाई मजबुत बनाई सेवाप्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नको लागि यसको निर्माण गरिएको हो ।

९.२ आपत्कालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने

यो प्रतिकार्य योजना प्रत्येक वर्ष श्रावण १ देखि असार ३० सम्म नेपाली आर्थिक वर्ष अनुरूप क्रियाशिल हुनेछ र उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत समेत गरिनेछ ।

९.३ आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना:

हरेक योजनालाई सम्बन्धित निकायले कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने हुन्छ अन्यथा तोकेको लक्ष्य र उद्देश्य बमोजिम कार्य गर्न सकिदैन र सफलता पनि हासिल नहुने हुन्छ । तसर्थ, यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि पनि निम्न कार्य योजना तयार गरिएको छ ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	निकाय	कार्यान्वयन अवधि
१	बाढी तथा डुवान भन्दा पहिलेको पूर्व तयारी अवस्थामा बस्ने सम्बन्ध बैठक, नक्शाङ्कन, भण्डारण आदि	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	वैशाख देखि ज्येष्ठ
२	बाढीको समयमा आवश्यक प्रतिकार्य सहयोग गर्ने	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	असारदेखि असोज
३	महामारी हुनु पूर्वतयारी र प्रतिकार्य	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	बाढी, भूकम्प, शीतलहर, खडेरी आदिका समयमा
४	आगलागी हुन सक्ने जोखिम क्षेत्रमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	फागुन देखि ज्येष्ठ
५	भूकम्पीय जोखिम पूर्वतयारी र प्रतिकार्य	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	जुनसुकै सयमा निरन्तर
६	शीतलहरका समयमा आवश्यक पूर्व तयारी र प्रतिकार्य (सम्बन्ध बैठक आदि)	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	मंसिर देखि माघ १५
७	कोरोना भाइरस कोभिड १९ तथा डेंगु महामारी प्रकोपहरु	उ.न.पा.वि.व्य.स. र सबै क्लस्टर	जुनसुकै सयमा निरन्तर

९.४ आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समिक्षा तथा अद्यावधिक

आपतकालीन प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनका निम्नि प्रत्येक क्षेत्र वा शाखाले विपद् सम्बन्धी पूर्व तयारी योजना निर्माण गर्ने र आवश्यक बजेट अनुमोदन गराई विपद् आउनुपूर्व सबै शाखाले प्रत्येक वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा राख्नु अनिवार्य रहेको छ । सबै शाखाले विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउनु र प्रतिकार्यको लागि आवश्यक सामग्री भण्डारण गर्ने र परिचालन गर्ने नीति लिनु नितान्त जरुरी देखिएको छ । उक्त कार्यका लागि सम्बन्धित शाखाले एक जना फोकल व्यक्ति तोक्नुपर्ने र जसले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्बन्ध तथा योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा विशेष जोड दिनुपर्ने हुन्छ । प्रत्येक वर्ष यस योजनाको पुनरावलोकन तथा समिक्षा गर्ने र आवश्यकतानुसार परिमार्जन तथा अद्यावधिक गर्नु जरुरी हुन्छ । जसले गर्दा विगतमा विपद् व्यवस्थापनमा आईपरेका समस्याका आधारमा विपद् व्यवस्थापन न्यूनीकरणका कार्यमा सहयोगी हुनेछ ।

क) विपत्का समयमा उप-महानगरपालिका स्तरीय विपत् व्यवस्थापन समितिले ध्यान दिनुपर्ने विषयहरू

१) कार्यकर्ताको सुरक्षा

प्रकोपको समयमा परिचालित स्वयंसेवक तथा कर्मचारीको सुरक्षा प्रमुख विषय हो । सुरक्षाको अनुभूतिले परिचालित व्यक्तिहरूको कार्य दक्षता तथा चुस्तामा वृद्धि ल्याउँछ । आफ्नो स्वयंसेवक तथा कर्मचारीको सुरक्षा सबै निकायका प्रमुखहरूको जिम्मेवारी हो । तर सञ्जाल मार्फत परिचालित स्वयंसेवक तथा कर्मचारीको सुरक्षा गर्नु सञ्जालको आफ्नो जिम्मेवारी हो ।

२) पूर्व चेतावनी पद्धति

राज्य तथा स्थानीय सरकारको क्षमता सापेक्षिक रूपमा कम रहेको अवस्थामा पूर्व चेतावनी कठिन कार्य हो । उपलब्ध साधन र स्रोतको अधिकतम् परिचालन गरी सम्भावित जोखिम कम गर्ने र मानिसलाई प्रकोपको सम्भावित जोखिमबाट बचाउनु सबैको प्रमुख जिम्मेवारी हो । सामान्य विषयहरूमा समयमै ध्यान दिन सके साधन स्रोतका अभावको बाबजुद् पनि मानिसहरूलाई सम्भावित जोखिमबाट बचाउन सकिन्छ । तसर्थ उपलब्ध साधन, स्रोत तथा सूचनाहरूको अधिकतम् प्रयोग गरी संकटाभिमुख समुदायहरूलाई प्रकोपको पूर्व चेतावनी दिनु पर्दछ ।

३) सुरक्षित स्थानान्तरण (Evacuation)प्रक्रिया

सम्भावित प्रकोपबाट बचाउन संकटाभिमुख समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा लैजानुपर्दछ । सुरक्षित स्थानान्तरण अत्यन्त जटिल प्रक्रिया भएकोले त्यस सम्बन्धी पर्याप्त पूर्वतयारी गर्ने । यो जटिल तथा जबाफदेही कार्य भएकोले सुरक्षित स्थानान्तरणका सबै प्रक्रियामा सरकारको निर्णायक तहको संलग्नता हुनुपर्दछ । तसर्थ यस प्रक्रियामा सरकारलाई सहयोग गर्नु सबै मानवीय निकायहरूको जिम्मेवारी हो । सुरक्षित स्थानान्तरण प्रक्रिया संकटाभिमुख समुदायमा व्यापक मानवीय क्षति हुने निक्यौलको अवस्थामा मात्र गरिने छ ।

४) विशेष परिस्थितिका व्यक्ति तथा समुदायहरूको सुरक्षा

प्रकोप तथा विपत्को अवस्थामा विशेष परिस्थितिका व्यक्ति तथा समुदायहरू यस अन्तरगत विशेष गरि तपशिलका व्यक्ति तथा समुदायहरूलाई उचित सुरक्षा तथा सुरक्षित स्थानान्तरण (Evacuation) प्रक्रियामा विषेश ध्यान दिनुपर्ने तथा पहिलो प्राथमिकतामा राखिनु पर्दछ । बालबालिकाहरू, गर्भवती सुत्केरी महिला, २ वर्ष मुनीका बच्चा तथा तिनका आमाहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दिर्घरोगीहरू, जेष्ठनागरिकहरू, भौगोलिक दृष्टीकोणले जोखिममा रहेका समुदायहरू जस्तै नदी किनारामा बस्नेहरू र जोखिममा रहेका समुदायहरू ।

५) मृत्यु संस्कार

प्रकोपको कारण, मृत्यु भएकाहरूको मृत्युपछि गरिने धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पारम्परिक संस्कार अनुरूप आफन्तहरूको दाह संस्कार गर्न पाउने अधिकारलाई सुरक्षित गर्ने । तर कोरोना भाइरसको सन्दर्भमा भने यो कुरा लागु हुने छैन । प्रकोपको कारण मानिसहरूको आम मृत्यु भई स्थानीय समुदायले मृतकहरूको पहिचान तथा दाह संस्कार गर्न सक्ने क्षमता नभएको तथा मृतकहरू बेवारिसे अवस्थामा रहिरहँदा सामाजिक तथा वातावरणीय असर आउने अवस्थामा मात्र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति वा यस अन्तरगतका निकाय यस कार्यमा सक्रिय हुनेछन् ।

६) आपतकालीन शिक्षा

शिक्षा प्राप्त गर्नु वालबालिकाको अधिकार हो । प्रकोपको कारण क्षति भएका शैक्षिक संरचना तथा पूर्वाधारहरूको पुनर्स्थापना गरी प्रभावितहरूलाई औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षा लिन पाउने हकको सुनिश्चित गर्ने । प्रकोपको अवस्थामा विद्यालय र शैक्षिक वातावरणमा प्रत्यक्ष असर पर्दछ र ती असरहरू कम गरी शिक्षालाई पूर्वत सामान्य अवस्थामा फर्काउन सहयोग गर्नु सबै मानवीय निकायहरूको जिम्मेवारी हो । यस कार्यको नेतृत्व समन्वय अधिकारी शिक्षा इकाइले गर्नेछ ।

७) मनोसामाजिक परामर्श

प्रकोपको कारण घरबार, आफन्त गुमाएका तथा आकस्मिक घटनाको कारण मानसिक सन्तुलन गुमाउन पुगेका पीडितहरूलाई मानसिक, सामाजिक तथा नैतिक सहयोग मार्फत पूर्वत सामान्य मानसिक अवस्थामा पुऱ्याउनु आवश्यक छ । प्रकोपको कारण मानसिक सन्तुलन गुमाउन पुगेका पीडितहरू र विशेष गरी १६ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिका पहिचान गरी जोखिमको आधारमा अन्तरव्यक्ति परामर्श, सामुहिक परामर्श गरिने । चरम मानसिक आघात (Trauma) स्तरमा पुगेका केटाकेटीको हकमा भने मेडिकल परामर्शका लागि प्रेषित गर्न सकिनेछ ।

खण्ड – १० प्रतिवेदन, अभिलेखन र सूचना

१०. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

१०.१ अनुगमनः

नेपालगंज उप-महानगरपालिकामा विपद् पूर्व र विपत्का अवस्थामा मानवीय सहयोग तथा प्रतिकार्यका लागि निम्न ६ सदस्य रहेको अनुगमन मूल्याङ्कन समितिको व्यवस्था गरिएको छ। उक्त समितिमा सम्बन्धित निकायहरूका सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) रहने छन्।

१.	नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति संयोजक
२.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको प्रतिनिधि सदस्य
३.	नागरिक समाजका अध्यक्ष सदस्य
४.	उप-महानगरपालिका अगुवा सहयोगी संस्थाको प्रतिनिधि सदस्य
५.	पत्रकार महासंघका अध्यक्ष सदस्य
६.	गैसस महासंघका प्रतिनिधि सदस्य
७.	नेपालगंज उप-महानगरपालिको वातावरण तथा विपत् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख सदस्य-सचिव

यस अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका कार्य तथा जिम्मेवारी निम्नानुसार हुनेछन्:

- क) यस समितिले उप-महानगरपालिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि भएको पूर्व तयारीको अवस्थाको जानकारी लिई अद्यावधिक अवस्थामा रहनेछ।
- ख) विपत्का समयमा उप-महानगरपालिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुरूप सम्बन्धित सरोकारवाला निकायले कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्नेछ।
- ग) विपत्का समयमा सो योजना अनुरूप मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा कार्यगर्ने निकायहरूलाई कार्यगत समन्वय समेत गर्नेछ।
- घ) विपत्का समयमा मानवीय सहयोगमा कार्य गर्ने संस्था, निकायहरूले समितिसँग नियमित समन्वयमा रही नदोहोरिने गरी तोकिएको मापदण्ड अनुरूप कार्यगरी समय समयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।
- ड) अनुगमन मूल्याङ्कन समिति, पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको उपसमितिको रूपमा कार्य गर्नेछ।

१०.२ प्रतिवेदन तथा सञ्चार

प्रकोपबारे भरपर्दो सूचनाहरू (क्षति, त्यसको प्रभाव, सहयोगको आवश्यकता र उपलब्धता आदि) सरोकारवाला माझ पुऱ्याउन सके थप सहयोग जुटाउन सकिन्छ। विपत्मा सहयोग गर्नु सबै सरकारी, गैर सरकारी तथा व्यापारिक निकायहरूको साभा जिम्मेवारी भएपनि सबै निकाय स्थानीयस्तरमा पुरी आफै सूचना संकलन गर्न नसक्दा दोश्रो तहको सूचनाको आधारमा सहयोगको निर्णय गर्दछन्। तसर्थ प्रकोपको वास्तविक सूचनालाई उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले निश्चित ढाँचामा संगठित गरी वितरण गर्नेछ।

१०.३ संस्थागत व्यवस्था

विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६ को प्रावधान बमोजिम विपत् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला र स्थानीय (गा.पा., उ.न.पा.) स्तरमा छुट्टाछुट्टै संस्थागत संरचना तयार भएको छ। प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संस्थागत रूपमा गरिनेछ। यसको संयोजन

जिल्ला स्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र गा.पा. तथा उ.न.पा.हरूमा जिल्ला समन्वय समितिको समेत सहयोग लिई सम्बन्धित गा.पा. तथा न.पा.हरूले गर्नेछन् ।

१०.४ अभिलेखीकरण

सबै शाखाले विपत्का समयमा गरिएको सर्वेका आधारमा आएका तथ्याङ्को लेखाजोखा आफ्नो शाखामा अभिलेखिकरण गर्नुपर्नेछ, साथै आएका तथ्याङ्को एकीकरण गरी वास्तविकता पहिचान गरी विवरण अनुमोदनका लागि विभिन्न क्लस्टरले सामुहिक निर्णय गरी उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ । उक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनका लागि उप-महानगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले एक जना तथ्याङ्क व्यवस्थापक तोकेको हुनेछ जसले उपमहानगर भरि भएको क्षति तथा घटनाको विवरण अभिलेख गर्ने कार्य गर्नेछ । साथै विभिन्न क्षेत्रबाट गरिएको सहयोगको विवरणको पनि अभिलेखिकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०.५ अनुमोदन प्रक्रिया

मिति २०७९ पौष.... गतेका दिन नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाको बैठक बाट आपतकालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९/८० स्वीकृत गरियो ।

१०.६ सन्दर्भ सामग्री

- क) विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६,
- ख) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा २०७४/७५,
- ग) जिल्ला विपद् पर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ बाँके
- घ) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ नेपालगंज उप-महानगरपालिका
- ड) गत विगतको विपद् पूर्व तयारी योजना तथा क्षेत्रगत आकस्मिक योजना,
- च) बाँके जिल्लाको विपत्को इतिहास (बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी आदि),
- छ) विपद् व्यवस्थापनको विगतको मुख्य सिकाइ तथा असल अभ्यास,
- ज) जिल्लाको प्रकोप तथा जोखिम मूल्याङ्कन,
- झ) विपद् प्रभावित उ.न.पा. र क्षेत्रको नक्साङ्कन
- ञ) पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वतयारीको लागि कार्य संचालन विधि, २०७४
- ट) कोरना भाइरस कोभिड १९ सम्बन्धी कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू, २०७६

अनुसूचि १

कार्यपालिका सदस्यहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	श्री प्रशान्त बिष्ट	मेयर	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२००६७
२	श्री कमलदीन राइ	उप मेयर	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२१०८८
३	श्री प्रमोद रिजाल	वडा अध्यक्ष, वडा नं १	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२४७०८
४	श्री मनोज श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष, वडा नं २	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८३७९७२२
५	श्री मो.अयुव सिद्धिकी	वडा अध्यक्ष, वडा नं ३	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२५४९७
६	श्री गोपाल पुन	वडा अध्यक्ष, वडा नं ४	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०७३२४२
७	श्री सराफत हुसैन शेख	वडा अध्यक्ष, वडा नं ५	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०८०७८८६
८	श्री समिर प्रताप सिहं	वडा अध्यक्ष, वडा नं ६	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२२२८४
९	श्री प्रशान्त श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष, वडा नं ७	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२९०४९
१०	श्री रजनीश बाजपई	वडा अध्यक्ष, वडा नं ८	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८०४५०४८५४
११	श्री गोविन्द रेग्मी	वडा अध्यक्ष, वडा नं ९	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२३९९१
१२	श्री श्रवण श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष, वडा नं १०	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८२२५३६७३२
१३	श्री नन्द किशोर कहार	वडा अध्यक्ष, वडा नं ११	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०९१०००
१४	श्री तरुण बज्राचार्य	वडा अध्यक्ष, वडा नं १२	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२४४०१
१५	श्री सुरेश सिंह	वडा अध्यक्ष, वडा नं १३	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०५७७२६
१६	श्री मजहर अलि साइ	वडा अध्यक्ष, वडा नं १४	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०५७९४५
१७	श्री मदन बिक्रम शाह	वडा अध्यक्ष, वडा नं १५	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१४५५९६००
१८	श्री कलीम अन्सारी	वडा अध्यक्ष, वडा नं १६	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१२४०५०७८
१९	श्री लक्ष्मण प्रसाद बर्मा	वडा अध्यक्ष, वडा नं १७	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२५८४५
२०	श्री दिपक कुमार बर्मा	वडा अध्यक्ष, वडा नं १८	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२४१८७

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
२१	श्री प्रशुराम कुर्मा	वडा अध्यक्ष, वडा नं १९	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२६७५१
२२	श्री कौशल धोबी	वडा अध्यक्ष, वडा नं २०	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०४४७७७
२३	श्री राज कुमार शाहु	वडा अध्यक्ष, वडा नं २१	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०२४२८७
२४	श्री अब्दुल गफ्फार हलवाई	वडा अध्यक्ष, वडा नं २२	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१५५४३३३२
२५	श्री जबर अलि बेहना	वडा अध्यक्ष, वडा नं २३	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४०४८५४८८
२६	श्री श्री सगिता रेरमी	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४४८८८७०२
२७	श्री कुमारी पुष्पा सिंह	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०३५७८६
२८	श्री बसन्त कुमार कनोजिया	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२३५८१
२९	श्री शोभा खटिक	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१६५१३४९२
३०	श्री विना थापा	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८४८०२५४६०
३१	श्री अमृता कुमारी सिंह	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१४५८७४७२
३२	श्री विक्रम चिडिमार	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८५८०६०६७५
३३	श्री मो मुजम्मिल हुसैन हल्वाई	कार्यपालीका सदस्य	नेपालगंज उ.म.न.पा	९८१६५६५९१

अनुसूचि २

नगरस्तरीय विभिन्न समिति र समितिका सदस्यहरुको विवरण

क: बातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.स.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री समिर प्रताप सिंह	संयोजक	९८५८०२२२८४
२	श्री नन्द किशोर कश्यप	सदस्य	९८४८०९९०००
३	श्री विना थापा	सदस्य	९८४८०२५४६०
४	श्री प्रकाश डिसी	सदस्य सचिव	९८४८०६६६२१

ख: सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकाश समिति

क्र.सं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मनोज कुमार श्रेष्ठ	संयोजक	९८४८३७९७२२
२	श्री कलिम अहमद जोलाह	सदस्य	९८१२४०५०७८
३	श्री शोभा खटिक	सदस्य	९८१६५१३४९२
४	श्री इन्द्र बहादुर केसी	सदस्य सचिव	९८४९५२१९८५

ग: आर्थिक विकाश समिति

क्र.सं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री गोपाल पुन	संयोजक	९८४८०७३२४२
२	श्री सुरेश सिंह ठाकुर	सदस्य	९८४८०५७७२६
३	श्री सगिता रेग्मी	सदस्य	९८४४८८८०२
४	श्री राजन केसी	सदस्य सचिव	९८५८०२३२३६

घ: सामाजिक विकास समिति

क्र.सं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री अमृता कुमारी सिंह	संयोजक	९८१४५८७४७२
२	श्री प्रशान्त श्रेष्ठ	सदस्य	९८४८०२९०४९
३	श्री तरुन कुमार बज्राचार्य	सदस्य	९८५८०२४४०९
४	श्री कृष्ण जोशी	सदस्य सचिव	९८४८०२७२३४

ड: पुर्वाधार विकाश समिति

क्र.सं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री वसन्त कुमार कनौजिया	संयोजक	९८४८०२३५८१
२	श्री गोविन्द प्रसाद रेग्मी	सदस्य	९८५८०२३९९१
३	श्री पुष्पा सिंह	सदस्य	९८४८०३५७८६
४	श्री भुपेन्द्र बोहरा	सदस्य	९८४६२६०९५५

च: विधेयक समिति

क्र.स.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मोहम्मद मुज्जमिल हुसेन हल्वाई	संयोजक	९८९६५६९५९९
२	श्री कौशल कुमार धोवी	सदस्य	९८५८०४४७७७
३	श्री पुष्पा सिह	सदस्य	९८९६५९३४९२
४	श्री माया शर्मा	सदस्य	९८४८०३०२७२

अनुसूचि ३

रेडियो एफ.एम तथा संचार माध्यम (टेलिभीजन तथा पत्र पत्रिकाहरुको विवरण

क्र.स.	निकाय	स्टेसन म्यानेजर	सम्पर्क नम्बर
१	बागेश्वरी एफ.एम	शुक्रक्रषि चौलागाई	९८५८०२४७०९
२	कृष्णासार एफ.एम	तुला अधिकारी	९८५१०७४२८०
३	रुबरु एफ.एम	सकिल अहमद कादरी	९८५८०६६७८६
४	रेडियो सद्भाव एफ.एम	नविन गिरी	९८४८१८२२२८
५	रेडियो मोर्निङ स्टार एफ.एम	डत्त घिताल	९८४८०२०८४२
६	रेडियो हातेमालो एफ.एम	डिल्ली वि.सी.	९८५८०२१०९९
७	भेरी एफ.एम	आरिफ अन्सारी	९८४८०२३९९७
८	नेपाल टेलिभिजन संवाददाता	रुद्र सुवेदी	९८५८०२११८१
९	कान्तिपुर टेलिभिजन संवाददाता	जे.पाण्डे, सविता जिसी	९८५८०२०५६५
१०	कान्तिपुर दैनिक संवाददाता	रुपा गहतराज	९८४८०२७७९२
११	इमेज टेलिभिजन संवाददाता	नरेन्द्र थापा	९८४८०२३६६३
१२	हिमालय टेलिभिजन संवाददाता	कृष्ण अधिकारी	९८५८०२३१६१
१३	न्यूज २४ संवाददाता	कृष्ण खनाल	९८५१०२१०८८
१४	एभिन्यूज संवाददाता	दर्गा रोकाया	९८५८०२३६६५
१५	बागेश्वरी टेलिभिजन संवाददाता	प्रियास्मृती ढकाल	९८४८१५२३२४
१६	कोहलपुर टेलिभिजन संवाददाता	रुद्र सुवेदी	९८५८०२११८१
१७	राष्ट्रिय समाचार समिति	युव राज पाण्डे	९८५७०२५०५७
१८	गोरखापत्र दैनिक संवाददाता	सिराज खान	९८४८०२३५५२

१९	दैनिक नेपालगंज संवाददाता	भलक गैरे	९८५८०२०७१
२०	मिसन टुड	बिनोद पौडेल	९८५८०२३०६९
२१	नयापत्रिका संवाददाता	दैनिक विश्वराज पछलडवा	९८४८०३२२९९
२२	एपिवान संवाददाता	टेलिभिजन लक्ष्मण ढुङ्गाना	९८५८०२४५६५
२३	विविसि नेपाली सेवा	विमला चौधरी	९८४८००२२१३

अनुसूचि ४

नेपालगंज उप महानगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूको सम्पर्क नम्बर

क्रस	नाम	पद	वडान	सम्पर्क न
१	श्री पठविर बुढाथोकी	सि अ हे व अधिकृत	१	९८४९८८१५६५
२	श्री आइतवारी चौधरी	सि अ हे व अधिकृत	२	९८६९९५३०२५
३	श्री जितकुमार शर्मा	सि अ हे व अधिकृत	३	९८६८२१५५०१
४	श्री पुष्पा खड्का	अ हे ब	४	९८४८२२२१८६
५	श्री सुरज वोहरा	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	५	९८४८०३६९३९
६	श्री नवराज न्यौपाने	सि अ हे व अधिकृत	६	९८५७८३१३२२
७	श्री लिला शर्मा	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	७	९८४८०५८१५३
८	श्री केशव राज पौडेल	सि अ हे व अधिकृत	८	९८४८०४३०५८
९	श्री अमृत चौधरी	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	९	९८४८०५७१०७
१०	श्री भागीराम थारु	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१०	९८४८८२७४१०
११	श्री शर्मिला सुवेदी	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	११	९८६८०१६५४२
१२	श्री आरती थारु	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१२	९८६६८५२१८०
१३	श्री विरजंग शाह	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१३	९८४९८९४७८९
१४	श्री मोहन देवकोटा	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१४	९८५८०३१०९१
१५	श्री जयराम पाण्डे	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१५	९८४८३००७७३
१६	श्री शारदा घर्ती	सि अ हे व अधिकृत	१६	९८४८०५३५२३
१७	श्री दिपा कुमारी थापा साउद	सि अ हे व अधिकृत	१७	९८४८२२१७०७
१८	श्री केशवराज गौतम	सि अ हे व अधिकृत	१८	९८४८०८६७०८
१९	श्री सुनिलरत्न वज्रचार्य	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	१९	९८६४८१४७२५
२०	श्री प्रकाश श्रेष्ठ	सि अ हे व अधिकृत	२०	९८४७८२१३३०
२१	श्री नन्दा कुमारी गिरी सेन	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	२१	९८४८१३६१८०
२२	श्री सरोज कुमार मिश्र	जन स्वास्थ्य निरिक्षक	२२	९८५८०३२५७७

अनुसूचि ५

नेपालगंज उप-महानगरपालिका क्षेत्रका एम्बुलेन्स विवरण

सि.नं	एम्बुलेन्स संचालन गर्ने संघ संस्थाको नाम	चालकको व्यक्ति	नाम/सम्पर्क	चालकको मोबाइल नं
१	नेरेसो जिल्ला शाखा बाँके	श्री विरेन्द्र योगी	९८४८०४४४९४	
२	भेरी अस्पताल	श्री राम कुमार चौधरी	९८५८०८०३६५	
३	विशेषज्ञ बाल अस्पताल ने.ग.	श्री युवराज थारु	९८६६२२७५१५	
४	उद्योग बाणिज्य संघ नेपालगंज	श्री दिवेश थारु	९८६०९५१४८८	
५	लियो क्लब अफ नेपालगंज	श्री राजीव कु गुप्ता	९८५८०२२२४८	
६	लियो क्लब अफ नेपालगंज	श्रीसोनु धपाली	९८६४९७१३५०	
७	संजिवनी डाइनोस्टिक सेन्टर नेपालगंज	श्री झल्लु रैदास	९८१४५०७१३६	
८	वेर्ष्टन हस्पिटल नेपालगंज	श्री राम कुमार थारु	९८४८०७१९३१	
९	नेपाल न्यु भिजन नेपालगंज	श्री अजय कोरी	९८६३२८४१४८	
१०	नेपालगंज मेडिकल क्लेज नेपालगंज	श्री जगु सिह	९८४८०२७२८८	
११	नेपाल परोपकार नेपालगंज	श्री अजय बालमिकि	९८४८०९२४३७	
१२	कान्ती आरोग्य अस्पताल ने.ग.	श्री करन वली	९८४९९८६०५५	
१३	मधेशी महिला मुस्लिम मञ्च नेपाल	श्री रिहान अन्सारी	९८१२५३५६१६	
१४	ब्रिनोज अस्पताल फुल्टेका	श्री कमान सिंह थारु	९८६८३७२९०२	
१५	वालबालिका तथा महिला विकास रनियापुर	श्री उमेश वली	९८६०९२९८७२	
१६	सोसल फाउण्डेशन बनकटी	श्री असरफ खाँन	९८१९५९९६२२	
१७	नेपाल हेल्थ क्याम्पस	श्री रजब अलि खान	९८४८०३१३१९	
१८	आइ.एन.एफ अस्पताल मानपुर	श्री कल बहादुर बपाल मगर	९८५८०५२०३०	
१९	श्री संरक्षण स्वास्थ्य सेवा संघ कोहलपुर	श्री कलिम राई	९८२२४७२३३२	
२०	सुनगाभा स्वास्थ्य	श्री शंकर खत्री	९८६५९६४४५८	
२१	एभरेष्ट हेल्थ केयर	श्री आरिफ खाँन	९८४८२९७९३७	
२२	नेपालगंज मेडिकल क्लेज	श्री दिपेश श्रेष्ठ	९८५८०२०३२४	
२३	लता केयर फाउण्डेस	श्री राज खड्का	९८२२५१४९०६	
२४	हेल्थ केयर एण्ड रिसर्च सेन्टर	श्री मान बहादुर फडेरा	९८५८०९०५९४	
२५	लायन्स क्लब अफ नेग राँझा	श्री शेर मोहमद	९७०२८२६२७६	
२६	सामुदायक प्रहरी सेवा केन्द्र बर्दिया	श्री दिपेश श्रेष्ठ	९८५८०२०३२४	
२७	स्माइल फाउन्डेशन	श्री जान अली नाँउ	९८४४८८८८३३३	
२८	भेरी अस्पताल शब वाहन	श्री राम कुमार चौधरी	९८०२५७५०६१	

अनुसूचि ६

नेपाल रेडक्रस सोसाईटी नेपालगंजका उपशाखाहरुको कार्यक्षेत्र र सम्पर्क फोन. नं.

क्र.स.	उपशाखाको नाम	उपशाखाको भौगोलिक स्थानीय तह	क्षेत्र	उपशाखाकाप्रमुख पदाधिकारीको नाम थर र सम्पर्क नम्बर			
				सभापति	मोबाइल नं.	सचिव	मोबाइल नं.
१	बेलासपुर	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री विरेन्द्रमान श्रेष्ठ	९८५८०५२६८०	बाबुराम साहू	९८५८०२३३६५
२	घरवारीटोल	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री सुरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	९८५८०२०८०६	आशा विष्ट	९८६३१४९३५५
३	सदरलाइन	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री ओमप्रकाश आजाद	९८५८०२७४९३	मुवारक सिद्धिकी	९८४८०५९४०३
४	बाँकेबगीया	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री विष्णुप्रसाद सुवेदी	९८४८०२०३८५	गोविन्दप्रसाद घिमिरे	९८४८०१९३४
५	पिप्रहवा	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री गुलाब सिंह ठाकुर	९८४८०२३००९	राम चन्द्र कलवार	९८४६९९६२९९
६	मनिकापुर	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री नमराज सापकोटा	९८५८०२८०५०	जगन्ननाथ कंडेल	९८५८०२१८२९
७	पुरैनी	नेपालगंज	उप-महानगरपालिका	श्री शिवकुमार वर्मा	९८४८०५६३५१	विक्रमकुमार पासी	९८२२४००५०८

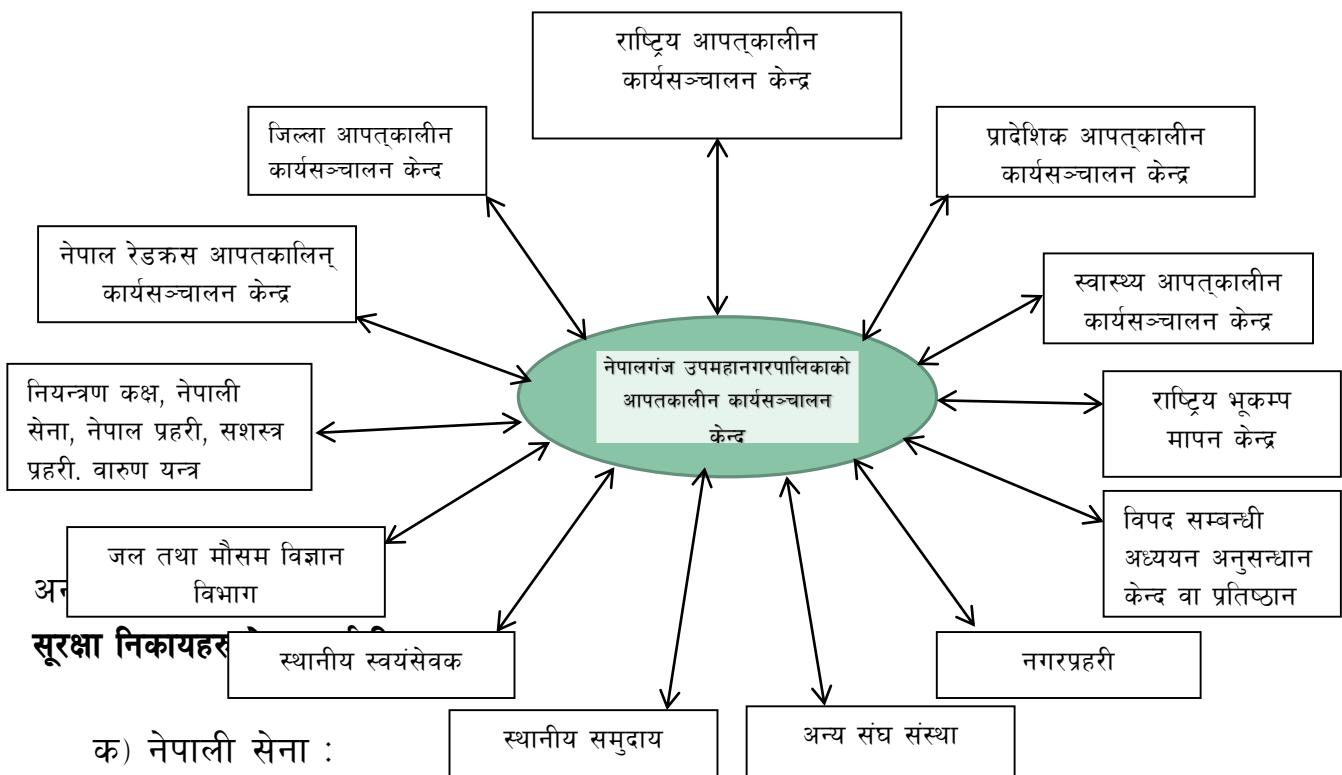
अनुसूचि ७

नेपालगंज उप-महानगरपालिका वारुण यन्त्र शाखाका कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.स.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१	श्री भनक बहादुर खड्का	प्रमुख ईन्वार्ज	९८४४२४७४०८
२	श्री आनन्द कुमार वर्मा	ईन्वार्ज	९८४८२४०६६२
३	श्री प्रेम प्रशाद कोरी	दमकल ड्राइभर	९८२४५०९९९४
४	श्री आपा सिंह सिख	दमकल ड्राइभर	९८६६२१५२६२
५	श्री पुरन चमार	फायर मेन	९८२५५६१९३२
६	श्री रिख बहादुर राना	फायर मेन	९८६६०१८२१५
७	श्री नरेन्द्र सिंह सिख	फायर मेन	९८४८०२६५७४
८	श्री मो. जुवेर हल्वाइ	फायर मेन	९८४८०२५९८०
९	श्री मेराज अली वागवान	फायर मेन	९८४८०४५४९९

क्र.स.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर
१०	श्री राम सिंह सिख	फायर मेन	९८१५५२८७७७
११	श्रीसवीन लामा	फायर मेन	९८०२५४३२२६
१२	श्री कमल थापा मगर	फायर मेन	९८२५५३६५४६
१३	श्री अकिल अहमद सेक	दमकल ड्राइभर	९८४८०४६१६६
१४	श्रीसन्तोष कुमार थापा क्षेत्री	फायर मेन	९८०४५७६००४

अनुसुची ८ सञ्चार संयन्त्र

क्र.स.	नाम थर	पद	यूनिट ईन्वार्जको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	नेपाली सेनाबज्रदल गण	प्र.से.	श्याम आत्रय पौडेल	९८५७०४५९३३
२	नेपाल राष्ट्र बैंक बज्रदल गण	उ.से	नुर बहादुर पण्डित	९८४६१३१४५२
३	बज्रदल गण, सुरक्षा से.मु, कारागार	सहसेनानी	दिक्षान्त कुमार श्रेष्ठ	9845905416
४	बज्रदल गण, सुरक्षा से.मु	सहसेनानी	लक्ष्मिथारु	९८४८०५५१३१
५	बज्रदल गण, सुरक्षा से.मु, नं ४ बाहिनी रोड	ज.म.	सेस्कान्त तिवारी	9847628143

ख) सशस्त्रप्रहरी बल :

स.नं. युनिटको नाम	युनिट रहेको स्थानको ठेगाना	कमाण्ड/को विव/ण		युनिटको नाम	युनिट रहेको स्थानको ठेगाना
१	नं. ३० गण हेक्वा बागेश्वरी बाँके	जिल्ला बाँके नेपालगंज उप-महानगरपालिका-१४ नेपालगंज	सप्रउ	श्री रमेश विक्रम शाही	०८१५२७२७१- ९८५१२७२११७
२	बि.ओ.पि.जयसपुर	जिल्ला बाँके नेपालगंज उप-महानगरपालिका-१६ जयसपुर	सप्रनाउनि	श्री विरेन्द्र लम्साल	९८४८०४१२८७
३	बि.ओ.पि.जमुनाह	जिल्ला बाँके नेपालगंज उप-महानगरपालिका-१६ जमुनाह	सप्रनाउ	श्री धनसिंह धामी	९८५१२५८४०७
४	बि.ओ.पि.कालाबञ्जार	जिल्ला बाँके नेपालगंज उप-महानगरपालिका-१५ पिप्रहवा	सप्रनि	श्री मिन बहादुर खत्री	९८४८२२०९५५
५	आयल निगम सुरक्षा वेश राँभा	जिल्ला बाँके नेपालगंग उप-महानगरपालिका वडा नं.-२० राँभा	सप्रनि	श्री प्रेम बहादुर तामाङ	९८५११५००२६
६	कारागार सुरक्षा वेश नेपालगंज	जिल्ला बाँके नेपालगंग उप-महानगरपालिका वडा नं.-१० नेपालगंज	सप्रनाउ	श्री धर्मेन्द्र बम	९८५८०२५९९९

ग) नेपालप्रहरी :

कार्यालय	दर्जा	नामथर	
ज.प्र.का. बाँके	प्र.उ.	श्री शन्तोष सिंह राठौर	९८५८०५५५ ५५
	प्र.ना.उ.		
	प्रनि	श्री चक बहादुर डमरपाल	९८५१२८१४ ९०
	प्रनि	श्री भिम बहादुर कार्की	९८५७०९०२ ८९
	प्रनि	श्री नरेश बि.क.	९८५१२२५२ १३
	प्रनि	श्री महेश्वरी विष्ट	९८४३८६५९ ६५
	प्रनि	श्री इन्द्रजित सुनार	९८५८०९०३ ९९
	नि. प्रबनानि	श्री शन्तोष शाह	९८५८०९०६ १८
व.प्र.का.नेपालगञ्ज	प्र.स.नि.	श्री सावित्रि गिरी	९८५८०९०९ ७७

ई.प्र.का.जयसपुर	प्र.ना.नि.	श्री सन्त बहादुर गुरुड	९८६५३१९५ ५०
अ.प्र.पो.गणेशमान	प्र.ना.नि.	श्री राजेन्द्र बस्नेत	९८६२५३२४ ३२
चोक	प्र.ह.	श्री नवराज खनाल	९८६४७८२५ २८
अ.प्र.पो.नगरभवन	प्र.ह.	श्री जिवन नेपाली	९८४८३५७९ ५२
अ.प्र.पो.बसपार्क ने.	प्र.ब.ह.	श्री कृष्ण बहादुर बोहरा	९८६६९०४४ ५७
अ.प्र.बिट विशाल नगर	प्र.स.नि.	श्री देव बहादुर खड्का	९८५८०९०१ ५१
अ.प्र.बिट सिद्धार्थ भ्यु	प्र.ब.ह.	श्री सुवास बराल	९८६८०३०२ ३२
अ.प्र.बि.भेरी प्राविधिक	प्र.स.नि.	श्री कुल बहादुर बम	९८०३०१२२ २४
अ.प्र.पो.बागेश्वरी मन्दिर अ.प्र.बिट राभाचोक	प्र.ह.	श्री गणेश खड्का	९८४८०७०१ २३
	प्र.ज.	श्री हेमन्त के.सी.	९८४७९३६२ ६८
अ.प्र.बिट न्युसिटि भेरी अंचल अस्पताल	प्र.ह.	श्री केशब घर्ती	९८६६५०५२ ५१
	प्र.ज.	श्री रमेश प्रशाद रिजाल	९८५५०४३३ २२
	प्र.स.नि.	श्री दिल बहादुर बुढा	९८४७४७१० २७
	प्र.ब.ना.नि.	श्री ओम पौडेल	९८५८०२३५ १०
नर्सिङ होम नेपालगंज	प्र.ज.	श्री पुजा शाही	९८६७९५६२ ०६
	प्र.नि.	श्री महेश्वरी बिष्ट	९८४३८६५९ ६५
	प्र.ना.नि.	श्री दिलसरा राना	९८४८०२८३ ४६
	प्र.स.नि.	श्री अमृता थापा	९८६८९३७४ ६२

	प्र.स.ह.	श्री कालिका बि.क.	९८६८१२६२ २५
--	----------	-------------------	----------------

अनुसुची १०

स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रसंग सम्बन्धित विवरण

क्र. स.	नाम थर	पद	निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री शिव प्रसाद रिजाल	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	नेपालगंज उप-महानगरपालिका	९८५८०६६१११
२	श्री समिर प्रताप सिह	सयोजक	नेपालगंज उप-महानगरपालिका, वातावरण तथा विपद् समिति	९८५८०२२२८४
३	श्री प्रकाश डिसी	प्रमुख	नेपालगंज उप-महानगरपालिका, वातावरण तथा विपद शाखा	९८४८०६६६२१
४	श्री रुपन ज्ञवाली	सूचना व्यवस्थापन अधिकृत	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५८०२३९००
५	श्री सुर्य बोगटी	नगर प्रहरी प्रमुख	नगर प्रहरी	९८५८०२४९९७
६	श्री सरिता बस्नेत	नगर प्रहरी	नगर प्रहरी	९८६६३५००९४

अनुसुची ११

क्रियासिल राजनैतिक दलहरु :

क्र. स.	नाम थर	पद	निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री किस्मत कक्षपती	अध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	९८५८०२००५८
२	श्री नारायण गौडेल	सभापती	नेपाली काग्रेस	९८५८०२४०४१
३	श्री डम्बर बहादुर बि.क.	अध्यक्ष	नेकपा माओवादी	९८५८०२१६८२
४	श्री कमरुद्धिन राई	अध्यक्ष	जनता समाजवादी पार्टी	९८५८०२७८४९
५	श्री नरेन्द्र पौडेल	अध्यक्ष	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पाटी	९८५८०२५९९८
६	श्री भिम प्रशाद देवकोटा	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमोर्चा पाटी	९८५८०२४७४१

अनुसुची १२

बाढ़ी पूर्व सूचना प्रणाली र साईरन अपरेटर विवरण :

क्र. स.	केन्द्रका प्रकार	केन्द्रको नाम	नदि जिल्ला	गेजरिडर/ मौसमअवलोकन कर्ताको नाम	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	हावापानी केन्द्र	नेपालगंज	बाँके	श्री राम जान अली	९८१५५००५३५	स्वचालीत

क्र. सं.	केन्द्रका प्रकार	केन्द्रको नाम	नदि जिल्ला	गेजरिडर/ मौसमअवलोकन कर्ताको नाम	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
२	एरोसिनेपटीक केन्द्र	राभा एयरपोर्ट	बाँके	श्री पल बहादुर विक	९८४८१७३७२३	स्वचालीत
३	वर्षामापन केन्द्र	भगवानपुर डोन्डा	बाँके	श्री ओम प्रकाश मौर्य	९८६८१८५९६०	स्वचालीत
४	जलसतह मापन	मुसुरीखेत	डुडुवा		९८४८१३३३६	स्वचालीत
५	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	कोहलपुर	बाँके		९८५८०५२२३४ ०८१-५४२९०७	

अनुसूचि १३

वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं ३ विवरण

क्र. सं.	नाम थर	पद	निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	मो. अयूब सिद्धिकी	संयोजक	ने.उ.न.पा वडा नं ३	९८४८०२५४९७
२	मो. जमाल हलवाई	सदस्य	ने.उ.न.पा वडा नं ३	९८४८१०५०२७
३	श्री प्रिन्स गुप्ता	सदस्य	वडा सदस्य	९८४८०२८७७८
४	श्री कमरुन निसा अन्सारी	सदस्य	वडा सदस्य	९८०४५६५०६८
५	श्री बसन्ती कनोजिवा	सदस्य	वडा सदस्य	९८१४७७७६७१३
६	श्री जित बहादुर शर्मा	सदस्य	स्वास्थ्य	९८६८२१५०५०९
७	श्री अकिल महमद अन्सारी	सदस्य	(फुलवारी मस्जिद)	९८२२५७७१०२
८	श्री फिदा हुसेन अन्सारी	सदस्य	जामा मस्जिद	
९	श्री पंकज गुप्ता	सदस्य	(नेपाली काग्रेस)	
१०	श्री मैनुदिन शाह	सदस्य	(नेकपा माओवादी)	
११	मो. इरफा मनिहार	सदस्य	(नेकपा एमाले)	
१२	श्री तमुभुम नानो अन्सारी	सदस्य	(ईस्लामिक मस्जिद)	
१३	श्री सुवेदा फहरीन	सदस्य	(फामा फाउण्डेशन)	९८०४५४२०५७
१४	श्री निसा रव्वानी	सदस्य	(वाल क्लव)	९८८४०४४४१६
१५	श्री मैमुना सिद्धिकी	सदस्य	(महिला समाजसेवी)	९८४८०५३२१२
१६	श्री खालिद ईकवाल ईराकी	सदस्य	(रेडक्रस)	
१७	श्री दिपेन्द्र कुमार सिह	सदस्य	(वडा प्रहरी)	
१८	श्री मुजब्मील हुसेन हलवाई	सदस्य	(जसपा)	
१९	श्री लियाकल अली अन्सारी	सदस्य	(लोसपा)	९८४८०२२०१५

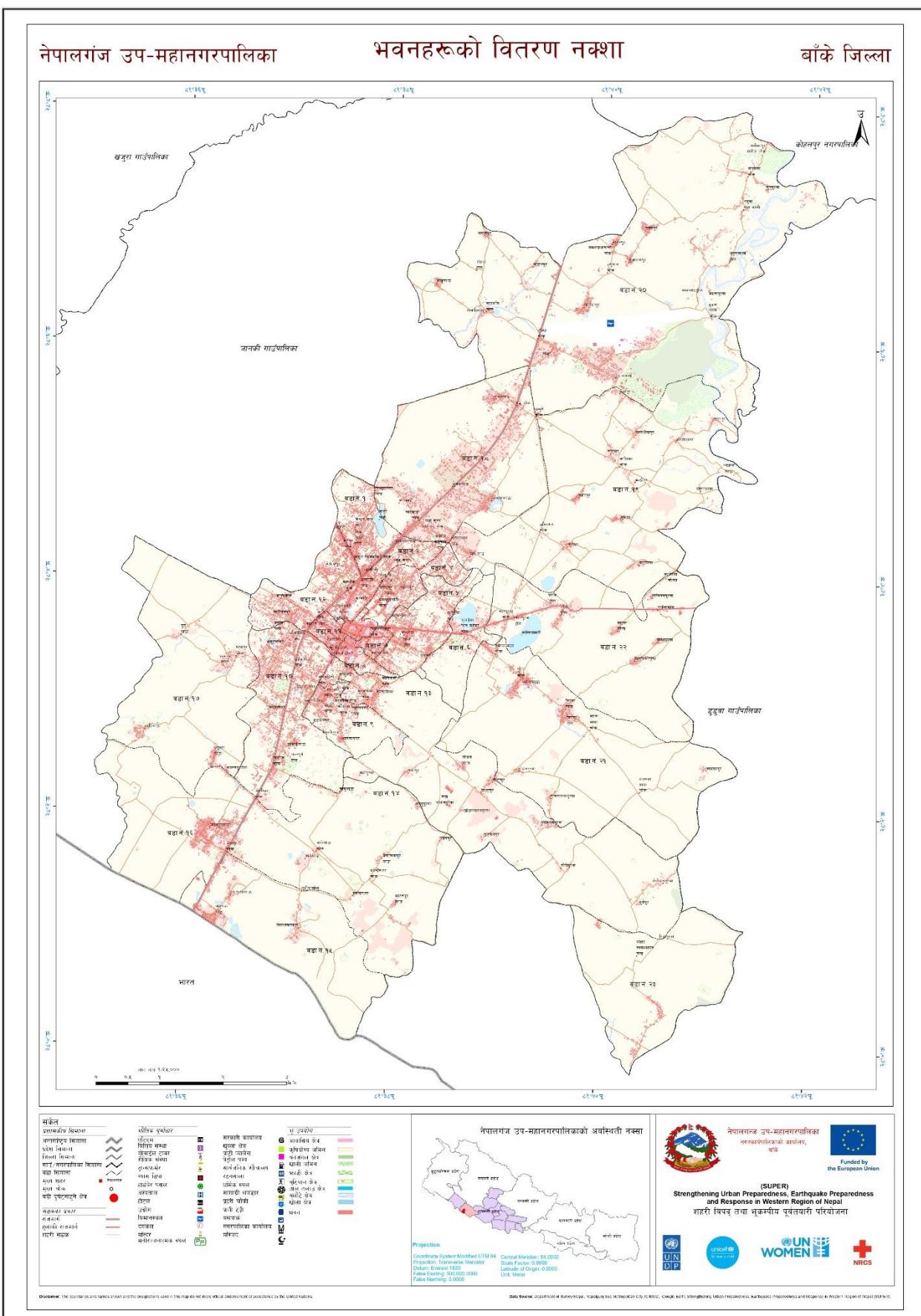
क्र. सं.	नाम थर	पद	निकाय	सम्पर्क नम्बर
२०	श्री सरस्वती प्रजापती	सदस्य	महिला स्वास्थ्य स्वम सेविका)	९८६८९२११३१
२१	श्री महेस कुमार यादव	सदस्य सचिव	वडा सचिव	

अनुसूचि १४

वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं ७ विवरण

क्र. सं.	नाम थर	पद	निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री प्रशान्त श्रेष्ठ	संयोजक	वडा अध्यक्ष	९८४८०२९०४९
२	श्री चन्द्रकला गुरुड	सदस्य	वडा सदस्य	९८१६५७१५०७
३	श्री कल्पना नेपाली	सदस्य	वडा सदस्य	९८२४५०२०२७
४	श्री नुर मोहमद खाँ	सदस्य	वडा सदस्य	९८४८०२३२८४
५	श्री समिर खान	सदस्य	वडा सदस्य	
७	श्री दिपेन्द्र कुमार सिंह	सदस्य	वडा प्रहरी कार्यालय	९८५८०९०३९९
८	श्री प्रतिभा नेपाली	सदस्य	(नेकपा माओवादी)	९८०४५६८६६३
९	श्री एकता नेपाली	सदस्य	(जसपा)	९८१६५५८८८४
१०	श्री नईमुद्धिन एराकी	सदस्य	(नेकपा एमाले)	९८४८०५२९३२
११	श्री किशोर बहादुर थापा क्षेत्री	सदस्य		९८२२४९९२९९
१२	श्री शुकलाल नेपाली	सदस्य	अध्यक्ष सेफ नेपाल	९८६८३६६३१५
१३	श्री हिमाल केसी	सदस्य	वडा प्रहरी कार्यालय	९८५८०९९२९४
१४	श्री नितु शाह चन्द	सदस्य	राप्रपा	९८४८०२२०२४
१५	श्री लिला शर्मा	सदस्य	जनस्वास्थ्य निरिक्षक	९८४८०५८१५३
१६	श्री रिजवान कसगर	सदस्य	सामाजिक कार्यकर्ता	९८१५५२९९०२
१७	श्री संजग नाग	सदस्य	लेखापाल महेन्द्र मा.वि	९८४८०२९७०३
१८	श्री राजेश कुमार यादव	सदस्य	प्र.अ. महेन्द्र मा.वि	९८०२५४४३२७
१९	श्री राजेश श्रेष्ठ	सदस्य		९८४८०२७००५
२०	श्री ओम प्रकाश अहमद	सदस्य	रेडक्स उसशाखा सभापती	९८५८०२७४९३
२१	श्री ईन्द्र बहादुर केसी	सदस्य सचिव	वडा नं ७	९८४९५२९९८५

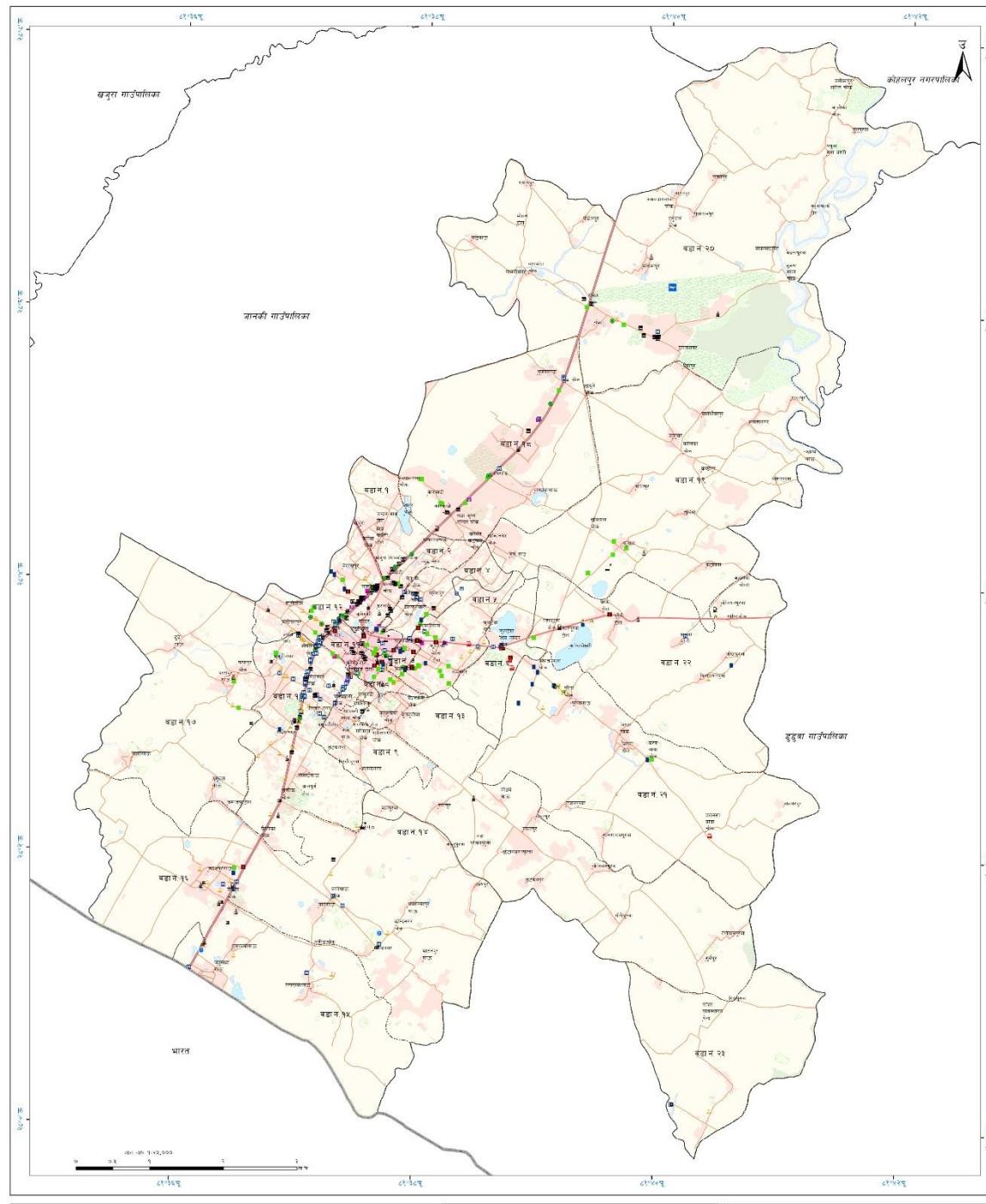
अनुसूचि १५

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

भौतिक पूर्वाधार क्षमता नक्सा

बाँके जिल्ला

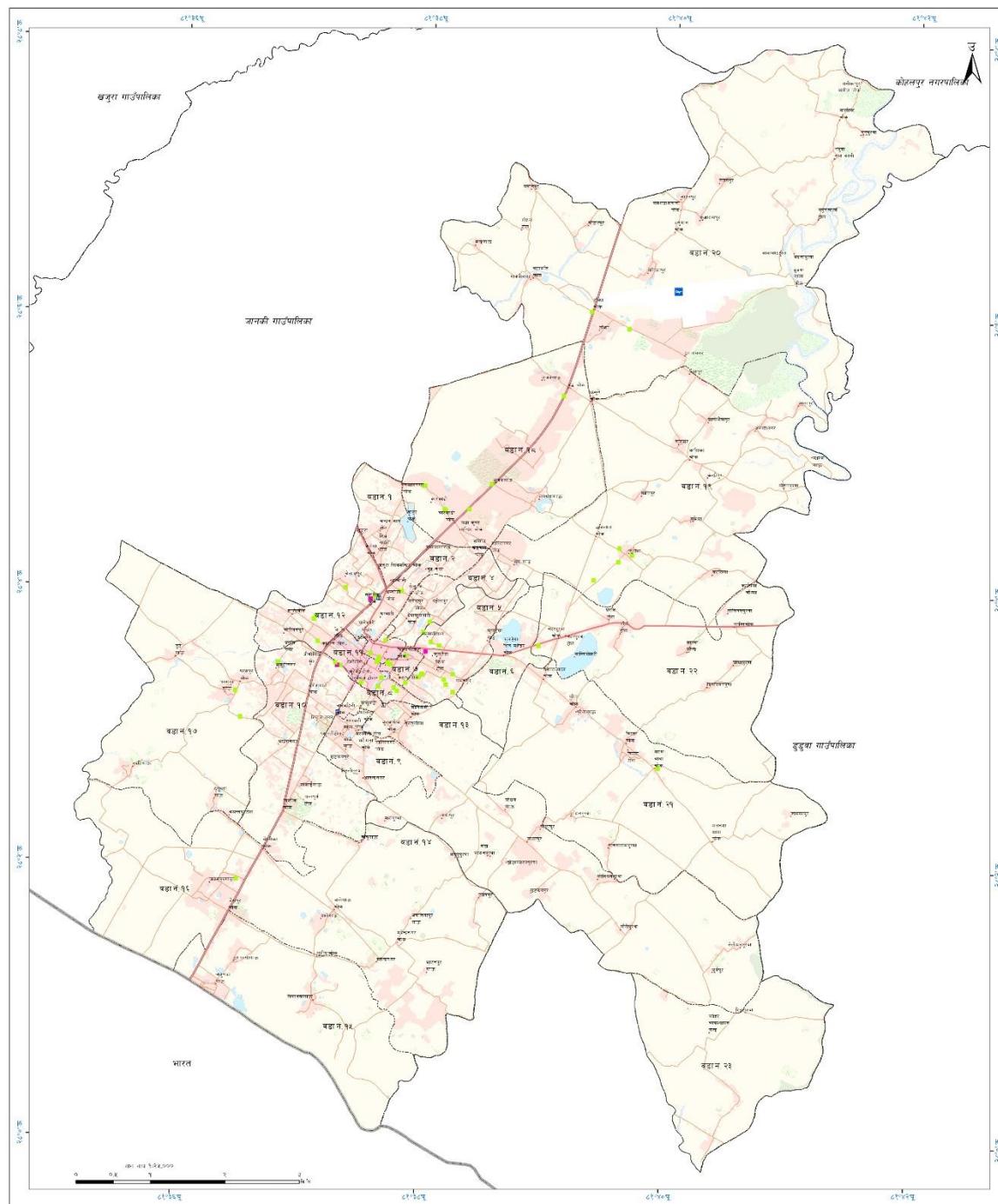
Disclaimer: The boundaries and names shown and the designations used in this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Data Source: Department of Survey Nepal, National Sub-Mission City, ICIMOD, Geog-Earth, Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal (SUPER), UNDP, UN Women and NRC.

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

खुल्ला क्षेत्रको नक्सा

बाँके जिल्ला

संकेत

प्राकृतिक स्थिति	मूल लेख
सामाजिक स्थिति	मूल देख
पर्यावरणीय	दृष्टि अवधारणा
विभागीय	विवरणीय सोचावाच
नागरिक सामाजिक स्थिति	टरेक्चर
वात स्थिति	वात स्थिति
मूल विकास	मूल विकास
संरक्षण	संरक्षण
वातावरण	वातावरण
हावाही सामाजिक	हावाही सामाजिक
पर्यावरण	पर्यावरण

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

Funded by the European Union

(SUPER)
Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal
शहरी विपद् तथा नक्षमीय प्रतिवारी परियोजना

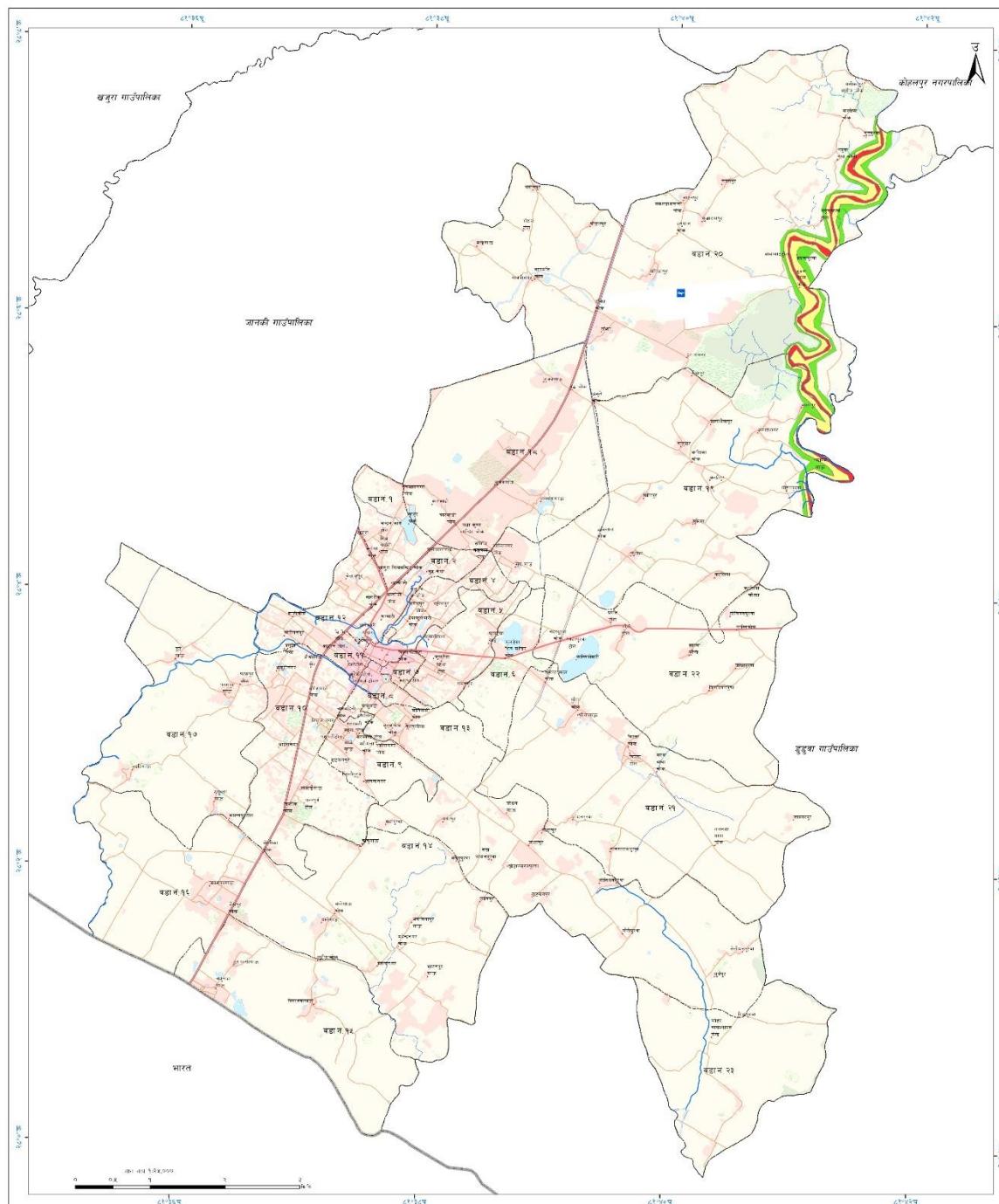

Data source: Department of Survey Nepal, National Remote Sensing Technology Unit, ICIMOD, CCAFS, Strengthening Urban Resilience, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal Project.

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

बाढी तथा हुबान जोखिम क्षेत्र नक्सा

बाँके जिल्ला

नेपालगंज उप-महानगरपालिका
नेपालगंज उप-महानगरपालिका
नेपालगंज उप-महानगरपालिका
नेपालगंज उप-महानगरपालिका

(SUPER)
Strengthening Urban Earthquake Preparedness
and Response in Western Region of Nepal

Funded by
the European Union

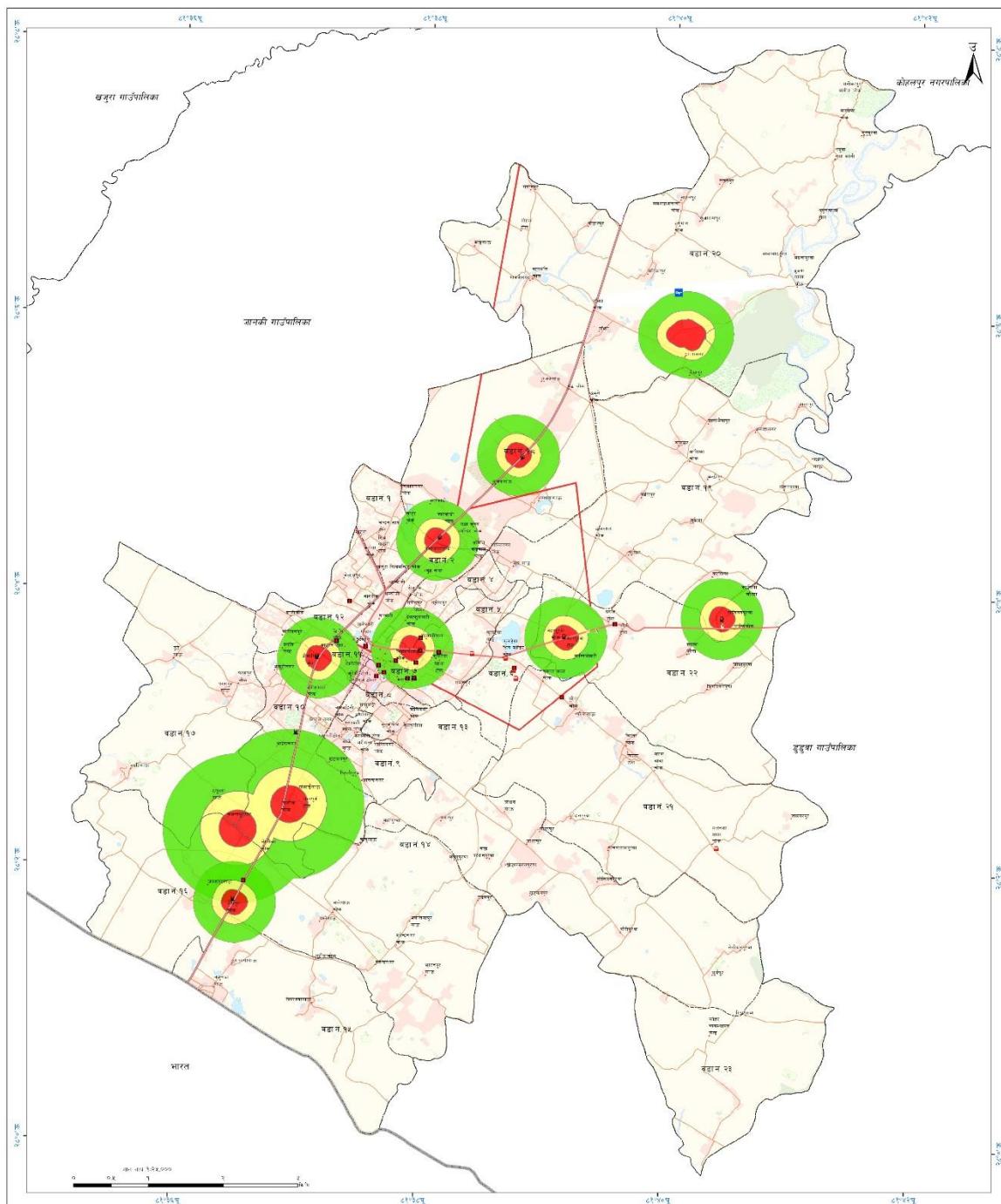
Data source: Department of Survey Nepal, Topographic Technical City Council, CAGC-BP, Strengthening Urban Resilience, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal Project

Data source: Department of Survey Nepal, Topographic Technical City Council, CAGC-BP, Strengthening Urban Resilience, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal Project

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

आगलागी जोखिम क्षेत्र नक्सा

बाँके जिल्ला

(SUPER)
Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal
शहरी विप्रव तथा भूकम्पीय प्रदत्तपारी पारियोजना

Funded by
the European Union

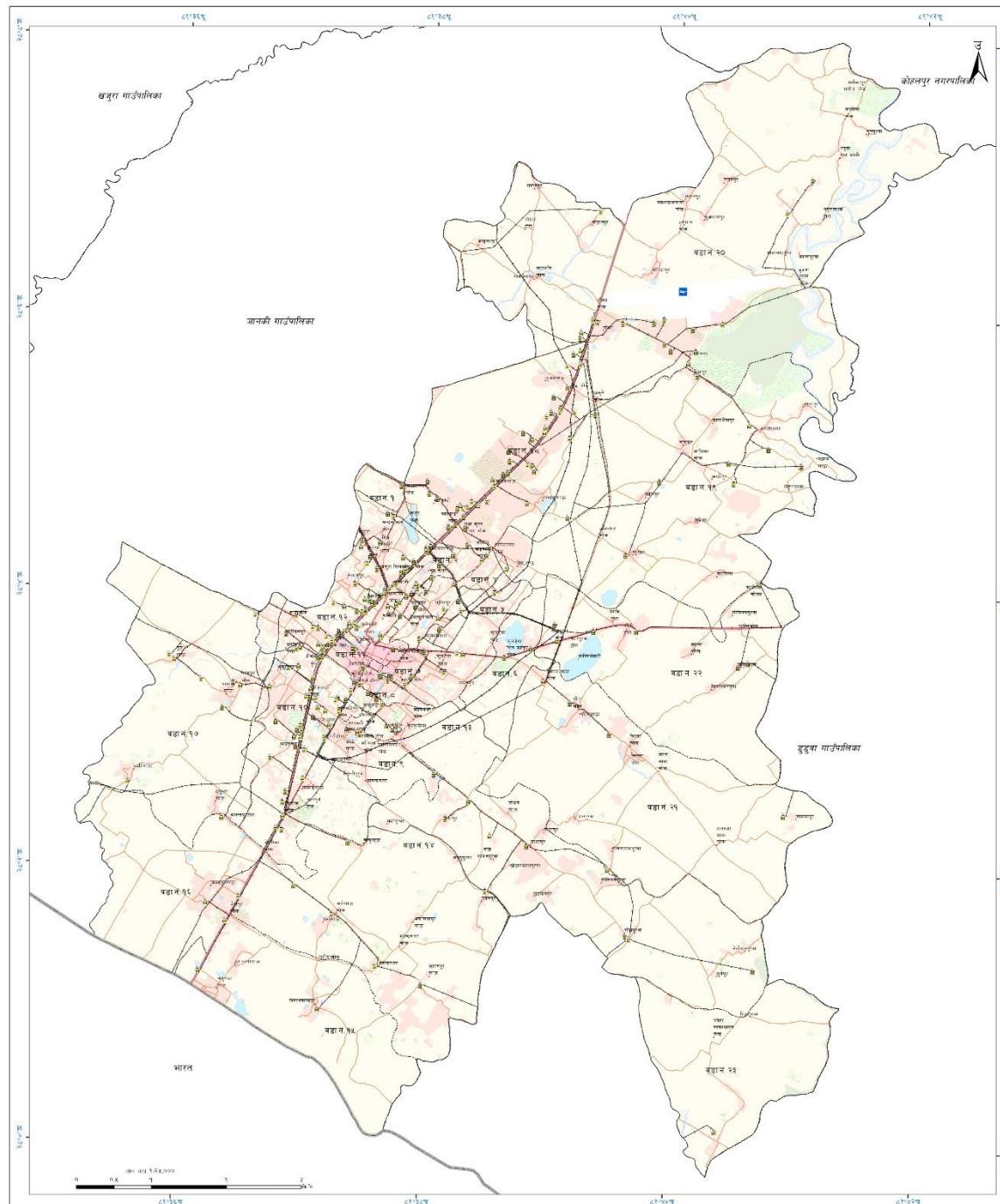
Disclaimer: The boundaries and names shown and the designations used in the map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Data Source: Department of Survey Nepal, Republic of Nepal

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

ट्रान्सफर्मर तथा हाइटेनशन लाइन को वितरण

बाँके जिल्ला

नेपालगंज उप-महानगरपालिका
नेपाल लोकतान्त्रिक गणराज्य
राष्ट्र

Funded by
the European Union

(SUPER)
Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness
and Response in Western Region of Nepal

शहरी विप्रवर्ती तथा भूकम्पीय प्रवर्त्यारी पारदानन्दन

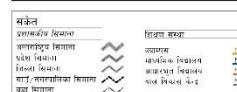
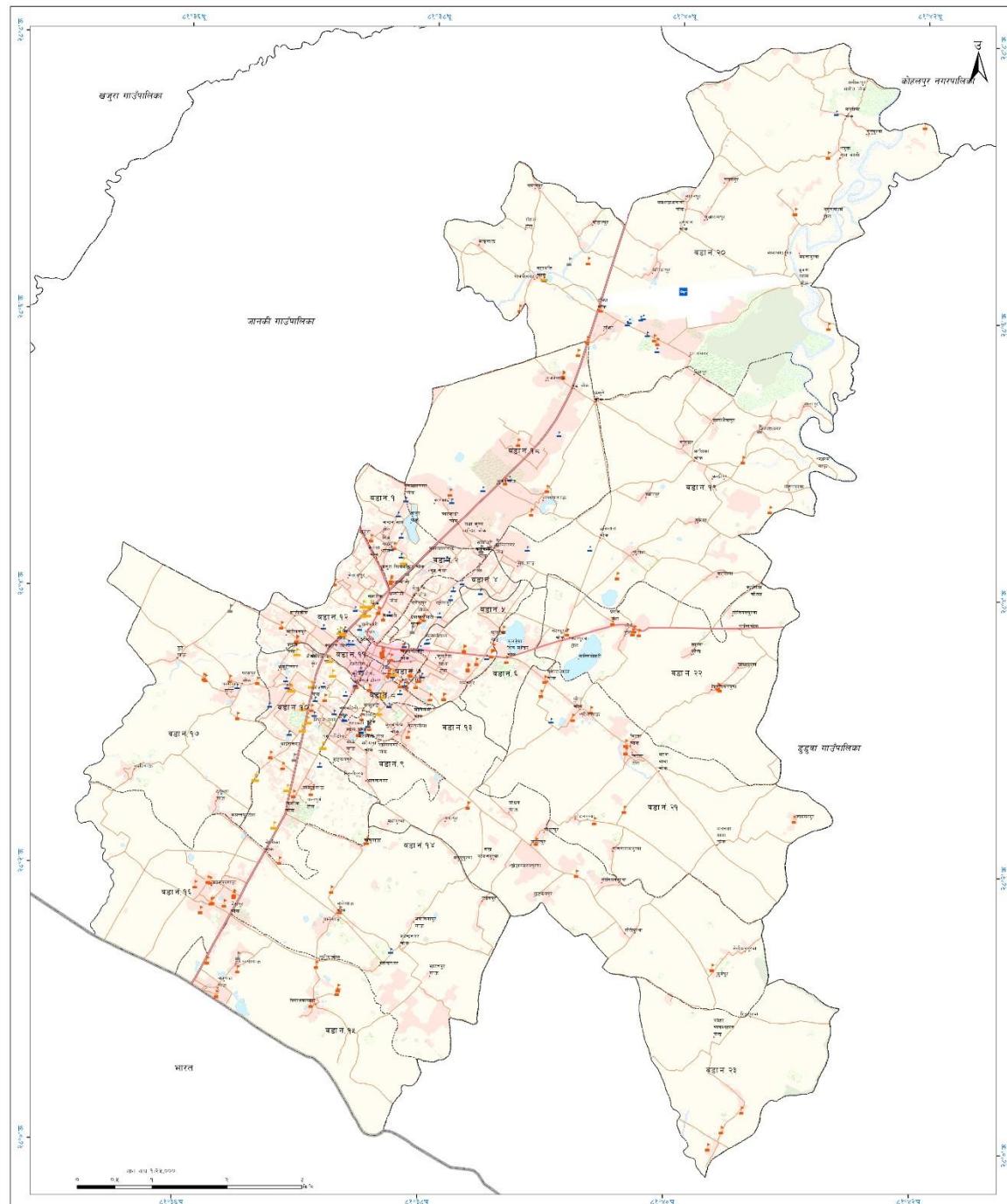
Data Source: The boundaries and names shown and the designations used in the map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Data Source: Unpublished Survey Recordings by Super Project

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

शैक्षिक संस्था को वितरण नक्शा

बाँके जिल्ला

नेपालगंज उप-महानगरपालिका
नेपालगंज उप-महानगरपालिका अधिकारी,
बाँके

Funded by
the European Union

(SUPER)
Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness
and Response in Western Region of Nepal

शहरी विपद् तथा भूकम्पीय प्रवत्यारी पारिवारका

Data Source: OpenStreetMap Nepal, Google Map, Strengthening Urban Preparedness and Response in Western Region of Nepal, UNDP, UN Women, NRCS.

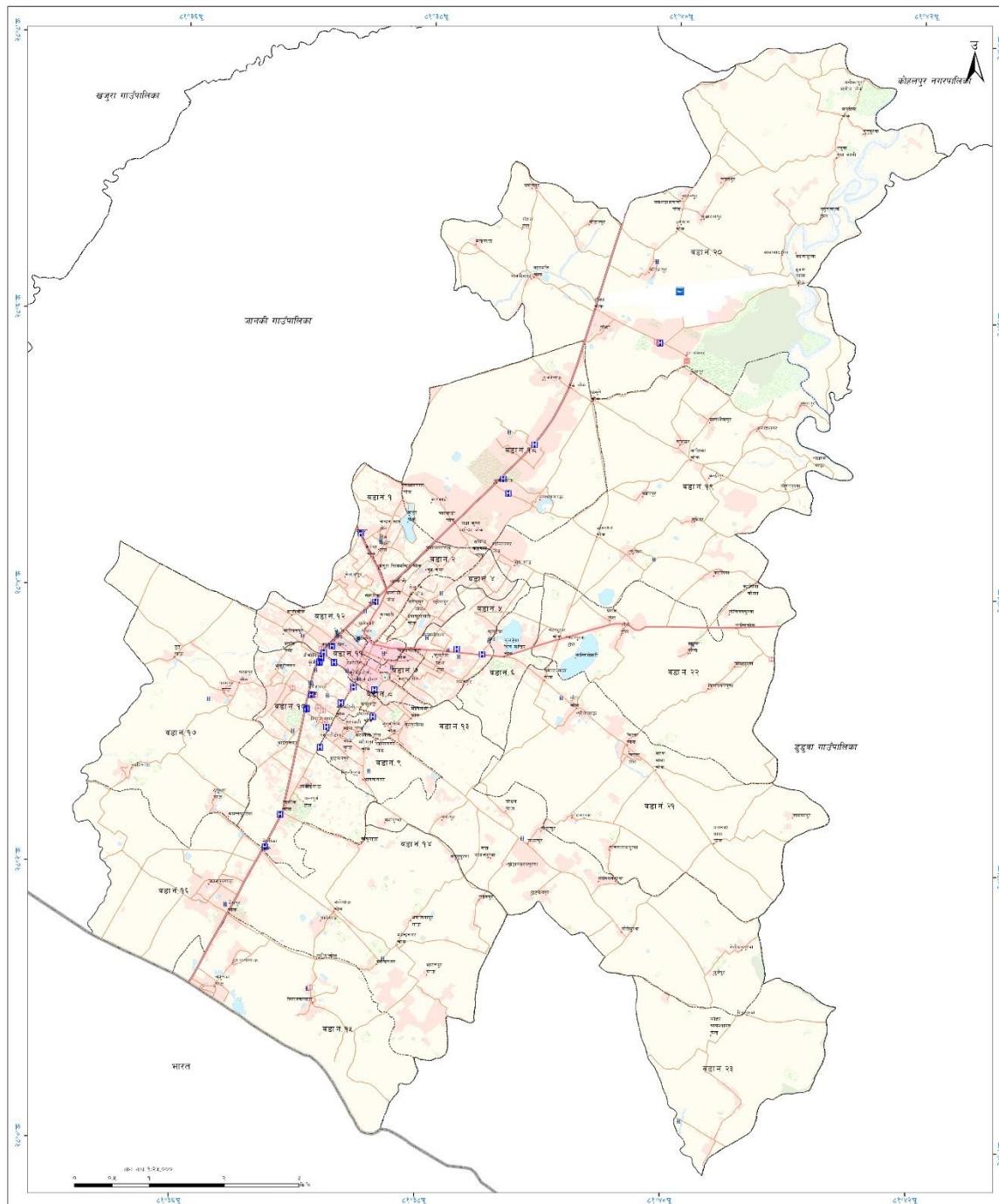
Disclaimer: The countries and names shown and the designations used in this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Data Source: OpenStreetMap Nepal, Google Map, Strengthening Urban Preparedness and Response in Western Region of Nepal, UNDP, UN Women, NRCS.

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

स्वास्थ्य संस्था को बितरण

बाँके जिल्ला

संकेत

संकेत	संकेतका विवरण
स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य संस्था
स्वास्थ्य केन्द्र	स्वास्थ्य केन्द्र
स्वास्थ्य कोठी	स्वास्थ्य कोठी
स्वास्थ्य सेवा	स्वास्थ्य सेवा
सरकारी विद्यालय	सरकारी विद्यालय
सारांशी विद्यालय	सारांशी विद्यालय
सरकारी बालबन्धन	सरकारी बालबन्धन
सारांशी बालबन्धन	सारांशी बालबन्धन

संकेतका विवरण

संकेतका विवरण
संकेतका विवरण
संकेतका विवरण
संकेतका विवरण
संकेतका विवरण

नेपालगंज उप-महानगरपालिकाको विचास्त्री नक्सा

Projection

Coordinate System: Modified UTM 84
Central Meridian: 84.0000
Project: Transverse Mercator
Datum: Everest
False Easting: 300.000000
False Northing: 0.0000

Data Source: Department of Survey Nepal, Technical Unit, Hydrology and Meteorology Unit, Central Bureau of Statistics, BSR, Strengthening Urban Resilience, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nepal

(SUPER)
Strengthening Urban Earthquake Preparedness
and Response in Western Region of Nepal
शाही विपद्ध तथा भूकम्पी प्रतिरोधन

Funded by
the European Union

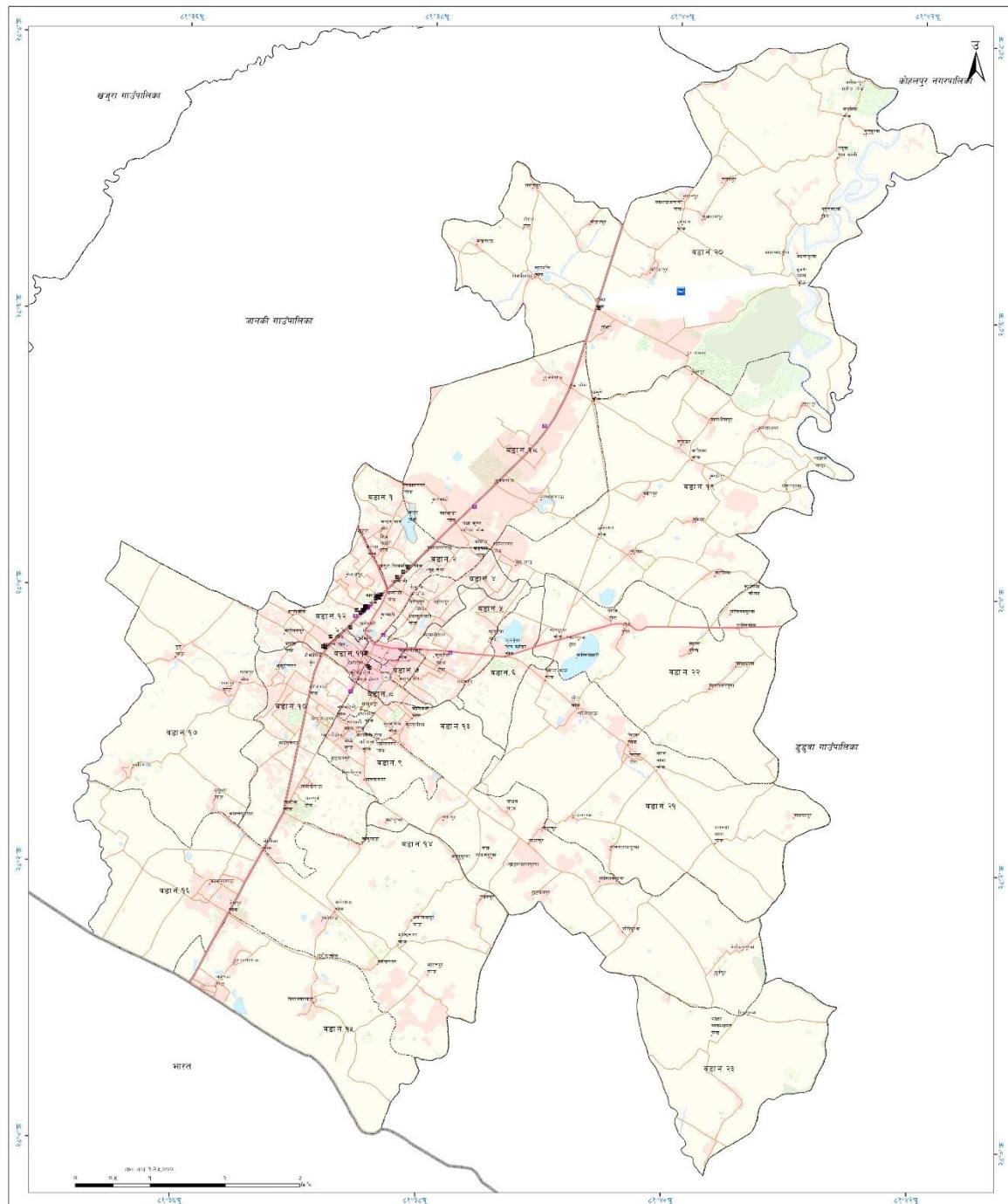

Disclaimer: The boundaries and names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

नेपालगंज उप-महानगरपालिका

बित्तिय संस्थाको नक्सा

बाँके जिल्ला

१५

the European Union

European Union

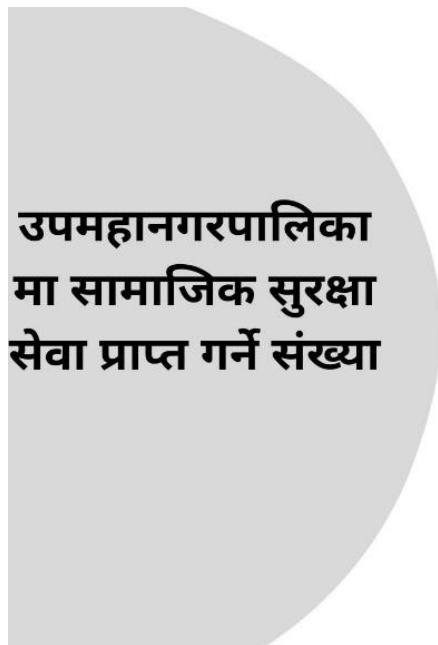
DISCLAIMER: The boundaries and names shown and the designations used in the map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Data Source: Department of Survey Nigeria, NIGERIA INSTITUTION OF GEOGRAPHY AND STATISTICS (NIGSTAT), Google Earth, Strengthening Urban Preparedness, Earthquake Preparedness and Response in Western Region of Nigeria (SERWEN).

अनुसूचि १८

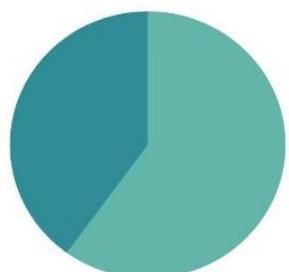
उप-महानगरपालिकामा सामाजिक सुरक्षा सेवा प्राप्त गर्ने संख्या

चित्र नं १८

जम्मा लाभान्वित संख्या : १९८८

पुरुष : ८२३४

लडिला : ७६५५

अनुसूचि १९

भुकम्प विपद् प्रतिकार्य तालिका

समयावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरू	जिम्मेवारी	न्यून प्रभाव	मध्यम प्रभाव	उच्च प्रभाव
० देखि १ दिन सम्म	DDMC को बैठक बस्ने	DEOC, DDMC	✓	✓	✓
	विपद् को प्रभावको प्रारम्भिक सूचना लिने	भूकम्प मापन केन्द्र, DEOC, DDMC	✓	✓	✓
	प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन र सम्प्रेषण	DDMC, DEOC, NRCS सुरक्षा निकाय		✓	✓
	खोज तथा उद्धार टोली परिचालन	सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह, रेडक्रस		✓	
	प्राथमिक उपचार सेवा	स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस	✓	✓	✓
	विषयगत क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने	DDMC, LDMC		✓	✓
	सूचना तथा संचार	DEOC, LEOC	✓	✓	✓
	आश्रय स्थल, खानेपानी, सरसफाई र अन्य अवस्थाको जानकारी लिने	DEOC, LEOC खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन		✓	✓
	तयारी खाना, खानेपानीको	सरोकारवाला निकाय,		✓	✓
	सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्ने	DDMC, LDMC		✓	✓
	राहत सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	DDMC, LDMC		✓	✓
	सम्बन्धित निकायहरूलाई दैनिक जाहेरी	DEOC/LEOC	✓	✓	✓
दोश्रो दिन	तथ्यांक विश्लेषण र सूचना प्रवाह	DDMC, LDMC, DPHO		✓	✓
	संकटासन्न व्यक्ति परिचान गर्ने	DDMC, LDMC		✓	✓

समयावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	न्यून प्रभाव	मध्यम प्रभाव	उच्च प्रभाव
खोज तथा उद्धार एवं राहत वितरण, आश्रय स्थलको व्यवस्था	क्षेत्रगत अगुवा निकायहरुको बैठक	DDMC/LDMC		✓	✓
	घाइते तथा विरामीहरुको वर्गीकरण गरी माथिल्लो निकायमा निःशुल्क उपचारको व्यवस्था गर्ने	DDMC, LDMC, DPHO		✓	✓
	अवरोध सेवाको व्यवस्थापन गर्ने	DDMC, LDMC, सुरक्षा निकाय, सडक विभाग,		✓	✓
	प्रतिकार्यको समिक्षा र सम्बन्धित निकायहरुलाई दैनिक जाहेरी	DEOC/LEOC		✓	✓
	सूचना प्रवाह	राष्ट्रिय भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत् कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	✓	✓	✓
तेश्रो दिन	खोज तथा उद्धार कार्यको निरन्तरता	सुरक्षा निकाय, समुदाय, LDMC, DDMC		✓	✓
	राहत वितरण/अस्थायी आवास निर्माण	सुरक्षा निकाय, समुदाय, LDMC, DDMC, I/NGO		✓	✓
	उपचार तथा स्वास्थ्य सेवा	स्वास्थ्य चौकी, मेडिकल क्लेज, नेपाल प्रहरी अस्पताल, आर्मी अस्पताल, भेरी अञ्चल अस्पताल	✓	✓	✓
	संरचना वर्गीकरण	स्थानीय तह, DUDBC, DDMC नेपाल इन्जीनियर एसोशियन	✓	✓	✓
	कार्यको समिक्षा र सम्बन्धित निकायहरुलाई दैनिक जाहेरी	DEOC/LEOC	✓	✓	✓
चौथो दिन	अवरुद्ध सेवा, सडक, टेलिफोन, विद्युत आदि मर्मत, सुचारू	उ.न.पा, सुरक्षा निकाय, गैसस		✓	✓
	सामाजिक सुरक्षा	सुरक्षा निकाय, उ.न.पा, DDMC		✓	✓
	शव व्यवस्थापन निरन्तरता दिने	उ.न.पा, रेडक्रस, जि. विपत् व्यवस्थापन समिति		✓	✓
	महामारी नियन्त्रण	उ.न.पा, रेडक्रस, जि. विपत् व्यवस्थापन समिति		✓	✓
	कार्यको समिक्षा र सम्बन्धित निकायहरुलाई दैनिक जाहेरी	LEOC, DEOC	✓	✓	✓
पाँचौं दिन	सम्भावित पराक्रम्पनको सूचना लिने	LEOC, DEOC	✓	✓	✓
	जनसमुदायमा सूचना प्रवाह गर्ने	LEOC, DEOC	✓	✓	✓
	खोज तथा उद्धार कार्यजारी राख्ने	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, उ.न.पा	✓	✓	✓
	पूर्व राहत वितरण पुगेन पुर्ण विवरण लिने र नपुग अवस्थामा राहतको व्यवस्था मिलाउने	LEOC, DEOC उ.न.पा, रेडक्रस, सरोकारवाला निकाय,		✓	✓
	सुरक्षित पहिचान गरिएका स्थानमा सुरक्षा, स्वास्थ्य र अन्य टोली खटाउने, उपलब्ध गर्ने	LEOC, DEOC उ.न.पा, रेडक्रस, सरोकारवाला निकाय,		✓	✓
	थप राहत आवश्यक पर्ने भएमा वितरण गर्ने	LEOC, DEOC स्थानीय तह, रेडक्रस, सरोकारवाला निकाय,		✓	✓
	उद्धार कार्य गर्दा शव फेला परेमा नियमानुसारे व्यवस्थापन गर्ने	उ.न.पा, विषयगत क्षेत्र, सरोकारवाला		✓	✓
	त्वचग्रब अभलतभच परामर्श केन्द्रको व्यवस्था गर्ने	उ.न.पा, विषयगत क्षेत्र, सरोकारवाला		✓	✓
	खानेपानी, सरसफाई	उ.न.पा, विषयगत क्षेत्र, सरोकारवाला		✓	✓
	कार्यको समिक्षा र सम्बन्धित निकायहरुलाई दैनिक जाहेरी	DEOC/LEOC		✓	✓

समयावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	न्यून प्रभाव	मध्यम प्रभाव	उच्च प्रभाव
छैटौं दिन	सम्भावित पराकर्मनको सूचना र जानकारी लिने र जनसमुदायमा जानकारी गराउने	LDMC, LEOC विषयगत क्षेत्र		✓	✓
	सुरक्षित र असुरक्षित आवास, संरचनाको अवलोकन, अनुगमनगरी तथांक राख्ने	LEOC उ.न.पा, विषयगत क्षेत्र, सुरक्षा निकाय, रेडक्स		✓	✓
	विषयगत क्षेत्रका निकायहरुको बैठक बस्ने र रणनीतिक तयार गर्ने	LDMC, LEOC विषयगत क्षेत्र		✓	✓
	सुरक्षित स्थानमा आवासको व्यवस्था गर्ने	LDMC, DDMC, LEOC, विषयगत क्षेत्र, उ.न.पा,		✓	✓
	सरसफाई व्यवस्थापन	उ.न.पा, खानेपानी सरसफाई कार्यालय		✓	✓
	कार्यको समिक्षा र सम्बन्धित निकायहरुलाई दैनिक जाहेरी	DEOC/LEOC	✓	✓	✓
सातौं दिन	विस्तृत सर्वेक्षणको समिक्षा र नामावलीको प्रकाशन	DEOC, LDMC, LEOC, DDMC		✓	✓
	क्षेत्रगत अगुवा निकाय निरन्तर क्रियाशिल हुने र समिक्षा गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकाय		✓	✓
	नियमित खोज तथा उद्धार कार्यजारी	सुरक्षा निकाय, समुदाय अन्य सरोकारवाला निकाय		✓	✓
	शब्द व्यवस्थापन निन्तरता	सुरक्षा निकाय र समुदाय		✓	✓
	राहत सामग्री वितरण	सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकाय		✓	✓
	स्वास्थ्य शिविर संचालन	स्वास्थ्य संस्था			✓
	परिहास गरिएको क्षेत्रहरुमा अस्थायी आवास	सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकाय			✓
	जोखिम तथा क्षमताको नक्सांकन र वार्गिकरण	सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकाय		✓	✓
	न्यूनतम सेवा प्रवाहको पुर्नस्थापन	सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकाय		✓	✓
	सामाजिक सुरक्षा	सुरक्षा निकाय र विषयगत क्षेत्र		✓	✓
	सूचना, शिक्षा र संच	LDMC, DDMC, MEDIA		✓	✓
	मनोसामाजिक परामर्श सेवा	LDMC, DDMC		✓	✓
	नियमित समिक्षा र प्रतिवेदन	LDMC, DDMC		✓	✓

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति :	गते/महिना/साल :

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपत्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?		☐ सामान्य ☐ प्रतिकुल
सदरमुकामबाट अनुमानित दुरी		

मृतकसंख्या	वैपत्तासंख्या	घाइते संख्या	जम्मा प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	जम्मा विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला :	महिला :	महिला :		
पुरुष :	पुरुष :	पुरुष :		
वालवालिका :	वालवालिका :	वालवालिका :		
अन्य :	अन्य :	अन्य :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

खोज तथा उद्धारको अवस्था	☐ भइरहेको
-------------------------	----------------------------------

	☐ नभएको ☐ उद्धार संख्या
विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालय: संख्या, ☐ सार्वजनिक भवन संख्या, ☐ सडक छेउ संख्या, ☐ वन क्षेत्र: संख्या, ☐ आफन्त/छिमेकी: संख्या ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या,

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सामान्य यातायात पहुँच ☐ छ ☐ छैन	अवस्थामा सेवाको सवारी साधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
नजिकै चालु हेलीप्याडको अवस्था	☐ चालु ☐ अवरुद्ध ☐ छैन			

संचार सेवा	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
विधुत सेवा उपलब्ध	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
प्रभावित परिवारको सञ्चित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या)

स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्या:
सञ्चालित स्वास्थ्य सेवाकोलागि आवश्यक औषधी	☐ उपलब्ध छ ☐ उपलब्ध छैन
विद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या
खानेपानीको आपूर्ती	☐ सुचारू (पर्याप्त) (संख्या: ...) ☐ अपरियाप्त (संख्या: ...) प्रभावित धरधुरी संख्या: ...
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आशिंक क्षति (संख्या)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आशिंक क्षति (संख्या)
सामुदायिक भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आशिंक क्षति (संख्या)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल (विघा / रोपनी
पशु चौपाया क्षति	☐ (अनुमानित संख्या.....)
पक्षी क्षति	☐ (अनुमानित संख्या.....)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आशिंक क्षति (संख्या)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्दछ (घरधुरी संख्या

विशेष आवश्यकता (Special Requirement) भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या	
गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (मर्यादा सामग्री (Dignity kit) अन्य सेवा आवश्यक.....	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु - (जस्तै शैक्षिक तथा वालमैत्री स्थल (Child friendly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
असहाय/अशक्त विरामीको संख्या:	

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको	

नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्ने	☐ आवश्यक पर्ने संख्या ☐ आवश्यक नपर्ने	
खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्री	☐ परिवार (Family) टेन्ट संख्या..... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ गुन्डी (स्पार्टेस) संख्या..... ☐ कम्बल संख्या.... ☐ कपडा संख्या..... ☐ भाडाकुँडा संख्या..... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्त (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..... कति जना ☐ पिउने पानी..... ☐ अन्य.....
प्रभावित क्षेत्रमा कृनै अवाञ्छित गतिविधि	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
लौङ्किक हिंसा, यौन हिंसा	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
राहतकालागि नगद सहयोग गर्न उपयुक्त अवस्था	☐ छ	

	☐ छैन

५ सूचना संकलनहरुको विवरण

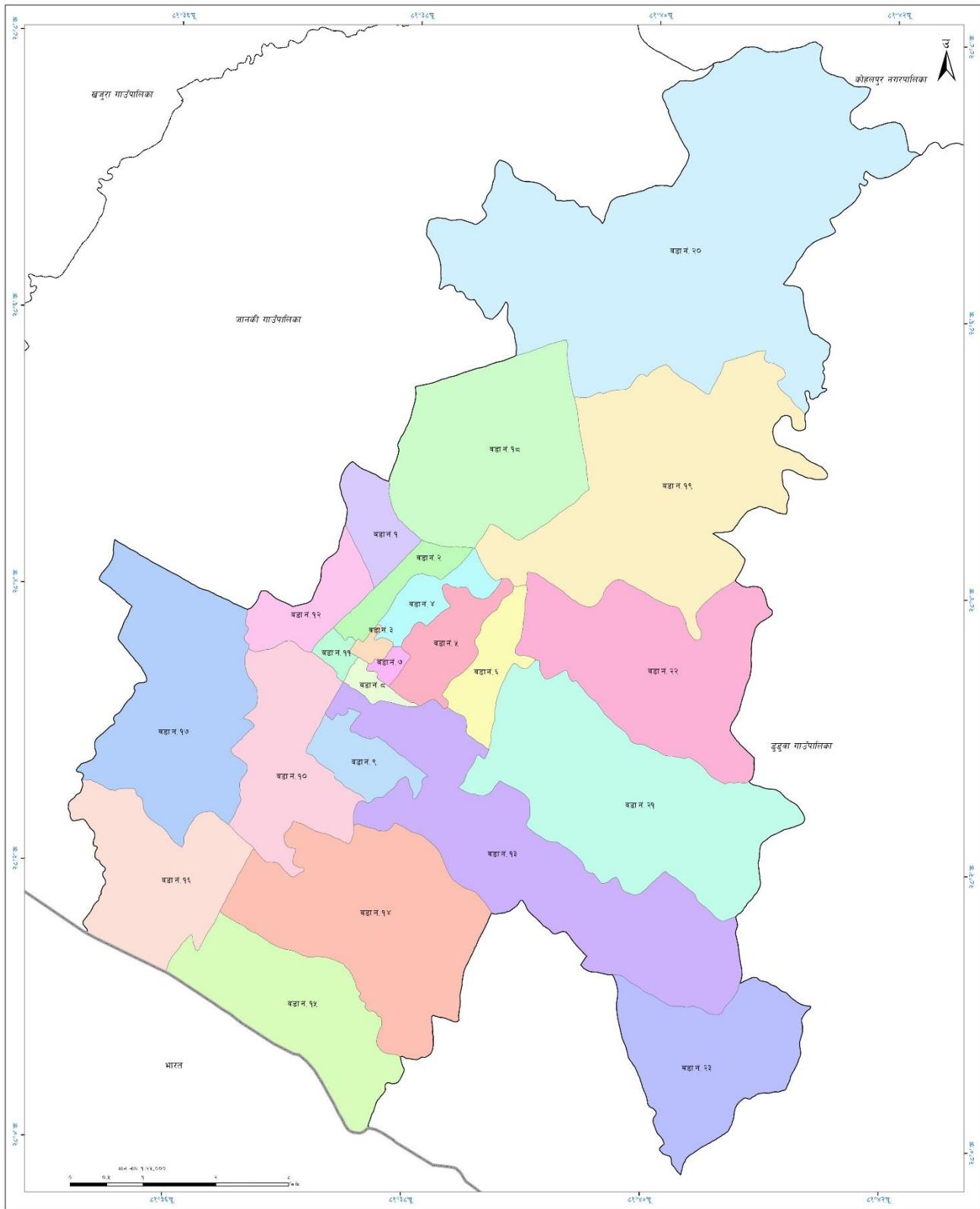
क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	सूचना संकलन गरेको समयावधि(मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.	टोली प्रमुख				
२.	सदस्य				
३.	सदस्य				
४	सदस्य				

६ टोलीको थप Observation

--

७. फाराम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१. एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।
२. विषद् भएको २४ घण्टा भित्र स्थानिय तह, सम्बन्धित वडा तथा नगरपालिकाका प्रतिनिधि, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।
३. टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितीय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । यस टोलीमा तालिम प्राप्त सदस्य सेवक समावेश समेत गरिन सक्नेछ ।
४. प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने ।
५. माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

नेपालगंज उप-महानगरपालिका कार्यालय

बी.पी.चोक, नेपालगञ्ज, बाँके

फोन: ०८१५३६३३८

ईमेल: nepalgunjmun@gmail.com, info@nepalgunjmun.gov.np